

INNOVATSION VA AMALIY LOYIHALAR

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Arpabodiyon o'simligidan efir moyi olish texnologiyasi.</p> <p>N.Q.Muxamadiev, fizik kimyo</p>	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, Arpabodiyon o'simligi mahalliy tibbiyot va parfyumeriya sanoatini rivojlantiradi, efir moyiga bo'lgan talab qondiriladi. Olinadigan efir moyi import o'rnini bosadi va eksportbob mahsulot tayyorlanadi. Efir moyining tarkibi uni qizdirish usuliga ahamiyatli bog'liq emasligi aniqlangan. Efir moyini gaymorit va infektion-yallig'lanish kasalliklarini davolashda qo'llash bo'yicha ijobjiy natijalar olingan.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none">Texnologiya mahalliy xom-ashyodan foydalanib mahsulot ishlab chiqarishga asoslangan, iste'molchilarga import o'rnini bosadigan va eksportga yo'naltirilgan mahsulot ishlab chiqiladi.Arpabodiyondan efir moyini ajratish texnologiyasi amaliyatga joriy etiladi. Arpabodiyon o'simligidan ajratib olingan moy hisobiga tibbiyot va parfyumeriya sanoatining efir moyiga bo'lgan talab qondiriladi. Olinadigan efir moyi import o'rnini bosadi va eksportbob mahsulot tayyorlanadi.efir moylarini nafas yo'llari, yuz-jag', LOR a'zolarining infektion-yallig'lanish xastaliklarini davolashda qo'llanishi bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi. <p>Olingan natijalarning sinovdan o'tkazish: efir moyli o'simliklardan efir moylari yarim sanoat usulida ajratib olinadi va tibbiyot amaliyatida qo'llaniladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi, Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,600 mlrd. so'm

* Innovatsion loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 0,6 mlrd. so'm va bajarilishi bir yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariiga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Arpabodiyon o'simligidan efir moyi olish texnologiyasi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori 4. (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
5. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamar natijalari tahlili	A-12-25 davlat amaliy loyiha (2015-2017) bajarilgan va Pimpinella anisum L. o'simligidan ajratilgan efir moyi quyidagi fizik-kimyoiy kattaliklar bilan xarakterlanadi: zichligi - $0,983 \pm 0,005$ g/ml; sindirish ko'rsatkichi - $1,556 \pm 0,004$; optik aylanishi, 20°C da - +2 dan -1 gacha, gradus. GX-MS usulida Pimpinella anisum L. o'simligidan ajratilgan efir moyining sifat va miqdor tarkibi o'rganilgan va uning tarkibidan terpenoidlar, seskviterpenoidlar va boshqa organik birikmalar sinflariga mansub bo'lgan moddalar aniqlangan. Trans-anetolning miqdori $82,56 \pm 1,24$ % ni tashkil etadi. Efir moyining tarkibi uni qizdirish usuliga ahamiyatli bog'liq emasligi aniqlangan. Efir moyini gaymorit va infeksion-yallig'lanish kasalliklarini davolashda qo'llash bo'yicha ijobjiy natijalar olingan.
6. Qo'lga kiritilishi rejelashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Arpabodiyon o'simligi mahalliy tibbiyot va parfyumeriya sanoatini rivojlantiradi, efir moyiga bo'lgan talab qondiriladi. Olinadigan efir moyi import o'rnini bosadi va eksportbob mahsulot tayyorlanadi.
7. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Parfyumeriya mahsulotlari ishlab chiqish uchun xom-ashyo (yillik ehtiyoj 130-150 kg), tibbiyotda antioksidant, antimikrob, antivirus va boshqa vositalar sifatida ishlatish uchun aromaterapiya vositasi (yillik ehtiyoj 80-95 kg).
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Texnologiya mahalliy xom-ashyodan foydalanimahsulot ishlab chiqarishga asoslangan, iste'molchilarga import o'rnini bosadigan va eksportga yo'naltirilgan mahsulot ishlab chiqiladi.
9. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Arpabodiyon o'simligi madaniy holda ko'paytiriladi, undan bir necha yil davomida hosil olish mumkin, hosildorligi kamida 30 s/ga, undan 3-4 kg efir moyi olish mumkin. Lalmikor yerlarda ham arpabodiyon o'simligini yetishtirib, hosil olish mumkin. Xonadonlarda zirovor sifatida ekiladi, ulardan ham xom-ashyo sifatida foydalinish mumkin.
10. Mavzu doirasida bajariladigan loyihamar moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Efir moyini ajratish uchun qurilma sotib olish (500 mln. so'm.), Qurilmani ishga tushirish va texnik hujjatlar tayyorlash uchun (50 mln. so'm.), Xom-ashyo yetishtirish va uni tayyorlash (20 mln. so'm.), Xodimlarga oylik va safar xarajatlari (30 mln. so'm.).

**11. Taklif etilayotgan mavzuning
manfaatdor tarmoq (xo‘jalik
boshqaruvi organi) bilan
kelishilganligi**

Samarqand viloyat hokimiyati

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO) _____
(imzo)**

sana “ ____ ” _____ **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Changlarni yuqori samarada ushlab qoluvchi matoli filtrli uskunalarini ishlab joriy etilishi.</p> <p>G.keldievrova, ekologiya</p>	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy boʼlib, Uskunalarning xorijiy mamlakatlaridan yuqori naxrda olib kelinishi, sanoat va qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarida ekologik havfsiz boʼlgan yuqori samarali texnologiyalardan foydalanish imkoniyati yoʼq. Qolaversa, bunday uskunalarning yaratilishi va qoʼllanilishi muammo boʼlib kelmoqda. Bundan tashqari, korxonalarining inson salomatligiga, atmosfera havosiga va oʼsimlik dunyochiga taʼsiri ortib bormoqda.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> Korxonalardagi mavjud chang-gaz tozalash uskunalarining ish samaradorligi ortadi. Inert mahsulotlardan ayniqsa keng foydalanadigan korxonalarining atrof-muhitga taʼsiri kamaytiriladi. Atrof-tabiiy muhitni ifloslantirilganlik, chiqindilar hosil boʼlishi va ularni joylashtirganlik uchun ishlab chiqarish korxonalarini tomonidan toʼlanadigan kompensatsiya toʼloving miqdori kamaytiriladi. Bu ishlanma uskunalarda mahalliy hom ashyodan foydalanilganligi, arzon hamda changsimon moddalarni yuqori samarada tozalash imkoniyati mavjudligi, oson va energiya tejamkor regeneratsiya jarayoniga ega boʼlganligi bilan xorijiy boshqa analoglardan farq qiladi. <p>Olingan natijalarning sinovdan oʼtkazish: Ishlab chiqarish korxonalaridan atmosfera havosiga ajralib chiqadigan noorganik changni ushlab qoladigan uskunalarning bir necha xildagilari yaratiladi va turli sohadagi ishlab chiqarish korxonalariga joriy qilinadi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari boʼyicha intellektual mulk obʼektlariga tegishli hujjatlar olinadi, Web of Science hamda Scopus maʼlumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,250 mlrd. soʼm

* Innovatsion loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,250 mlrd. soʼm va bajarilishi bir yilga moʼljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Changlarni yuqori samarada ushlab qoluvchi matoli filtrli uskunalarini ishlab joriy etilishi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan /bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Samarqand viloyatidagi g'isht va shifer ishlab chiqarish korxonalaridagi atmosfera havosiga tashlanma tashlaydigan manbalarida sinovdan o'tkazilgan. Sinovdan o'tkazilgan uskuna nomi "Changlarni yuqori samarada ushlab qoluvchi matoli filtrli uskuna" Bu sohada ilmiy ishlar ham boshlab yuborilgan. Bundan tashqari, IMAga Patent xujjatlari qabul qilingan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Ishlab chiqarish korxonalaridan atmosfera havosiga ajralib chiqadigan noorganik changni ushlab qoladigan uskunalarining bir necha xildagilari yaratiladi va turli sohadagi ishlab chiqarish korxonalariga joriy qilinadi. Korxonalaridagi mavjud chang-gaz tozalash uskunalarining ish samaradorligi ortadi. Inert mahsulotlardan ayniqsa keng foydalanadigan korxonalarining atrof-muhitga ta'siri kamaytiriladi. Atrof-tabiiy muhitni ifloslantirilganlik, chiqindilar hosil bo'lishi va ularni joylashtirganlik uchun ishlab chiqarish korxonalari tomonidan to'lanadigan kompensatsiya to'lovining miqdori kamaytiriladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Uskunalarining xorijiy mamlakatlaridan yuqori naxrda olib kelinishi, sanoat va qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarida ekologik havfsiz bo'lgan yuqori samarali texnologiyalardan foydalanish imkoniyati yo'q. Qolaversa, bunday uskunalarining yaratilishi va qo'llanilishi muammo bo'lib kelmoqda. Bundan tashqari, korxonalarining inson salomatligiga, atmosfera havosiga va o'simlik dunyochiga ta'siri ortib bormoqda.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu ishlanma uskunalarda mahalliy hom ashyodan foydalanilganligi, arzon hamda changsimon moddalarni yuqori samarada tozalash imkoniyati mavjudligi, oson va energiya tejamkor regeneratsiya jarayoniga ega bo'lganligi bilan xorijiy boshqa analoglardan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bu ishlanmani joriy qilish uchun ijodiy guruh va uskunalar yasash ustaxonasi mavjud.

9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so‘ralayotgan mablag‘ oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarini amaliyatga joriy qilish, boshqa tumanlarda yoyinki viloyatlarda ham yana ustaxonalar tashkil etish va uskunalar yasash uchun hom ashyolar sotib olish hamda ustama xarajatlari uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Samarqand viloyatidagi qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalari ushbu loyihani amalga oshishidan manfatdor.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“ _____ ” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihalar tanloviga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand tarixi, xususan tarixiy yodgorliklarning ilmiy tarixi aks etgan elektron portalni (3D) yaratish.</p> <p><i>Loyha rahbari: t.f.d., dos. G.Normurodova</i></p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, Samarqand xususan, dastlab Afrosiyob va Shohizinda tarixiy ob’ektlarini ilmiy tarixini elektron zamonaviy formatda (3D) yaratish va <i>ta’lim-fan-ishlab chiqarishga</i> joriy etish orqali, keyingi avlodga yetkazishga xizmat qiladi. Mazkur elektron ma’lumotlar jahon tajribasida maqbul portal sifatida tan olinadi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Respublika elektron bazasida Samarqand tarixiy yodgorliklari davriy izchillikda aks etgan portal (3D) yaratiladi;</i> - <i>Elektron portal ma’lumotlari ta’lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi;</i> - <i>“Samarqand tarixi” elektron portali xalqaro elektron tizimda foydalanishga joriy etiladi.</i> <p>Olingan natijalarni sinovdan o’tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Respublika va xorij OTM hamda ITIlarida ta’lim, fan sohalarida tadqiqotlar olib borishda foydalaniladi;</i> - <i>magistrantlar, stajyor tadqiqotchilarga dolzarb ilmiy mavzular beriladi;</i> - <i>O’zbekiston tarixini ilmiy ma’lumotlar bilan boyitishga xizmat qiladi;</i> - <i>fanlar kesimida o’quv adabiyotlari yangilanadi;</i> - <i>O’zbekistonda turizm sohasini rivojlantirishda foydalaniladi;</i> - <i>Ilmiy masalalar doirasida xorijlik olimlar bilan hamkorlik qilinadi.</i> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	150 mln.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 150 mln. so‘m va bajarilishi bir yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	"Samarqandning tarixiy yodgorliklari" elektron portalini (3D) yaratish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	<ul style="list-style-type: none"> - Respublika elektron bazasida Samarqand tarixiy yodgorliklari davriy izchillikda aks etgan portal (3D) yaratiladi; - Elektron portal ma'lumotlari ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi; - "Samarqandning tarixiy yodgorliklari" elektron portali xalqaro elektron tizimda foydalanishga joriy etiladi.
5. Qo'lga kiritilishi rejorashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Respublika elektron bazasida ilm-fan, madaniyat va turizm sohalari uchun ahamiyatli bo'lgan Samarqand tarixiy yodgorliklari davriy izchillikda aks etgan portal (3D) yaratiladi; - Elektron portal ma'lumotlari ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi; - "Samarqandning tarixiy yodgorliklari" elektron portali xalqaro elektron tizimida foydalanishga joriy etiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Hozirgi zamonaviy axborot texnologiyalar tizimida tarix fani sohasida aktual xududiy tarixiy yodgorliklar (jumladan, Samarqand misolida) tarixining elektron portalini yaratishga extiyoj mavjud bo'lib, bu respublika va qolaversa xalqaro ilm-fan, turizm va boshqa sohalarga joriy etilishi asosida yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy mamlakatlarda "Samarqandning tarixiy yodgorliklari" elektron portali yaratilmagan bo'lib, bu ilm-fan, turizm va boshqa sohalar amaliyotida ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublika, qolaversa xorij mamlakatlarining ilm-fan, ta'lim va madaniyat kabi sohalari, jahon sivilizatsiyasiga hissa qo'shgan Samarqand shahri tarixi fundamental tadqiq etilgan tarixiga ehtiyoj va talabdan kelib chiqqan holda, elektron portal yaratish vazifalari belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Turizm vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi) _____ **(imzo)**

Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO) _____ **(imzo)**

sana “_____” **20** ____ y.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamo hajmi
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Sun'iy intellekt asosida ta'limga oluvchini kasbga yo'naltirilganligi reytingini aniqlash va mexnat munosabatlarini muvofiqlashtirish tizimini yaratish</p> <p><i>Loyiha rahbari: t.f.d., prof. A.Axatov</i></p> 	<p>Tadqiqot shakli: Ta'limga oluvchilarining raqamlashtirilgan reytingi, ma'naviy-axloqiy kundaligi va ilmiy-ijodiy ma'lumotlari bo'yicha kasbiy xususiyatlari reytingi shakllantirilib sun'iy intellekt yordamida mehnat bozori ishtirokchilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar berish axborot tizimini ishlab chiqish bo'yicha amaliy loyiha bajariladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ta'limga oluvchining ilmiy-ijodiy natijalari bo'yicha tanlovlari, musobaqalar, jamoat ishlari, tadbirlardagi ishtiroki va natijalarini qayd etuvchi va so'rov bo'yicha taqdim etuvchi ma'naviy-ahloqiy elektron kundalik ishlab chiqiladi va joriy etiladi; - psixofiziologik xususiyat, kerakli malaka va fanlarni o'zlashtirish darajasiga ko'ra kasbiy belgilar tavsiflari majmuasi tuziladi; - ta'limga olish va ma'naviy-ahloqiy faoliyati ma'lumotlari tahlili asosida kasbga yo'naltirilganlik to'g'risida alternativ yechimlarni taqdim etish axborot tizimi ishlab chiqiladi va joriy etiladi; - sun'iy intellekt yordamida mehnat bozori ishtirokchilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar berish axborot tizimi ishlab chiqiladi va joriy etiladi; - ishlab chiqilgan model va algoritmlar OAKdagi ilmiy jurnallarda chop etiladi; - yaratilgan axborot tizimi intellektual mulk agentligi tomonidan ro'yxatdan o'tkaziladi; - elektron portal ma'lumotlari ta'limga, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasbiy xususiyatlari reytingini shakllantirish hamda mexnat bozori buyurtmachilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar beruvchi axborot tizimi test rejimida joriylashtiriladi; - Respublika va xorij OTM hamda ITIlarida ta'limga, fan sohalarida tadqiqotlar olib borishda foydalaniladi; - magistrantlar, stajyor tadqiqotchilarga dolzarb ilmiy mavzular beriladi; - Ilmiy masalalar doirasida xorijlik olimlar bilan hamkorlik qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi va intellektual mulk agentligi tomonidan guvohnomalar olinadi.</p>	200 mln.so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 200 mln. so'm va bajarilishi bir yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Sun'iy intellekt asosida ta'lim oluvchini kasbga yo'naltirilganligi reytingini aniqlash va mexnat munosabatlarini muvofiqlashtirish tizimini yaratish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	<ul style="list-style-type: none"> - ta'lim oluvchining ilmiy-ijodiy natijalari bo'yicha tanlovlari, musobaqalar, jamoat ishlari, tadbirlardagi ishtiroki va natijalarini qayd etuvchi va so'rov bo'yicha taqdim etuvchi ma'naviy-ahloqiy elektron kundalik ishlab chiqiladi va joriy etiladi; - psixofiziologik xususiyat, kerakli malaka va fanlarni o'zlashtirish darajasiga ko'ra kasbiy belgilar tavsiflari majmuasi tuziladi; - ta'lim olish va ma'naviy-ahloqiy faoliyati ma'lumotlari tahlili asosida kasbga yo'naltirilganlik to'g'risida alternativ yechimlarni taqdim etish axborot tizimi ishlab chiqiladi va joriy etiladi; - sun'iy intellekt yordamida mehnat bozori ishtirokchilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar berish axborot tizimi ishlab chiqiladi va joriy etiladi.
5. Qo'lga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Ta'lim oluvchilarning raqamlashtirilgan reytingi, ma'naviy-axloqiy kundaligi va ilmiy-ijodiy ma'lumotlari bo'yicha kasbiy xususiyatlari reytingi shakllantirilib sun'iy intellekt yordamida mehnat bozori ishtirokchilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar berish axborot tizimini ishlab chiqiladi; - Elektron portal ma'lumotlari ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Iqtisodiyotni rivojlantirish va kambag'allikni qisqartirishga oid davlat siyosatini tubdan yangilash chora-tadbirlari to'g'risida» 2020 yil 26 martdagи PF-5975-son Farmonining b) bandi bo'yicha mexnat munosabatlarini muvofiqlashtirish dolzarb hisoblanadi. Hozirgi zamonaviy axborot texnologiyalar tizimida ta'lim oluvchilarning raqamlashtirilgan reytingi, ma'naviy-axloqiy kundaligi va ilmiy-ijodiy ma'lumotlari bo'yicha kasbiy xususiyatlari reytingi shakllantirishni avtomatlashtirishga extiyoj mavjud bo'lib, ilm-fan va boshqa sohalarga joriy etilishi asosida yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy mamlakatlarda ta'lim oluvchini kasbga yo'naltirilganligi reytingini aniqlash va mexnat munosabatlarini muvofiqlashtirish tizimiga sun'iy intellekt joriy qilinmagan. Yaratiladigan tizim kasbiy xususiyatlari reytingi shakllantirilib sun'iy intellekt yordamida

	mehnat bozori ishtirokchilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar berishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Yangi ta’lim oluvchilarning raqamlashtirilgan reytingi, ma’naviy-axloqiy kundaligi va ilmiy-ijodiy ma’lumotlari bo‘yicha kasbiy xususiyatlari reytingi shakllantirilib sun’iy intellekt yordamida mehnat bozori ishtirokchilariga qaror qabul qilish uchun tavsiyalar berish axborot tizimi uchun usul, model va algoritmlar tahlil qilingan hamda elektron portal yaratish vazifasi belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Mehnat va bandlik munosabatlari vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natjalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“____” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

“Qishloq xo‘jaligi” yo‘nalishi bo‘yicha		
Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand viloyati sharoitida istiqbolli, noyob, manzarali daraxt va butalarni ko‘paytirish va plantatsiyalarini yaratish</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Istiqbolli noyob manzarali daraxt va butalarni intensiv ko‘paytirish agrotexnologiyasini qo‘llash natijasida Samarqand shahrida yashil xududlarni kengaytirishda qo‘llaniladi va agrotexnik tadbir Samarqand shahar obodonlashtirish boshqarmasiga joriy etiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <p>Loyihani amalgalashish bilan quyidagi natijalarga erishiladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - turli xil introduksion daraxt va butalarni yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi; - daraxt va butalarni muhofazaga muhtoj kamyob turlarini saqlab qolish va ularni ko‘paytirish imkoniyatlari yaratiladi; - o‘simgiliklar xilma-xilligini saqlab qolish borasida ilmiy tadqiqotlar olib borilishiga erishiladi; - istiqbolli, manzarali daraxt va butalarni ko‘paytirish va plantatsiyalari yaratiladi; - noyob manzarali daraxt va butalarni yetishtirish samaradorligi ortadi va ko‘chat yetishtirishsamaradorligiga erishiladi; - introduksion daraxt va butalarnishahar va qishloqlarni obodonlashtirishda manba bo‘lib xizmat qiladi <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarqand shahrida yashil hududlarni kengaytirishda qo‘llaniladi va shahar-qishloq obodonlashtirish boshqarmasiga joriy etiladiva ishlab chiqarishga joriy qilinadi. - <i>magistrantlar, tadqiqotchilar, professor-o‘qituvchilarga yangi dolzARB dissertatsion mavzular beriladi.</i> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,750 mlrd.so‘m

* Amaliy loyihaning umumiyy qiymati 1,5 mlrd. so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Ilmiy faoliyatga oid davlat dasturlari doirasida e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	SamDU Botanika bog'ining imkoniyatlari va ahamiyati
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natjalari tahlili	Ushbu mavzu bo'yicha ilgari hech qanday loyiha bajarilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	-Introduksion daraxt va butalarni yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi; -o'simliklar xilma-xilligini saqlab qolish va muhofazaga muhtoj kamyob turlarini saqlab qolish va ularni ko'paytirish imkoniyatlari yaratiladi; -istiqbolli, manzarali daraxt va butalarni ko'paytirish va plantatsiyalari yaratiladi; -noyob manzarali daraxt va butalarni yetishtirish samaradorligi ortadi va ko'chat yetishtirishsamaradorligiga erishiladi; -introduksion daraxt va butalar shahar va qishloqlarni obodonlashtirishda manba bo'lib xizmat qiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarlligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Samarqand shahrida yashil hududlarni kengaytirishda qo'llaniladi va shahar-qishloq obodonlashtirishi uchun manzarali daraxt va bo'talar bilan yetarlicha ta'minlash imkoniyati mavjud emas.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Istiqbolli noyob daraxt va butalarni ko'chatlarini yetishtirish va tan-narxini pasaytirish, yashil xududlarni barpo qilish orqali turizm salohiyatini oshiradi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	SamDU botanika bog'ida noyob manzarali daraxt va butalarni yetishtirish samaradorligi ortadi va sifatli ko'chat yetishtirish orqali iqtisodiy samaradorlikka erishiladi. Ko'chatchilik rentabelligi ortadi. Xorijdan katta mablag' evaziga import qilinadigan daraxt va butalar mahalliylashtiriladi, plantatsiyalari yaratiladi, gen banki tashkil qilinadi, importni oldi olinadi va milliy valyutani chiqib ketishi kamayadi/
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirishhajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Samarqand shahar obodonlashtirish boshqarmasi, o'rmon xo'jaligi va tabiatni muhofaza qilish qo'mitasi, Samarqand shahar ko'kalamzorlashtirish boshqarmasi,Qishloq xo'jalik vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ningmas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
_____ (imzo)

sana “_____” **20** ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Turli organik chiqindilardan tayyorlangan kompostlarning tuproq unumdarligiga ta'siri.</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Turli xil qattiq maishiy va organik chiqindilaridan kompost tayyorlash texnologiyasini ishlab chiqiladi, kompostlar tuproqdagi mikrobiologik jarayonlarini jadallishtirib, tuproqning agrokimyoviy va agrofizikaviy xossalarni yaxshilab, ekinlar hosildorligini oshirish imkonini beradi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <p>Loyihani amalgalashish bilan quyidagi natijalarga erishiladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - turli xil organik va qattiq maishiy chiqindilardan kompost tayyorlash texnologiyasi ishlab chiqiladi; - kompostlar tuproqdagi mikrobiologik jarayonlarni jadallashtirib, oziq moddalar harakatchanligi oshiradi; - tuproqning nam sig'imi va suvga chidamli agregatlar miqdorini oshiradi, natijada tuproq agrofizik va agrokimyoviy xossalariiga ijobiy ta'sir ta'siri qiladi; - turli xil qatiq maishiy va organik chiqindilarning atrof-muhitga zararli ta'siri kamayib, ekologik toza organik o'g'itlar zaxirasini oshiradi; - kompostlar mineral o'g'itlar samaradorligini va ekinlar hosildorligini 20-30 % gacha oshiradi; - kompostlar dehqon fermer va tomorqa xo'jaliklarida hamda shahar obodonlashtirishda arzon organik o'g'it manbai bo'lib xizmat qiladi <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fermer va dehqon xuliklarida, shuningdek aholi tomorqa xo'jaliklarida qishloq xujalik ekinlarida qo'llash orqali sinovdan o'tkaziladi va ishlab chiqarishga joriy qilinadi. - <i>magistrantlar, tadqiqotchilar, professor-o'qituvchilarga yangi dolzarb dissertatsion mavzular beriladi.</i> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	<p>0,500 mlrd.so'm</p>

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,0 mlrd. so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Turli xil organik chiqindilardan tayyorlangan kompostlarning tuproq unumdarligiga ta'siri.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Samarqand shahar qattiq maishiy va sanoat chiqindisi (fosfogips) ning tarkibi va xossalari va ulardan kompost tayyorlash texnologiyasi ishlab chiqilgan. Tayyorlangan kompostlarning tuproqlar unumdarligiga ta'siri o'rganilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	-Shahar qattiq maishiy chiqindilarning fraksion, kimyoviy tarkibi aniqlanadi, chiqinidlarni turlari bo'yicha saralash va qayta ishlash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqiladi. -Mineral o'g'itlar samaradorligini va ekinlar hosildorligini 20-30 % gacha oshiradi; -Qattiq maishiy va sanoat chiqindilardan organik o'g'it-kompost tayyorlash texnologiyasi joriy etiladi. -Qattiq maishiy chiqindilarni qayta ishlash 60 % gacha oshadi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Hozirgi kunda shahar obodonlshtirishda va qishloq xo'jaligida organik o'g'itlarga bo'lgan ehtiyojning 10% gina qoplamoqda. Organik o'g'itlar yetishmasligi sababli sug'oriladigan yerlarda gumus zahirasi 50-60% gacha kamaygan.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy rivojlangan mamlakatlarda ushbu chiqindilar 99% qayta ishlanmoqda. Kompost tayyorlash xorijiy mamlakatlarga qaraganda tez va sifatli kompost tayyorlash mumkin.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublikamizdagi barcha shaharlarda yig'ilib kishi boshiga kuniga o'rtacha 08-1,2 kg gacha yoki har yili 12-14 mln tonna atrofida qattiq maishiy chiqinidilar chiqindixonalarda yig'ilib atrof-muhitga zararli ta'sir ko'rsatmoqda. Bu chiqindilarning 70-80% organik moddalardan iborat va ular kompost uchun asosiy xom-ashyo zahirasi hisoblanadi. Respublikamizda 2019-2028 yillarda qattiq maishiy chiqindilarni to'plash va olib chiqib ketish bo'yicha xizmatlar bilan qamrab olishni 100% ga yetkazish ularni qayta ishlashni 60% ga yetkazish va ularni qayta ishlashning zamonaviy tizimini yaratish vazifalari belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirishhajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik	Qishloq xo'jalik vazirligi, shahar obodonlashtirish boshqarmasi, Tomorqa yer egalari. Tabiatni muhofaza qilish boshqarmasi.

boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
sana “_____” _____ (imzo)

20 ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Kartoshka yetishtirishning takomillashtirilgan ilg‘or agrotexnologik tadbirlar tizimini joriy qilish.</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo‘lib, Samarqand viloyati sharoitida Kartoshka yetishtirishning takomillashtirilgan ilg‘or agrotexnologik tadbirlar tizimini joriy qilish.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yerni ekishga tayyorlash, ekish sxemasi, me’yori, muddati, o‘g‘itlash, sug‘orish tartibini o‘rganish; - Kartoshkadan 25 t/га dan yuqori hosil yetishtish; - Gektardan qo‘sishimcha 4,5-5,0 mln so‘m sof foyda olish; - Kartoshka yetishtirishning ilg‘or agrotexnologik tadbirlar tizimini ishlab chiqish va ishlab chiqarishga joriy etish. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartoshka yetishtiruvchi fermer xo‘jaliklari va tomorqa yer egalari; - Iste’mol uchun chetdan olib kelinayotgan kartoshka uchun sarflanadigan valyuta tejab qolinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,8 mlrd. so‘m</p>

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,6 mlrd. so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘ljallangan

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Kartoshka yetishtirishning takomillashtirilgan ilg'or agrotexnologik tadbirlar tizimini joriy qilish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	O'zbekiston sharoitida kartoshka yetishtirish uchun yerni ekishga tayyorlash, ekish sxemasi, me'yori, muddati, o'g'itlash, sug'orish tartibi kabi agrotexnologik tadbirlar tizimi ilmiy asosda takomillashtirilgan. Kartoshka yetishtirishning ilg'or texnologiyasida o'simliklar o'sishi, rivojlanishi hamda hosildorligiga ta'siri amaliy jihatdan asoslangan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Ushbu texnologiya tatbiq etilganda kartoshkadan o'rtacha 20 t/ga dan yuqori hosil olishga yetishtirilib har gektardan qo'shimcha 4,5-5,0 mln. so'm sof daromad olinadi. Aholi iste'moli uchun kartoshka zahirasi ko'payadi, Iste'mol uchun chetdan olib kelinayotgan kartoshka uchun sarflanadigan valyuta tejab qilinadi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Tomorqa yer egalari va dehqon fermer xo'jaliklari, aholi tomorqa yerlарida ehtiyoj mavjud.
7. Qaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Mahsulot tannarxi arzonlashadi, yerdan foydalanish samaradorligi oshadi. Yetishtiralidigan urug' narxi xorijiy navlarga nisatan 30-50 % gacha arzon bo'ladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublikamizda kartoshkachilik xo'jaliklarida foydalanish mumkin.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10.Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Qishloq xo'jalik vazirligi, Tomorqa yer egalari.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora) ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“_____” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamo tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Dorivor o'simliklarning hosildorligi va sifatini oshiruvchi agrotexnologiyalarni joriy qilish (ZA'FARON – CROCUS SATIVUS L. misolida). Prof.Sh.Xolikulov	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, Za'faron issiqlik va yorug'likni yaxshi ko'rvuchi, tuproq xossalari va unumdorliga nihoyatda talabchan ekin hisoblanadi. Uning gul changi naychasi asosiy xom-ashyosi hisoblanib jahon bozoridan qimmatbaho (1kg xom ashysosi 500-15000 \$) mahsulotdir. Samarqand viloyati tuproq iqlim sharoitida Za'faron ekiladigan maydonlarni ko'paytirish, uning xom-ashyosining sifatini yaxshilash, hosildorligini oshirish va yetishtirish agrotexnologiyasini ishlab chiqarishga joriy etish bugungi kunda dolzarb muammo hisoblanadi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dorivor za'farondan ertagi va sifatli xom-ashyo yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqarishga joriy etiladi. Buning natijasida yuqori va sifatli hosil olish fermerlar amaliyotida o'z o'rnni topadi. - Agrotexnologik tadbirni joriy etish orqali, Samarqand viloyati tuproq iqlim sharoitida za'faron o'simliginii yetishtirishda yer, suv va o'g'itlardan foydalanish samaradorligi ortadi va hosil miqdori va xom-ashyo sifati yaxshilanib iqtisodiy samaradorlikka erishiladi. - Dorivor o'simliklar yetishtirishning rentabelligi ortadi, tub aholi ijtimoiy holati yaxshilanadi. - Bu usulda za'faron xom-ashyosi sifatini yaxshilash va hosildorlik va daromadni oshirib, mahsulot eksportinioshiradi va mahsulot sifatini oshirish bilan uning jahon bozorida raqobatbardoshligini oshiradi. Dorivor za'faron xom-ashyosini ko'paytiradi va eksport imkoniyatini oshiradi. <p>Ilmiy natijalarini chop etish: Tadqiqot natijalaribo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,500 mlrd. so'm

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,0 mlrd. so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Dorivor o'simliklarning hosildorligi va sifatini oshiruvchi agrotexnologiyalarni joriy qilish (ZA'FARON –Crocus sativus L. misolida)
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	<ul style="list-style-type: none"> - Dorivor za'farondan ertagi va sifatli xom-ashyo yetishtirish texnologiyasi dala tajribalar sharoitida o'rganilgan. - Za'faronning tuproq va o'g'itlarga bo'lgan talabi o'rganilgan. - Za'faronning o'sib rivojlanishiga tuproq xossalaring ta'siri o'rganilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejulashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Dorivor za'farondan ertagi va sifatli xom-ashyo yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqarishga joriy etiladi. Buning natijasida yuqori va sifatli hosil olish fermerlar amaliyotida o'z o'rnni topadi. - Agrotexnologik tadbirni joriy etish orqali, Samarqand viloyati tuproq iqlim sharoitida za'faron o'simliginii yetishtirishda yer, suv va o'g'itlardan foydalanish samaradorligi ortadi va hosil miqddori va xom-ashyo sifati yaxshilanib iqtisodiy samaradorlikka erishiladi. - Dorivor o'simliklar yetishtirishning rentabelligi ortadi, tub aholi ijtimoiy holati yaxshilanadi. - Bu usulda za'faron xom-ashyosi sifatini yaxshilash va hosildorlik va daromadni oshirib, mahsulot eksportinioshiradi va mahsulot sifatini oshirish bilan uning jahon bozorida raqobatbardoshligini oshiradi. Dorivor za'faron xom-ashyosini ko'paytiradi va mahsulot importini qisqartirib eksport imkoniyatini oshiradi. -
6. Ehtiyoj mavjudligi to'g'risida ko'rsatkichlar (talab)ning (etarlılığı) tahliliy	-Dorivor o'simliklarni o'stirish uchun Samarqand viloyatida eng qulay tabiiy sharoit mavjud. Biz taklif qilayotgan agrotexnologiya dorivor o'simliklarni vegetatsiya davrini qisqartiradi, hosildorligini oshiradi va sifatini yaxshilaydi. Urgut tumanida dorivor o'simliklar bo'yicha yagona klaster faoliyat olib bormoqda, klasterning dorivor o'simliklarga bo'lgan talabini qondirish uchun yuqorida taklif etilayotgan agrotexnologiyasini qo'llash nihoyatda dolzarb hisoblanadi
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Hozirgi paytda O'zbekistonda xom-ashyo sifatida Afg'oniston, Pokiston, Hindiston, Rossiya mamlakatlariga dorivor o'simlik mahsulotlari yetishtirilmoqda. Dorivor o'simliklarning maydonini ko'paytirish, sifatini yaxshilash, hosildorligini oshirish bugungi kunda dolzarb muammo hisoblanadi. Za'faronning respublikamiz tuproq iqlim sharoitlarida yetishtirish

	imkoniyatlari mavjud, lekin yetishtirishning agrotexnologiyasi to‘liq ilmiy jihatidan asoslanib o‘rganilmagan.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Dorivor Za’faron piyozboshlarini ko‘paytirish, sifatli mahsulot mahsuloti yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqarishga joriy etiladi. Buning natijasida yuqori va sifatli hosil olish fermerlar amaliyotida o‘z o‘rnini topadi. Samarqand davlat universitetida shu sohada bakalavrlar, magistlar ta’lim olmoqda, universitetda zamonaviy laboratoriya mavjud. Viloyat o‘rmon xo‘jaligi bilan hamkorlikda ilmiy ishlar olib borilmoqda.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, qishloq xujaligi vazirligi O‘rmon xo‘jaligi boshg‘armasi, O‘zbekiston farmasevtika sanoati, “O‘zfarmsanoat” AK, xalq tabobati iste’molchilari.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamoqda
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Dorivor o'simliklarning hosildorligi va sifatini oshiruvchi agrotexnologiyalarni joriy qilish (Moychechak - Matricaria Chamomilla L. misolida).</p> <p><i>Dos.T.Ortiqov</i></p>	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, Dorivor o'simliklarni o'stirish uchun Samarqand viloyatida eng qulay tabiiy sharoit mavjud. Hozirgi paytda O'zbekistonda xom-ashyo sifatida Afg'oniston, Pokiston, Hindiston, Rossiya mamlakatlariga dorivor o'simlik mahsulotlari chiqarilmogda. Dorivor o'simliklarning maydonini ko'paytirish, sifatini yaxshilash, hosildorligini oshirish bugungi kunda dolzarb muammo hisoblanadi. Biz taklif qilayotgan agrotexnologiya dorivor o'simliklarni vegetatsiya davrini qisqartiradi, hosildorligini oshiradi va sifatini yaxshilaydi. Urgut tumanida dorivor o'simliklar bo'yicha yagona klaster faoliyat olib bormoqda, klasterning dorivor o'simliklarga bo'lgan talabini qondirish uchun yuqorida taklif etilayotgan agrotexnologiyasini qo'llash nihoyatda dolzarb hisoblanadi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Dorivor moychechakdan ertagi va sifatli mahsulot mahsuloti yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqarishga joriy etiladi. Buning natijasida yuqori va sifatli hosil olish fermerlar amaliyotida o'z o'rmini topadi. Bu usulda moychechak mahsuloti sifatini yaxshilash va tannarxini pasaytirib, jahon bozorida raqobatbardoshligini oshiradi. Dorivor moychechak xom-ashyosini ko'paytiradi va import mahsulotni (26-33\$/kg) kamaytirib, eksport qilish imkoniyatini yaratadi.</p> <p>Ilmiy natijalarini chop etish: Tadqiqot natijalaribo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,500 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,0 mlrd. so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihibar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihibar tanloviга tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Dorivor o'simliklarning hosildorligi va sifatini oshiruvchi agrotexnologiyalarni joriy qilish (Moychechak -Matricaria Chamomilla L. misolida).
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihibar natijalari tahlili	<ul style="list-style-type: none"> - Dorivor romashkadan sifatlari xom-ashyo yetishtirish texnologiyasi dala tajribalar sharoitida o'rganilgan. - Romashkaning tuproqqa va mineral hamda organik o'g'itlarga bo'lgan talabi o'rganilgan. - Romashkaning o'sib rivojlanishiga tuproq xossalaringa ta'siri dala tajribalarida o'rganilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<p>Dorivor moychechakdan ertagi va sifatli mahsulot mahsuloti yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqarishga joriy etiladi. Buning natijasida yuqori va sifatli hosil olish fermerlar amaliyotida o'z o'rnini topadi.</p> <p>Bu usulda moychechak mahsuloti sifatini yaxshilash va tannarxini pasaytirib, jahon bozorida raqobatbardoshligini oshiradi. Dorivor moychechak xom-ashyosini ko'paytiradi va import mahsulotni (26-33\$/kg) kamaytirib, eksport qilish imkoniyatini yaratadi.</p>
6. Ehtiyoj mavjudligi to'g'risida ko'rsatkichlar	<p>(talab)ning (etarlılığı) tahliliy</p> <p>-Dorivor o'simliklarni o'stirish uchun Samarqand viloyatida eng qulay tabiiy sharoit mavjud. Biz taklif qilayotgan agrotexnologiya dorivor o'simliklarni vegetatsiya davrini qisqartiradi, hosildorligini oshiradi va sifatini yaxshilaydi. Urgut tumanida dorivor o'simliklar bo'yicha yagona klaster faoliyat olib bormoqda, klasterning dorivor o'simliklarga bo'lgan talabini qondirish uchun yuqorida taklif etilayotgan agrotexnologiyasini qo'llash nihoyatda dolzarb hisoblanadi</p>
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Hozirgi paytda Samarqand viloyati Urgut tumanida dorivor o'simliklar bo'yicha yagona klaster faoliyat olib bormoqda, klasterning dorivor o'simliklarga bo'lgan talabini qondirish uchun yuqorida taklif etilayotgan agrotexnologiyasini qo'llash dolzarb hisoblanadi Dorivor romashkani respublikamiz tuproq iqlim sharoitlarida yetishtirish imkoniyatlari mavjud, lekin yetishtirishning agrotexnologiyasi to'liq ilmiy jihatidan asoslanib o'rganilmagan. Respublikaga kirib kelayotgan import romashka mahsulotlarni kamaytiradi. Ichki bozarni xam-ash1 bilan ta'minlaydi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-	Dorivor Romashkaning xom-ashyosini ko'paytirish, sifatlari mahsulot mahsuloti yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqarishga joriy etiladi. Buning natijasida yuqori va sifatli hosil olish fermerlar amaliyotida o'z o'rnini topadi. Samarqand davlat universitetida shu sohada bakalavrular, magistlar ta'lim olmoqda,

ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	universitetda zamonaviy laboratoriya mavjud. Viloyat o‘rmon xo‘jaligi bilan hamkorlikda ilmiy ishlar olib borilmoqda.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, qishloq xujaligi vazirligi O‘rmon xo‘jaligi boshg‘armasi, O‘zbekiston farmasevtika sanoati, “O‘zfarmsanoat” AK , xalq tabobati iste’molchilarini.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

**mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul

tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

_____ (imzo)

sana

“_____” **20** ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Ko‘z kasalliklari sun’iy intellekt texnologiyalari asosida dastlabki tashxislash dasturiy majmuasi</p> <p>Loyiha rahbari: PhD., dos. Yusupov O.R,</p>	<p>Tadqiqot shakli: Sun’iy intellektning usul va algoritmlari tadbipi asosida ko‘z tasvirlari asosida ko‘z kasalliklarini dastlabki tashxislashni amalga oshirish dasturiy majmuasi ishlab chiqish bo‘yicha amaliy loyiha bajariladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ko‘z tasvirlari asosida ko‘z kasalliklarini aniqlash mumkin bo‘lgan kasalliklar ro‘yxati shakllantiriladi; - aniqlangan ko‘z kasalliklari tasvirlarining o‘qitiluvchi algoritmlar uchun ekspert xulosalari asosida ma’lumotlar bazasi shakllantiriladi; - ko‘z tasvirlariga dastlabki ishlov berish usul va algoritmlari ishlab chiqiladi; - ko‘z tasvirlari asosida ko‘z kasalliklarini dastlabki tashxislash uchun chuqur mashinali o‘qitishga asoslangan usul va algoritmlar ishlab chiqiladi; - ishlab chiqilgan usul va algoritmlar asosida ko‘z tasvirlari bo‘yicha ko‘z kasalliklarini dastlabki tashxislashni amalga oshirish dasturiy majmuasi ishlab chiqiladi. <p>Olingan natijalarning sinovdan o‘tkazish: ilmiy tadqiqot guruhi tomonidan ishlab chiqilgan dasturiy majmua ko‘z kasalliklari shifoxonalarida sinovdan o‘tkazilib, joriy etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli guvohnomalar olinadi, Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	<p>400 mln. so‘m</p>

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 800 mln. so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Ko'z kasalliklari sun'iy intellekt texnologiyalari asosida dastlabki tashxislash dasturiy majmuasi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori 4. (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
5. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamar natijalarini tahlili	Ushbu amaliy dastlabki bosqichiga oid ko'z tasviri asosida shaxsni tanib olishning biometrik tizimlari ustida tadqiqot ishlari olib borilib, natijalar oilngan. Xususan, ko'z tasviriga dastlabki ishlov berish usullari tadqiq etilib, algoritmlar ishlab chiqilgan. Aniqlangan ko'z kasalliklar tasvirlarining o'qitiluvchi algoritmlar uchun ekspert xulosalari asosida ma'lumotlar bazasi shakllantirilmoqda.
6. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Ko'z kasalliklarini dastlabki tashxislashni sun'iy intellektga asoslangan usul va algoritmlar ishlab chiqiladi. Shakllantirilgan ma'lumotlar bazasi asosida algoritmlar o'qitiladi va testlashdan o'tkaziladi. Yakuniy mahsulot sifatida chuqur mashinali o'qitishga asoslangan dasturiy majmua ishlab chiqiladi.
7. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	An'anaviy tashxislash usullari shifokorlarning kasbiy tajribasi va bilimiga bog'liq bo'lib, bu usulda noto'g'ri tashxis qo'yish va tibbiy ma'lumotlarni aniqlashda iqtisodiy surf xarajatlarni oshishiga olib keladigan holatlar ko'pligi dunyo olimlari tomonidan e'tirof etilmoqda. Bugungi kunda ushbu muammolarni hal etishda oftalmologiya va sun'iy intellektning chuqur integratsiyasi yordamida kasallik tashxislashning mavjud modelini tubdan o'zgartirish bo'yicha olimlar tomonidan turli yondashuvlar taklif etmoqda. Sun'iy intellekt yordamida ko'z kasalliklarida tashxislash masalasini yechish ko'z tasviri orqali amalga oshirilib, samarali yangi usul va algoritmlarni ishlab chiqishni taqozo etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 17 fevraldagagi PQ-4996-soni «Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish choratadbirlari to'g'risida» Qarorida tibbiyotda sun'iy intellektni qo'llash vazifalari belgilangan. Ushbu qarorda belgilangan vazifalar hamda tibbiyot samarali tashxislashni amalga oshirish uchun sun'iy intellektga asoslangan dasturiy mahsulotlarga ehtiyoj tug'iladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy	Dasturiy majmua milliy mahsulot bo'lib, import ketadigan xarajatni kamaytirish imkoniyatini beradi. O'zbekiston

analoga ridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	sharoitini hisobga olgan holda dasturiy mahsulot yaratiladi. Dasturiy mahsulot keng profilli sur'atga olish qurilmalar bilan integratsiyasi amalga oshiriladi.
9. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bu amaliy loyihani bajarish uchun ijodiy guruh shakllantirilgan. Ushbu ijodiy guruh yetarli bilim, ko'nakma hamda tajribalarga ega. Tajriba-sinov o'tkazish uchun kompyuter resurslari yetarli. Ko'z kasalliklar tasvirlar ma'lumotlar bazasi shakllantirish uchun ko'z kasalliklari shifoxonalari bilan hamkorlik olib borilmoqda. Amaliy loyiha uchun maxsus xom ashyo talab etilmaydi.
10. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
11. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Sog'liqni saqlash vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskorining yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas'ul xodimi, (FIO, lavozimi)** _____

(imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)** _____

(imzo)

sana

“ ____ ” _____ 2021 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Tuproqni mulchalashning shirin qalampir hosildorligiga ta'siri.	<p>Tadqiqot shakli: Ertangi sabzavot yetishtirishda tuproqni mulchalash, tuproq temperaturasini oshirish, tuproq xossalari yaxshilash, ekinlar uchun qulay sharoit yaratishga va hosildorlikni oshirishga qaratilan muhim agrotexnik tadbirdan hisoblanadi. Erta bahorda shirin qalampir yetishtirishda ertangi hosil olish, tuproqdagagi namlikning behuda bug'lanishini oldini olish, tuproq haroratini boshqarish, mineral va organik oziq moddalar effektivligi jadallahib, natijada ekin hosildorligini oshirib, yerdan samarali foydalanishga imkon beradi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuproqni mulchalash tuproq haydov qatlami temperaturasi 1-3°S gacha, effektiv temperaturalar yig'indisini 200-400°S oshiradi; - tuproq namligini behuda bug'lanishini oldi olinadi (25-30% namlik tejaladi); - tuproqning biologik aktivligini jadallashtirib, ildiz tizimi yaxshi rivojlanadi, tuproqdagagi oziq moddalar harakatchanligini aktivlashtirib organik va mineral o'g'itlarning samaradorligini oshiradi; - mulchalash natijasida shirin qalampir hosildorligi 25-30% gacha oshib, hosil 10-15 kunga erta pishib yetiladi; - yerdan foydalanish samaradorligi ortadi, dehqon va tamorqa xo'jaligi yurituvchi aholi daromadlarini oshiradi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sabzavot ekinlari yetishirishda turli tuproq iqlim sharoitlarida tuproq yuzasini mulchalash orqali sinovdan o'tkaziladi va ishlab chiqarishga joriy qilinadi; - magistrantlar, tadqiqotchilar, professor-o'qituvchilarga yangi dolzarb dissertatsion mavzular beriladi; - ishlanmadan issiqxona xo'jaliklari, dehqon va fermer hamda aholi tomorqa xo'jaliklarida foydalanishga tavsiya etiladi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,600 mlrd.so'm

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,8 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Tuproqni mulchalash orqali innovatsion issiqxonalarda ekinlar hosildorligini oshirish texnologiyasini joriy etish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Tuproqni polietilen plyonka mulchalashning tuproq xossalari tarkibi va ekinlar hosildorligiga ijobiy ta'sir etishi dala va labotariya tajribalari orqali o'rganilgan. Ertangi hosil olish, tuproqdagi namlikning behuda bug'lanishini oldini olish, tuproq haroratini boshqarish, mineral va organik oziq moddalar effektivligini oshirish va natijada yetishtirilayotgan ekinlar hosildorligini oshirishga ijobiy ta'siri aniqlangan.
5. Qo'lga kiritilishi rejelashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Tuproqni mulchalash tuproq haydov qatlami temperaturasi 5-6 °S gacha, effektiv temperaturalar yig'indisini 200-400°S oshiradi. Ekinlar hosildorligi 25-30 % gacha oshib, hosil 15-20 kunga erta pishib yetiladi. Tuproqdagi 25-30 % namlikni behuda yo'qolishidan saqlaydi. Tuproqning 0-30 sm li qatlamida karbonat angdrid gazi miqdorini 0,4-1,8 % oshirib, fotosintez faolligini oshiradi. Ekinlar hosildorligi oshib, issiqxonalardan foydalanish samaradorligi va issiqxona xo'jaligini yurituvchi aholi daromadlarini oshiradi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Tomorqa yer egalari va dehqon fermer xo'jaliklari, aholi tomarqa yerlarida ehtiyoj mavjud.
7. Qaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy rivojlangan mamlakatlarda ushbu texnologiya orqali ertangi sabzavotlarni yetishtirishda keng qo'llaniladi. Bizning tuproq iqlim sharoitida ushbu usulni qo'lanilishi ekinlar qisqa vegetatsiya davrida yetishtirish va yerdan 2-3 marta hosil olish imkonini beradi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublikmizda ertangi sabzavot yetishtirishga mo'ljallangan parnik va issiqxonalarda maydoni oshirilgan. Aholi tomorqa xo'jaliklarida foydalanish mumkin.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Qishloq xo'jalik vazirligi, shahar obodonlashtirish boshqarmasi, Tomorqa yer egalari. Tabiatni muhofaza qilish boshqarmasi.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora) ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“_____” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy yo‘nalishi -V. "Qishloq xo‘jaligi, farmasevtika, biotexnologiya, ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish			
№	Ilmiy-texnik mavzu loyixasi	Loyihani amalga oshirishdan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish xajmi
1	<p>"Zarafshon daryosi havzasi suv havzalarida qisqichbaqalarining tijorat zaxiralarini baholash va ularni yetishtirish texnologiyasini ishlab chiqish"</p> <p>B.f.d.X.Baymuradov</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy loyiha [amaliy tadqiqotlar].</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zarafshon daryosi havzasidagi suv havzalarida qisqichbaqalarining taksonomik holatini va tarqalishini aniqlash; • Zarafshon daryosi suv havzalari qisqichbaqalarining biologiyasi (oziqlanishi, ko‘payishi, o‘sishi, rivojlanishi, tullashi, fenologiyasi, kasalliklari, yirtqichlar) va ekologiyasi (populyatsiyalar tuzilishi va dinamikasi, ekotizimdagи o‘rni). • Sho‘rko‘l, Kattaqo‘rg‘on suv omborlarida va boshqa suv havzalarida qisqichbaqalarni ko‘payish vaqtida ovlashni taqiqlash; • muayyan suv havzalarida qisqichbaqalarni ovlash va ruxsat etilgan kvotalarni aniqlash • qisqichbaqalarni o‘ziga xos suv havzalariga nisbatan tutish uchun maqbul biotexnologiyani ishlab chiqish; • ozuqa aralashmalarini ishlab chiqish va akvakulturada qisqichbaqalarni oziqlantirish rejimini ishlab chiqish; • Hovuz va havza sharoitida va yopiq suv ta’minoti bo‘linmalarida (RAK) qisqichbaqalarni monokulturada va baliq bilan polikulturada yetishtirish texnologiyasini ishlab chiqish; • qisqichbaqalarni o‘ziga xos istiqbolli suv havzalariga kiritish bo‘yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: Buxoro, Navoiy, Samarqand viloyatlaridagi suv omborlari va fermer xo‘jaliklarida amalga oshirish.</p> <p>Olingan ilmiy natijalarni chop etish: Nufuzli ilmiy журнallarda (Web of Science, Scopus bazasida indeksatsiyalangan) ilmiy maqolalar chop etiladi.</p>	0,7 mlrd. sum

Amaliy loyixanining umumiyligi moliyalashtirish hajmi 2,1 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Orol havzasi suv ekotizimlarida qisqichbaqasimonlar turlari biologiyasi va ularni ko'paytirish, oziq-ovqatda foydalanish texnologiyasi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamar natijalari tahlili	Orol havzasi suv ekotizimlarida qisqichbaqasimonlar turlari biologiyasi va ularni ko'paytirish, oziq-ovqatda foydalanish texnologiyasini O'zbekistonda ilk bor amalga oshirish rejasini ishlab chiqilmoqda. Ushbu sohada hozirgacha fundamental, amaliy va innovatsion loyihamar amalga oshirilmagan. Hozirgi kunda qisqichbaqasimonlar turlari biologiyasi va ularni ko'paytirish, oziq-ovqatda foydalanish texnologiyasi bo'yicha Rossiya Federatsiyasi, Xitoy, Koreya, Ukraina va boshqa davlatlarda grant loyihamar bajarilmoqda. Orol havzasida qisqichbaqasimonlarni ko'paytirish va oziq-ovqatda foydalanish imkoniyatlari mavjud. Lekin qisqichbaqasimonlarni ko'paytirish, ulardan oziq-ovqatda foydalanish hozirgacha ilmiy jixatdan o'rganilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya) ning tavsifi	<p>Orol havzasi suv ekotizimlarida qisqichbaqasimonlar turlari biologiyasi, tarqalishi, ularni ko'paytirish va oziq-ovqatda foydalanish texnologiyasi ishlab chiqiladi va amaliyatga joriy etiladi.</p> <p>Orol havzasidagi Qoroqolpog'iston Respublikasi, Xorazm, Samarqand va boshqa viloyatlarda baliqchilikda faydalani layotgan suv havzalarida qisqichbaqasimonlar ko'paytiriladi va shu bilan birgalikda qisqichbaqa maxsulotlarini yetishtiriladigan yangi fermer xo'jaliklari tashkil etiladi. Bu hudud aholisini ish bilan ta'minlashda va aholini parxez oziq-ovqat maxsulotlari bilan ta'minlash imkoniyatlari yaratiladi. Hozirgi kunda bozorlarimizda va Supermarketlarimizda 1 kg qisqichbaqa maxsuloti 40-50 ming so'm bo'lib, ushbu sohaning rivojlanishi aholiga parxez taomlar yetkazib berish imkoniyatlari kengayadi. Grant loyihasini bajarilishi bilan quyidagi yakuniy natijalarga erishiladi:</p> <p>"Orol havzasi suv ekotizimlarida qisqichbaqasimonlar turlari biologiyasi va ularni ko'paytirish, oziq-ovqatda foydalanish texnologiyasi" mavzusida ishlanma tayyorlanadi;</p> <p>suv havzalarida qisqichbaqa maxsulotlari yetishtiriladi;</p> <p>qisqichbaqalarni ko'paytirish bo'yicha texnologiya ishlab chiqiladi.</p>
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Hozirgi kunda Yevropa va Osiyo davlatlarida qisqichbaqalardan tayyorlangan oziq-ovqat maxsulotlariga talab juda yuqori. Orol dengizi havzasidagi hudud aholisini oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash muhim vazifalardan biridir. Ushbu maxsulotga extiyoj

	talabning mayjudligi sababli ushbu maxsulotlar supermarketlarga xorijiy davlatlardan import qilinib aholiga yetkazib berilayotganligini ko‘rishimiz mumkin. Ushbu maxsulotga xorijda ham talab katta. Biz qisqichbaqa maxsulotlarini yetishtirish texnologiyasini yo‘lga qo‘ysak, birinchidan aholini ish bilan ta’minalash yo‘lgna qo‘yiladi, ikkinchidan, yetishtirilgan oziq-ovqat maxsulotini mahalliy bozor va supermarketlarga yetkazib berish imkoniyati yuzaga keladi. Uchinchidan, maxsulotga xorijda talabning yuqoriligini e’tiborga olib yetishtirilgan maxsulotni eksport qilish imkoniyati yuzaga keladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	“Orol havzasi suv ekotizimlarida qisqichbaqasimonlar turlari biologiyasi va ularni ko‘paytirish, oziq-ovqatda foydalanish texnologiyasi” ishlanmasi xorijiy analoglaridan farq qiladi. Qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlarniga quyidagilar kiradi. Bizda ko‘paytirish rejalashtirilgan qisqichbaqasimonlar xorijiy davlatlar suv havzalarida uchramaydi, tarqalmagan. Bizda yetishtirilayotgan qisqichbaqasimonlardan xonardonlardagi barpo qilingan suv ob’ektlarida boqish, ko‘paytirish imkoniyati mavjud.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Orol dengizi suv havzasida qisqichbaqalarni ko‘paytirish uchun sharoit va imkoniyatlar yetarli. Uni ko‘paytirish Qoraqolpog‘iston hududi suv havzalari va Samarqand viloyati Kattaqo‘rg‘on suv ombori havzalari boshlang‘ich manba bo‘lib xizmat qiladi. Ushbu loyihani amalga oshirishda baliqchilik xo‘jaliklarida mavjud bo‘lgan infratuzulmalardan foydalanish rejalashtirilgan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so‘ralayotgan mablag‘ oylik, ishlanmalarни amaliyotga joriy qilish, asbob-uskunalar sotib olish hamda ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Taklif etilayotgan loyihadan Suv xo‘jaligi boshqarmalari, Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish boshqarmasi bilan hamkorlikda bajarish rejalashtiriladi.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskorining yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik(idora)ningmas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____

(imzo)

sana

“ ____ ” _____ 2021 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Inqirozga uchragan cho'l yaylovlari hosildorligini tiklashning barqaror usullarini ishlab chiqish.</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, cho'l hududlaridagi inqirozga uchragan yaylovlarning qayta tiklanish potensialini aniqlash, yaylovlarda tabiiy yem-xashak bazasini mustahkamlash va uning ozuqaviy birligini oshirishning ekologik barqaror usullarini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq qilish.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yaylovlarda keskin kamayib ketgan tabiiy ozuqabop turlarning qayta tiklanish potensialini o'rganish; - turli darajada inqirozga uchragan yaylovlarni qayta tiklash va tabiiy yem-xashak bazasini mustahkamlashning tabaqaqlashgan resurstejamkor usullarini ishlab chiqish; - yaylovlardan almashlab foydalanishning ekologik barqaror tizimlarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy qilish. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respublikadagi 10 mln gektarga yaqin inqirozga uchragan cho'l yaylovlarini qayta tiklashning arzon va ekologik jihatdan barqaror usullarini ishlab chiqish imkoniyati yaratiladi; - cho'l yaylov hududlarida yashovchi aholi uchun tabiiy va ozuqaviy qiymati yuqori yem-xashak hisobiga chorvachilikni rivojlantirish va mahalliy aholi turmush-tarzini yaxshilashga sharoit yaratiladi. <p>Ilmiy natijalarini chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science ma'lumotlar bazasidagi jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,7 mlrd. so'm</p>

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 2,1 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihibar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihibar tanloviya tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Inqirozga uchragan cho'1 yaylovlari hosildorligini tiklashning barqaror usullarini ishlab chiqish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihibar natijalari tahlili	Yaylovlarni fitomeliorant yem-xashak o'simliklarini ekish orqali yaxshilash va hosildorligini ko'tarish usullari o'tgan asrning 70-90 yillarida ishlab chiqilgan va joriy etilgan. Bu usullarning bugungi iqlim o'zgarishi va tabiiy resurslardan foydalanish darajasining keskin ortganligi sharoitida ekologik barqarorligi va iqtisodiy samaradoriligi juda past. Mazkur usullar turli darajada inqirozga uchragan yaylovlarning tabiiy holda qayta tiklashning potensialini hisobga olmaydi. Bugungi kunda tabiiy ekotizimlarning o'zini-o'zi qayta tiklash potensialini ishga solgan holda inqirozga uchragan yaylovlarni qayta tiklash dolzarb hisoblanadi.
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Cho'1 hududlaridagi inqirozga uchragan yaylovlarning qayta tiklashning potensiali aniqlanadi, yaylovlarda tabiiy yem-xashak bazasini mustahkamlash va uning ozuqaviy birligini oshirishning ekologik barqaror usullari ishlab chiqiladi va amaliyatga tatbiq qilish uchun tavsiya etiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Respublikada 10 mln gektarga yaqin yaylov maydonlari inqirozga uchragan. Oqibatda yaylov chorvachiligidagi yem-xashak tanqisligi keskin sezilmoqda, ayniqsa kuz-qish mavsumlarida yaylovlarda yem-xashak yetishmovchiligi jiddiy muammolarga sabab bo'lmoqda. Inqirozga uchragan yaylovlarni qayta tiklashning arzon va ekologik jihatdan barqaror usullarini ishlab chiqish zarur. Cho'1 yaylov hududlarida yashovchi aholining farovonligini ta'minlashda chorvachilikni rivojlantirish muhim hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan yaylovlarda tabiiy yem-xashak zahirasini mustahkamlashga katta ehtiyoj mavjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Markaziy Osiyo mintaqasida yaylovlarni ekologik qayta tiklash usullari ishlab chiqilmagan. Mazkur loyiha shuvoqli yaylovlarni qayta tiklashning ekologik barqaror usullarini ilk bor ishlab chiqadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu amaliy loyihami amalga oshirishda ijodiy guruh shakllantirilgan. Ushbu ijodiy guruh yetarli zamonaviy bilim va ko'nikmalarga hamda xorijiy tajribalarga ega.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.

moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Qishloq xo‘jalik vazirligi, O‘rmon xo‘jaligi qo‘mitasi, Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo‘mitasi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____

_____ (imzo)

sana “ ____ ” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Dorivor sarxush bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) o'simligini intensiv ko'paytirish hamda xom-ashyo bazasini yaratish. A. Axmedov., Botanika,	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobiga kiritilgan noyob sarxush bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) o'simligini <i>in-vitro</i> usulida.. ko'paytirish, keyin dala sharoitida o'stirib dorivor xom-ashyo tayyorlash.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sarxushlovchi bozulbang <i>in-vitro</i> usulida urug'i va uchki meristema to'qimasidanko'chatlarini ko'paytirish; - O'simlikni dala sharoitida o'sish va rivojlanishi o'rganish; - Intensiv o'stirish va yetishtirish texnologiyasini ishlab chiqish; - Farmasevtika sanoati uchun yer ustki qismidan sifatlidorivor xom-ashyo tayyorlash texnologiyasini mahalliy sharoitga moslashtirish va O'zFarmga tayyor xom-ashyo yetkazish. <p>Natijalarни sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sarxushlovchi bozulbang o'simligini Respublikamizning turli adir mintaqasining lalmikor (marginalhududlar-Qo'shrobot, Payariq, Narpay va Paxtachi tumanlari) yerlarida plantatsiyalar-10ga tashkil qilinadiva ko'chatchiligi yo'lga qo'yiladi hamda o'stirib ko'paytiriladi; - Sarxushlovchibozulbango'simligi xom-ashyosini dala sharoitida ko'paytirish yo'lga qo'yilgach, farmasevtika sanoati uchun qon to'xtatuvchi dori preparatlari tayyorlash imkoniyati tug'iladi va tug'riqxonalarda qon to'xtatuvchi preparatlarga bo'lgan ehtiyoj qondiriladi; - Chetdan olib kelinayotgan dori preparatlari uchun sarflanadigan valyuta tejab qolinadi. <p>Ilmiy natijalarini chop etish: Tadqiqot natijalaribo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,400 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviiga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Dorivor sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) o'simligini intensiv ko'paytirish hamda xomashyo bazasini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori(<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	O'zbekiston Respublikasi Qizil kitobiga kiritilgan noyob sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) o'simligini <i>in-vitro</i> usulida ko'chatlarini ko'paytirish, keyin dala sharoitida o'stirib sifatli xomashyo tayyorlash qoidalari ishlab chiqilgan va tajribadan o'tkazilgan. Bu sohada AQSh, Isroiil, Germaniya va Rossiyaning yetakchi ilmiy markazlari bilan hamkorlikda tadqiqot ishlari ham boshlab yuborilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejajashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) o'simligini <i>in-vitro</i> usulida ko'chatlari ko'paytiriladi. O'simlikni dala sharoitida-ex situ, quasi in situ o'sish va rivojlanishi o'rjaniladi. Intensiv o'stirish texnologiyasini ishlab chiqiladi. Farmasevtika sanoati uchuner ustki organlaridan sifatli xomashyo tayyorlash texnologiyasini mahalliy sharoitga moslashtiriladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	O'zbekistonda, jumladan Samarqand viloyatida dorivor o'simliklarni <i>in-vitro</i> usulida ko'paytirish yildan yilga talab ko'payib bormoqda. Bunday noyob dorivor o'simliklarni arealini kengaytirish zamonaviy yo'llar bilan ko'paytirish yo'llarini ishlab chiqilmagan va bu sohada muammolar juda ko'p. Bu loyiha orqali Isroiilning zamonaviy metodlaridan foydalanib tabiiy populyatsilari ham saqlab qolinadi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu ishlanma ushbu joyning tarixiy 100 yillikiqlim omillari o'rjanilib va shu hududlarning tuproq-iqlim sharoitini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan hamda bizning sharoitga moslashtirilgan, shunisi bilan chet el analoglaridan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bu ishlanmani joriy qilish uchun ijodiy guruh mavjud va ular kerakli bilim hamda ko'nikmalarga ega.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarini amaliyatga joriy qilish, asbobuskuna va reaktivlar sotib olish hamda ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.

10.Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) o‘simligini <i>in-vitro</i> usulida ko‘chatlarini ko‘paytirish, keyin dala sharoitida o‘sirib sifatli xom-ashyo tayyorlashda farmasevtika tashkilotlari ushbu loyihani amalga oshishidan manfaatdor.
---	---

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ningmas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
(imzo)

sana “_____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Farmasevtika sanoati uchun Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) va tol bargli andizning (<i>Inula grandis Schrenk</i>) o'simliklarini intensiv yetishtirish hamda xom-ashyo bazasini yaratish. X.Xaydarov, botanika	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) va tol bargli andizning (<i>Inula grandis Schrenk</i>) o'simliklarini ildizpoyalarini dastlab <i>in-vitro</i> usulida ko'paytirish, keyin dala sharoitida o'stirib sifatli xom-ashyo tayyorlash.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qora andizni (<i>Inula Helenium L.</i>) va tol bargli andizning (<i>Inula grandis Schrenk</i>) <i>in-vitro</i> usulida ildizpoyalarini ko'paytirish; - O'simlikni dala sharoitida o'sish va rivojlanishi o'rghanish; - Intensiv o'stirish texnologiyasini ishlab chiqish; - Farmasevtika sanoati uchun ildizpoyalaridan sifatli xom-ashyo tayyorlash texnologiyasini mahalliy sharoitga moslashtirish. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) va tol bargli andizning (<i>Inula grandis Schrenk</i>) o'simligi xom-ashyosini dala sharoitida ko'paytirish yo'lga qo'yilgach, farmasevtika sanoati uchun efir moyli tarkibli dori preparatlari tayyorlash imkoniyati tug'iladi; - Chetdan olib kelinayotgan dori preparatlari uchun sarflanadigan valyuta tejab qolinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalaribo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,300 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,9 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamo tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamo tanlovida tavsija etilayotgan mavzu nomi	Farmasevtika sanoati uchun Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) va tol bargli andizning (<i>Inula grandis Schrenk</i>) o'simliklarini intensiv yetishtirish hamda xom-ashyo bazasini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamo natijalari tahlili	Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) va tol bargli andizning (<i>Inula grandis Schrenk</i>) o'simliklarini ildizpoyalarini dastlab <i>in-vitro</i> usulida ko'paytiriladi, keyin dala sharoitida o'stirib sifatli xom-ashyo tayyorlanadi.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) o'simligini <i>in-vitro</i> usulida ildizpoyalari ko'paytiriladi. O'simlikni dala sharoitida o'sish va rivojlanishi o'rganiladi. Intensiv o'stirish texnologiyasini ishlab chiqiladi. Farmasevtika sanoati uchun ildizpoyalaridan sifatli xom-ashyo tayyorlash texnologiyasini mahalliy sharoitga moslashtiriladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	O'zbekistonda, jumladan Samarqand viloyatida dorivor o'simliklarni <i>in-vitro</i> usulida ko'paytirish yildan yilga talab ko'payib bormoqda. Bunday noyob dorivor o'simliklarni arealini kengaytirish zamonaviy yo'llar bilan ko'paytirish yo'llarini ishlab chiqilmagan va bu sohada muammolar juda ko'p.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu ishlanma ushbu joyning tuproq-iqlim sharoitini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan va bizning sharoitga moslashtirilgan va shunisi bilan chet el analoglaridan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bu ishlanmani joriy qilish uchun ijodiy guruh mavjud va ular kerakli bilim hamda ko'nakmalarga ega. Buning uchun maxsus xom ashyo talab etilmaydi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarini amaliyatga joriy qilish, asbob-uskuna va reaktivlar sotib olish hamda ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Qora andiz (<i>Inula Helenium L.</i>) o'simligini <i>in-vitro</i> usulida ko'chatlarini ko'paytirish, keyin dala sharoitida o'stirib sifatli xom-ashyo tayyorlashda farmasevtika tashkilotlari ushbu loyihani amalgaloshishidan manfatdor.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskorining yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natjalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik(idora)ningmas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
(imzo)

sana “ _____ ” **20** _____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Dorivor Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hypericum skabrum L</i>) o'simligini intensiv ko'paytirish hamda xom-ashyo bazasini yaratish. <i>X.Xaydarov, botanika</i>	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, Dorivor Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hypericum skabrum L</i>) o'simligini <i>in-vitro</i> usulida ko'chatlarini ko'paytirish, keyin dala sharoitida o'stirib sifatli xom-ashyo tayyorlash.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hypericum skabrum L</i>) <i>in-vitro</i> usulida urug'idan ko'chatlarini ko'paytirish; - O'simlikni dala sharoitida o'sish va rivojlanishi o'rGANISH; - Intensiv o'stirish va yetishtirish texnologiyasini ishlab chiqish; - Farmasevtika sanoati uchun yer ustki qismidan sifatli xom-ashyo tayyorlash texnologiyasini mahalliy sharoitga moslashtirish. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hypericum skabrum L</i>) o'simliklarning Respublikamizning turli adir mintaqasining lalmikor yerlarida ko'chatchiligi yo'lga qo'yiladi va o'stirib ko'paytiriladi; - Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hypericum skabrum L</i>) o'simliklarning xom-ashyosini dala sharoitida ko'paytirish yo'lga qo'yilgach, farmasevtika sanoati uchun qon to'xtatuvchi dori preparatlari tayyorlash imkoniyati tug'iladi; - Chetdan olib kelinayotgan dori preparatlari uchun sarflanadigan valyuta tejab qolinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalaribo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,300 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,9 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Dorivor Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hupericum skabrum L</i>) o'simligini intensiv ko'paytirish hamda xom-ashyo bazasini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori(<i>ilmiy nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hupericum skabrum L</i>) o'simliklarning Respublikamizning turli adir mintaqasining lalmikor yerlarida ko'chatchiligi yo'lga qo'yiladi va o'stirib ko'paytiriladi. Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hupericum skabrum L</i>) o'simliklarning xom-ashyosini dala sharoitida ko'paytirish yo'lga qo'yilgach, farmasevtika sanoati uchun qon to'xtatuvchi dori preparatlari.
5. Qo'lga kiritilishi rejaliashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hupericum skabrum L</i>) o'simliklarini <i>in-vitro</i> usulida ildizpoyalari ko'paytiriladi. O'simlikni dala sharoitida o'sish va rivojlanishi o'rganiladi. Intensiv o'stirish texnologiyasini ishlab chiqiladi. Farmasevtika sanoati uchun ildizpoyalaridan sifatli xom-ashyo tayyorlash texnologiyasini mahalliy sharoitga moslashtiriladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	O'zbekistonda, jumladan Samarqand viloyatida dorivor Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hupericum skabrum L</i>) o'simliklarini <i>in-vitro</i> usulida ko'paytirish yildan yilga talab ko'payib bormoqda. Bunday noyob dorivor o'simliklarni arealini kengaytirish zamonaviy yo'llar bilan ko'paytirish yo'llarini ishlab chiqilmagan va bu sohada muammolar juda ko'p.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu ishlanma ushbu joyning tuproq-iqlim sharoitini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan va bizning sharoitga moslashtirilgan va shunisi bilan chet el analoglaridan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot /xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bu ishlanmani joriy qilish uchun ijodiy guruh mavjud va ular kerakli bilim hamda ko'nakmalarga ega. Buning uchun maxsus xom ashyo talab etilmaydi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarni amaliyatga joriy qilish, asbob-uskuna va reaktivlar sotib olish hamda ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik)	Teshik dalachoy va dagal bandli dalachoy (<i>Hypericum perforatum L</i>) va (<i>Hupericum skabrum L</i>)

boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	o'simliklarinio'simligini <i>in-vitro</i> usulida ko'chatlarini ko'paytirish, keyin dala sharoitida o'stirib sifatli xom-ashyo tayyorlashda farmasevtika tashkilotlari ushbu loyihani amalga oshishidan manfatdor. Chetdan olib kelinayotgan dori preparatlari uchun sarflanadigan valyuta tejab qolinadi.
---	--

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas'ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ningmas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana “ ____ ” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand viloyati sharoitida chakanda, kizil, do'lana va zirkning istiqbolli formalari ko'paytirish va dastlabki plantasyalarini yaratish.</p> <p>A.Xujanov, botanika</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo'lib, Chakanda (<i>Hippophae rhamnoides</i> L.), kizil (<i>Cornus mas</i> L.), do'lana (<i>Crataegus turkestanica</i> A.Pojark.) va zirk (<i>Berberis integerrima</i> Bunge) xalq tabobatida va ilmiy tibbiyotda keng qo'llanilishini inobatga olgan holda ularni ko'paytirish va dastlabki plantatsiyalarini yaratish maqsadga muvofiqdir.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Fermer xo'jaliklarida chakanda, kizil, do'lana va zirkning istiqbolli formalari ajratiladi, perspektiv genofondi yig'iladi (in-situ) va ko'paytiriladi. Mevalarining hajmi, ta'mi, hosildorligi va adaptiv belgilariga qarab perspektiv formalarning 5000 ta tupi ajratiladi va dastlabki onalik plantatsiyalari yaratilib, biologik faol moddalarni aniqlash, ulardan unumli foydalanish yo'llari ishlab chiqiladi. Yaratilgan 10 ga plantatsiya farmasevtika, oziq-ovqat, asalarichilik, parfyumeriya, veterinariya va boshqa soxalarga xom ashyo bazasi sifatida taqdim etiladi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Chakanda, kizil, do'lana va zirkning istiqbolli formalari yetishtirish agrotexnologiyasi bo'yicha tavsiyanoma ishlab chiqiladi. Xorijdan keltirilayotgan chakanda, kizil, do'lana va zirkning farmasevtik mahsulotlarini O'zbekistonda yetishtirish imkoniyati yaratiladi, ya'ni import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi. Monografiya yoziladi. Yosh mutaxassislar jalb etilib (PhD) doktorlik dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,400 mlrd. so'm</p>

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Samarqand viloyati sharoitida chakanda, kizil, do'lana va zirkning istiqbolli formalarini ko'paytirish va dastlabki plantasyalarini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Chakanda, kizil, do'lana va zirkning o'simliklarini Samarqand viloyatida plantatsiyalari tashkil etilmagan va ko'paytirish texnologiyasi ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejulashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Chakanda, kizil, do'lana va zirk o'simliklarini mahalliy sharoitda ko'paytiriladi va yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi - O'simliklarni ko'paytirish usullari (urug'lari va qalamchalari) laboratoriya hamda dala sharoitlarida o'rganiladi - O'simlik xom ashyosining fitokimyoiy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari hamda ishlab chiqilgan agrotexnologiya ta'sirida monitoring qilanadi - Har bir xududda o'simliklar plantatsiyalari barpo etiladi va iqtisodiy samaradorligini aniqlanadi
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarlılığı) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Xozirgi kunda dorivor o'simliklarni ko'paytirish agrotexnologiyasi ishlab chiqish va plantatsiyalarini tashkil etish, farmasevtika sanoatiga xom ashyoni hamda tabiiy doiri vositalarini ishlab chiqishda yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Chakanda, kizil, do'lana va zirk o'simliklarni yetishtirish agrotexnologiyasini yanada rivojlantirishda hamda ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublika, qolaversa xorij mamlakatlarining ilm-fan, ta'lim, dorivor o'simliklarni onalik plantatsiyalarini yaratish, tabiiy xom ashyoga bo'lgan talabni qondirish va tabiiy dori vositalarini ishlab chiqish vazifalari belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Qishloq xo'jaligi vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)

_____ (imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO) _____

_____ (imzo)

sana “_____” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Tog‘ oldi landshaftlarida yovvoyi xolda o‘suvchi kovul (copperis spinosal), kovrak (<i>Ferula assafoetida</i> L.), bo‘ymodaron (<i>Achillea millefium L.</i>), shuwoq (<i>Artemisia turanica</i> A.Krasch) dorivor o‘simliklar plantatsiyalarini yaratish.</p> <p>X.Xaydarov, botanika</p>	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo‘lib, dunyo farmasevtika sohasida Sassiq kovrak (<i>Ferula foetida</i> L.) va o‘zgaruvchan bargli kovrakka (shayir - <i>Ferula varia</i> L.) bo‘lgan ehtiyoj juda katta bo‘lganligi va hozirgi antropogen ta’siri asosida tabiiy maydonlarda ularning zaxiralari keskin qisqarishini e’tiborga olgan holda ularning plantatsiyalarini tiklash maqadga muvofiqdir.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: O‘zbekiston Respublikasi bo‘yicha sassiq kovrak va o‘zgaruvchan bargli kovrakning tabiiy zaxirasi aniqlanadi va gis xaritasi tuziladi. Bu zaxira maydondan ekspluatatsiya maydoni ajratiladi va farm sanoati uchun yig‘ish mumkin bo‘lgan maydon taklif etiladi. Mexanik tarkibi yengil tuproqda, sahro va yarim sahro hamda tekislik yer maydonlariga mos, qurg‘oqchilikka chidamli perspektiv formalar aniqlanib, yetishtirishning optimal usullari va samaradorligi o‘rganiladi. Ulardan Navoiy, Samarqand va Buxoro viloyatlari kesimida 100 ga maydonida dastlabki plantatsiyalar tashkil etiladi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: Sassiq kovrak va o‘zgaruvchan bargli kovrak resurslarining potensial va real zaxiralarini aniqlash va xom-ashyo tayyorlashni baholash imkonini berib, xorijga eksport qilish imkoniyati yaratiladi. Tuzilgan xaritalar va potensial va real zaxiralar to‘g‘risidagi ma’lumotlar O‘zR Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo‘mitasiga va O‘rmon xo‘jaligi davlat qo‘mitasiga taqdim etiladi. Monografiya yoziladi. Yosh mutaxassislar jalb etilib (PhD) doktorlik dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,400 mlrd. so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd. so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

**Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion
loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha**
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	Tog' oldi landshaftlarida yovvoyi xolda o'suvchi kovul (copperis spinosal), kovrak (Ferula assafoetida L.), bo'ymodaron (Achillea millefium L.) , shuvoq (Artemisia turanica A.Krasch) dorivor o'simliklar plantatsiyalarini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Ushbu loyihada kiritilgan dorivor o'simliklarning ekologiya biologik xususiyatlari o'r ganildi. Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot instituti (Nurota tajriba dalasida).
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Tog' oldi ladshaftlar florasi o'r ganiladi va tahlil qilinadi. Tog' oldi lanshaftlarida yovvoyi holda o'suvchi o'simliklar asosida yaratilgan plantatsiyalarda o'simliklarning fenologik, fizologik, bioximik va hosildorlik xususiyatlari, ularni dorivorlik hamda xo'jalik ahamiyatini o'r ganiladi. Abiotik va biotik omillar tasiriga chidamli dorivor o'simliklar yetishtirishning agrotexnik tadbirlari ishlab chiqiladi. Tog' oldi lanshaftlariga mos keluvchi biotik va abiobik omillarga chidamli bioximik dorivorlik hususiyatlari yuqori dorivor o'simliklar ajratib olinadi va ishlab chiqarish tajriba-sinov plantatsiyalari yaratiladi. Ajratib olingan dorivor o'simliklarning farmaseptikada foydalanish texnologiyalari yaratiladi. Tog' oldi ladshaftlari bioxilma-xilligini ta'minlashga xizmat qiluvchi dorivor o'simliklar genofondi yaratiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahlili ko'rsatkichlar	Farmaseftika sanoatida dori tayyorlashda hom-ashyo sifatida foydalanish ehtiyoji yuqori.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Ushbu dorivor o'simliklardan foydalanib, yaratilgan farmaseptika mahsulotlari tannarhining arzonligi va mahalliy ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish bilan bir qator imkoniyatlarga ega.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu dorivor o'simliklarning plantatsiyalari tog' oldi hududlarida katta masshtablarda yetishtirish imkoniyati mavjud bo'lib yetarlicha xom-ashyo bilan ta'minlash mumkin.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Tajriba sinov dalasida ajratib olingan istiqboli dorivor o'simliklar urug'chiligi yo'lga qo'yish orqali tog' oldi florasini tiklash va dorivor o'simliklar yetishtirishni yo'lga qo'yiladi. Yaratilgan plantatsiyalar yaylovlari hosildorligini oshirishda va landshaft bioxilma-xilligini ta'minlashda joriy etiladi. Tajriba-sinov dalasida yetishtishtirilgan dorivor o'simliklarning namunalari bioximiyaviy

	tahlil asosida dori tayyorlash korxonalarida sinovdan o‘tkaziladi. Loyihada ko‘rsatib o‘tilgan ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish 2 yil sarflanadi. Bir yilga 400 mln so‘m mablag‘ talab etiladi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Loyiha mavzusini bajarish yuzasidan etilgan mavzu yuzasidan Qorako‘lchilik va cho‘l ekologiyasi ilmiy-tadqiqot instituti bilan hamkorlikda (Nurota tajriba dalasida) palantatsialar yaratiladi, yetishtirilgan mahsulotlar farmaseptika sanoatiga xom-ashyo sifatida yetkazish rejashtirilmoqda.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____

(imzo)

sana “ ____ ” ____ **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Marginal arid mintaqalarda noyob dorivor o'simliklarning tirik kolleksiyalarini barpo etish va ulardan xom-ashyo olish.</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, arid mintaqalarda tarqalgan noyob dorivor turlarning hozirgi ekologik holatini baholash, marginal qurg'oqchil maydonlarda <i>ex-situ</i> sharoitida tirik kolleksiyalarini barpo etish texnologiyalarini ishlab chiqish va farmasevtika sanoati uchun xom-ashyo yetkazish</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qimmatbaho dorivor o'simliklar tabiiy areallarini aniqlash va ularning zamonaviy GIS xaritalarini yaratish; - Noyob dorivor turlarni marginal cho'l maydonlarida tirik kolleksiysi, urug' va genlar bankini barpo etish; - Marginal yerlardan samarali foydalanish orqali farmasevtika sanoatida dorivor o'simliklar xom-ashyo bazasini mustahkamlash. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yaratilgan genofondning fitogenetik resurslari noyob dorivor o'simliklar tabiiy populyatsiyalarini qayta tiklash imkonini yaratadi; - Noyob dorivor o'simliklarni marginal maydonlarda yetishtirish yo'lga qo'yilgach, farmasevtika sanoati uchun xom-ashyo yetkazish imkoniyati ortadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,400 mlrd. so'm</p>

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviya tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Marginal arid mintaqalarda noyob dorivor o'simliklar-ning tirik kolleksiyalarini barpo etish va ulardan xom-ashyo olish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Marginal arid mintaqalarda dorivor o'simliklarning yetishtirish xususiyatlari hamda ulardan farmasevtika sanoati uchun xom-ashyo olish imkoniyatlari o'rganilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Qimmatbahodor dorivor o'simliklarning tabiiy areallari aniqlanadi va ularning zamonaviy GIS xaritalari yaratiladi. Noyob dorivor turlarning marginal cho'l maydonlaridagi tirik kolleksiyasi, urug' va genlar banki barpo etiladi. Marginal yerlardan samarali foydalanish orqali farmasevtika sanoatida dorivor o'simliklar xom-ashyo bazasi mustahkamlanadi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etar�ligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Bugungi kunda farmasevtika sanoatini noyob dorivor o'simliklar xom ashysi bilan ta'minlashda katta ehtiyoj mavjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijdan kelayotgan dori-darmonlar importini qisqartirish va O'zbekiston Respublikasi Farmasevtika sanoati eksportini oshirishga ko'maklashadi
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu amaliy loyihani amalga oshirishda ijodiy guruh shakllantirilgan. Ushbu ijodiy guruh yetarli zamonaviy bilim va ko'nikmalarga hamda xorijiy tajribalarga ega.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Qishloq xo'jalik vazirligi, O'rmon xo'jaligi qo'mitasi, Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi, O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi Botanika ilmiy-tadqiqot instituti, Farmasevtika tarmoqlarini rivojlantirish agentligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas'ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)** _____
sana “_____” _____ 20__ y.

(imzo)

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Asetilenden vinilasetat olish innovatsion texnologiyasini yaratish.	<p>Tadqiqot shakli: Olingan natijalar asosida asetilenden vinilasetat olish texnologiyasi yaratiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - VA monomerining asosiy qo'llanilishi – u polivinilasetatning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi, qaysiki suv asosidagi lok-bo'yoq materiallar, har xil turdag'i yelimlar, shimdirluvchi modda, pollar uchun plitkalar, akrilli tolalar, qog'ozli qoplamlar va gazlama bo'lman materiallar ishlab chiqarish uchun foydalilanildi. Bundan tashqari, VA monomeridan qadoqlash plynokasi, laminatsiyalangan shisha tayyorlashda tarkibiy xomashyo – polivinilasetat ishlab chiqariladi. VA monomerining kam qismi – etilenvinilasetatning negizida polimerlar, etilenvinil spirt va polivinilbutiraldan to'siq smallari ishlab chiqarish uchun foydalilanildi; - Mahalliy xomashyolardan foydalanib yuqori faollikka ega bo'lgan nano-katalizatorlar ishlab chiqarishning nazariy asoslari va texnologiyasi yaratiladi; - Yaratilgan katalizatorlarning termik barqarorligi, unumdorligi, selektivligi va faolligi fizik hamda fizik-kimyoviy usullarda tadqiq etiladi, reaksiya unumiga, katalizatorning barqarorligiga, unumdorligiga, selektivligiga va smola hosil bo'lish tezligiga oksidlovchilik xossasiga ega bo'lgan promotorlar tabiatini va tarkibining ta'siri hamda smola hosil bo'lish sabablari o'rGANILADI; - Ayni vaqtida "Navoiyazot"da O'zkimyosanoat olimlari tomonidan texnologik parametrlari noto'g'ri hisoblab qurilgan (bugungi kunda ishlatilmasdan yotgan) reaktor qayta rekonstruksiya qilinib, ayni reaktorda vinilasetat olish muammoasi hal etiladi. Bundan tashqari hozirda mavjud bo'lgan asetaldegid ishlab chiqarish liniyasining bittasini qisman o'zgartirish yo'li bilan ham VA ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish mumkin bo'ladi. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Olingan natijalar "Navoiyazot" AJ da sinovdan o'tkaziladi. Iqtisodiy samara xorijdan olib kelinayotgan katalizatorlarni mahalliylashtirish, yangi moddalar olish va texnologik jarayonlarni optimallashtirish hamda texnologiyalar eksportini amalga oshirish imkonini beradi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,800 mlrd.so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 2,4 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo‘yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo‘yicha e’lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Asetilenden vinilasetat olishning yangi innovatsion texnologiyasi
2. Yo‘llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashab-buskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar nati-jalari tahlili	Asetilenden vinilasetat olishning yangi innovatsion texnologiyasi mavjud emasligi. Vinilasetatdan olinadigan polimer mahsulotlaridan polivinil-asetat, polivinilspirt va polivinilasetal, suvda eruvchi lateksli bo‘yoqlar, tolalar ni ishlab chiqarish sanoatida keng ishlatish mumkin.
5. Qo‘lga kiritilishi rejash-tirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Asetilenden vinilasetat sintezi kimyo sanoati, polimer materiallar ishlab chiqarish va foydalanish bilan bog‘liq korxonalar, lok-bo‘yoq va tolalar ishlab chiqaruvchi korxonalar, avtomobilsozlik korxonalari, qurilish sohasida import o‘rnini bosuvchi mahalliy mahsulot yaratiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to‘g‘risida tahliliy ko‘rsatkichlar	O‘zbekiston Respublikasining vinilasetatga ehtiyoji yillik 30 ming tonnani tashkil etadi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	“O‘zKIMYO SANOAT” korxonalarida amalda mavjud bo‘lgan asetaldegid ishlab chiqarish liniyalarining birisini qisman o‘zgartirish yo‘li bilan vinilasetat ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yish mumkin. Eng asosiysi ishlatiladigan katalizator mahalliy bo‘lib, xorijiy valyuta sarfi keskin kamaytiriladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Tabiiy gaz asosida aseten va sirka kislotasi ishlab chiqarish O‘zbekistonda hozirgi kunda mavjud. Asetilen va sirka kislota ishtirokida vinilasetat ishlab chiqarish va jarayon uchun katalizator mahalliy (Samarqand, Navoiy, Olmaliq) xomashyolari asosida olish mumkin. Katalizator namunalari olingan.
9. Mavzu doirasida bajariladi-gan loyihaning moliyalashti-rish hajmining asoslanganligi	800,0 mln so‘m yillik smeta harajatlari hisoblangan (ilovada keltirilgan).
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Samarqand viloyati hokimligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskorining yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
_____ (imzo)

sana “_____” _____ **20** ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Maishiy xo‘jalik chiqindilarini biokimyoviy zararsizlantirish va issiqxonalarda foydalanish orqali bioo‘g‘it olish texnologiyasini yaratish (Samarqand shahar misolida).	<p>Tadqiqot shakli: Maishiy xo‘jalik chiqindilarini xo‘jalik jihatidan baholanadi, ularni saralash va ajratib olish texnologiyalarini ilmiy-nazariy asoslari yaratilib, amaliyotga joriy etish yuzasidan ilmiy-texnologik majmualar asoslari tavsiya etiladi. Bioo‘g‘itlardan foydalanish yuzasidan tavsiya, taklif va ko‘rsatmalar ishlab chiqiladi va amaliyotga joriy etiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maishiy xo‘jalik chiqindilarni qayta ishlash asosida hosil bo‘lgan issiqlik energiyasi asosida issiqxonalar tashkil etish; - Issiqxonalarda har xil poliz (kabochka, patison va boshqalar) va sabzavot (bara piyoz, kukat va boshqalar) yetishtirish; - Maishiy chiqindilarga biokimyoviy ishlov berish asosida ulardan bioo‘g‘itlar olish texnologiyasini yaratish; - Bioo‘g‘itlarni saralash, elash va qayta ishlov berish asosida tomorqa xo‘jaligida foydalanish uchun ekologik toza v sifatli bioo‘g‘itlar ishlab chiqish va ularni qadoqlash ishlarini yo‘lga quyish; - Maishiy xo‘jalik chiqindilarni biokimyoviy zararsizlantirishni ilmiy-amaliy nazariyalarini ishlab chiqish va amaliyotga tadbiq etish yuzasidan ilmiy taklif, tavsiyalar berish; - Hosil bo‘lgan bioo‘g‘itlarni qayta ishlash va foydalanish bo‘yicha texnologik uslublar ishlab chiqish. <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maishiy chiqindilarni biokimyoviy qayta ishlash maxsus joylarda olib boriladi va biokimyoviy jarayonlar natijasida hosil bo‘lgan energiya asosida issiqxonalar tashkil etiladi; - Issiqxonalarda sabzavot va poliz ekinlari yetishtirish bo‘yicha tajriba-sinov o‘tkaziladi va ishlab chiqarishga joriy qilinadi; - Ushbu jarayonlar biokimyoviy texnologiyalar asosida olib borish natijasida bioo‘g‘itlar hosil bo‘lishi sinovdan o‘tkazilib ularni kelgusida ishlab chiqarishga joriy etishning ilmiy-amaliy asoslari yaratiladi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,500 mlrd.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 1,5 mlrd. so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihami tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihami tanloviiga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Ishlab chiqarish korxonalarida chang-gazlarni tozalash uskunasini joriy etish zarurati
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan /bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihami natijalari tahlili	Samarqand viloyatidagi asfalt-beton va shifer ishlab chiqarish korxonalaridagi atmosfera havosiga tashlanma tashlaydigan manbalarida sinovdan o'tkazilgan. Sinovdan o'tkazilgan uskunalar nomi "To'ldiruvchi materiallar yordamida chang-gazlarni tozalash uskunasi" va "Changlarni yuqori samarada ushlab qoluvchi matoli filtri uskuna"si. Bu sohada ilmiy ishlar ham boshlab yuborilgan. Bundan tashqari IMA ga patent hujjatlari qabul qilingan.
5. Qo'liga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Yangi turdag'i bir nechta chang-gaz tozalash uskunalarini yaratiladi va turli sohadagi ishlab chiqarish korxonalariga joriy qilinadi. Korxonalardagi mavjud chang-gaz tozalash uskunalarining ish samaradorligi ortadi. Turli sohadagi ishlab chiqarish korxonalarining atrof-muhitga ta'siri kamaytiriladi. Atrof-tabiiy muhitni ifloslantirilganlik, chiqindilar hosil bo'lishi va ularni joylashtirganlik uchun ishlab chiqarish korxonalari tomonidan to'lanadigan kompensatsiya to'lovining miqdori kamaytiriladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	O'zbekistonda turli sohadagi ishlab chiqarish korxonalaridagi chang-gaz tozalash uskunalarining ma'naviy eskirishi, uskunalarining xorijiy mamlakatlardan yuqori naxrda olib kelinishi, sanoat va qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarida ekologik havfsiz bo'lgan yuqori samarali texnologiyalardan foydalanish imkoniyati yo'qligi. Qolaversa, bunday uskunalarining yaratilishi va qo'llanilishi muammo bo'lib kelmoqda. Bundan tashqari, korxonalarining inson salomatligiga, atmosfera havosiga va o'simlik dunyochiga ta'siri ortib bormoqda.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu ishlanma uskunalarda mahalliy hom ashyodan foydalilanligi, arzon hamda chang-gazsimon moddalarni yuqori samarada tozalash imkoniyati mavjudligi, oson va energiya tejamkor regeneratsiya jarayoniga ega bo'lganligi bilan xorijiy boshqa analoglardan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning	Bu ishlanmani joriy qilish uchun ijodiy guruh va uskunalar yasash ustaxonasi mavjud.

resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so‘ralayotgan mablag‘ oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarni amaliyotga joriy qilish, boshqa tumanlarda yoyinki viloyatlarda ham yana ustaxonalar tashkil etish va uskunalar yasash uchun hom ashylar sotib olish hamda ustama xarajatlari uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Samarqand viloyatidagi qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalari ushbu loyihani amalga oshishidan manfatdor.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)** _____

(imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____

(imzo)

sana “ ____ ” **20** **__** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand viloyatining Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo‘rg‘on va Ishtixon tumanlaridagi umumta’lim maktablari o‘qituvchilarini ro‘yxatdan o‘tkazish tizimi orqali metodik yordam ko‘rsatish, ilg‘or o‘qituvchilarining ishlarini ommalashtirish hamda ularning uzviy hamkorligini yo‘lga qo‘yishga yo‘naltirilgan elektron tizim (platforma) yaratish.</p> <p>.</p> <p>Dos.Sh.O‘roqov</p>	<p>Tadqiqot shakli: Samarqand viloyatining Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo‘rg‘on va Ishtixon tumanlaridagi umumta’lim maktablari o‘qituvchilarini ro‘yxatdan o‘tkazish tizimi orqali metodik yordam ko‘rsatish, ilg‘or o‘qituvchilarining ishlarini ommalashtirish hamda ularning uzviy hamkorligini yo‘lga qo‘yishga yo‘naltirilgan elektron tizim (platforma) yaratish.</p> <p>Yaratilgan elektron tizim(platforma)da ona tili, rus tili, ingliz tili, matematika hamda informatika fanlarini o‘qitish bo‘yicha yuqori ko‘rsatkichga ega, yetakchi o‘qituvchilarining ilg‘or tajribalari (dars loyihalari, videokontentlari, zamonaviy o‘qitish usullari)ni elektron muhokamadan o‘tkazish yo‘lga qo‘yiladi va bildirilgan fikrlar asosida takomillashtirilgan didaktik ta’milot yaratiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> Umumta’lim fanlarini o‘qitishdagi mavjud muammolar aniqlanadi; Xususiy didaktikaning qonuniyatları, tamoyillari asosida umumta’lim fanlarini o‘qitishning didaktik ta’minoti yaratiladi, elektron tizim orqali muhokamadan o‘tkaziladi hamda amaliyotga joriy etiladi; Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo‘rg‘on va Ishtixon tumanlaridagi umumta’lim maktabalarining yetakchi o‘qituvchilarining ilg‘or tajribalarini tezkor ommalashtirish tizimi yo‘lga qo‘yiladi; Bo‘lajak o‘qituvchilarini tayyorlashda ta’lim-tarbiya sifatini oshirish, ta’lim tizimi xamda ilm-fan soxasi o‘rtasida yaqin xamkorlik va integratsiya, shuningdek ta’limning uzviyligi va uzluksizligi ta’milanadi; Samarqand davlat universitetining Kattaqo‘rg‘on filiali professor o‘qituvchilarining umumta’lim maktablariga metodik yordam ko‘rsatish tizimi hamda innovatsion didaktik ta’minotning bazasi yaratiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo‘rg‘on va Ishtixon tumanlaridagi umumta’lim maktabalarining yetakchi o‘qituvchilari tomonidan yaratilgan ilg‘or tajribalar tahlil qilinadi, metodik ko‘rsatmalar takomillashtiriladi hamda tajriba-sinovdan o‘tkaziladi. - Elektron tizim orqali shakllantirilgan dars loyihalari, videokontentlar va vositalarning elektron bazasi shakllantiriladi. - Yaratilgan metodik ta’minotning ta’lim sifatini oshirishdagi natijadorligi baholanadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,450 mlrd.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiyy moliyalashtirish hajmi 1 mlrd 350 mln. so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanlovida tavsija etilayotgan mavzu nomi	Samarqand viloyatining Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo'rg'on va Ishtixon tumanlaridagi maktablarga metodik yordam ko'rsatishga yo'naltirilgan elektron tizim (platforma) yaratish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	№10-4967, 07.12.2021 yil
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Oliy ta'lif muassasalarining yetakchi kafedralari tomonidan umumta'lim maktablari bilan hamkorlik ishlari amalga oshirilgan. Ziyonet ta'lif portalni yaratilgan. Lekin umumta'lim maktablarga metodik yordam ko'rsatishning elektron tizimini yaratish bo'yicha fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar bajarilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Xususiy didaktikaning qonuniyatlari, tamoyillari asosida umumta'lim fanlarini o'qitishning didaktik ta'minoti yaratiladi, elektron tizim orqali muhokamadan o'tkaziladi hamda amaliyotga joriy etiladi; Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo'rg'on va Ishtixon tumanlaridagi umumta'lim maktablarining yetakchi o'qituvchilarining ilg'or tajribalarini tezkor ommalashtirish tizimi yo'lga qo'yiladi; Bo'lajak o'qituvchilarini tayyorlashda ta'lif-tarbiya sifatini oshirish, ta'lif tizimi xamda ilm-fan soxasi o'rtaida yaqin xamkorlik va integratsiya, shuningdek ta'lifning uzviyligi va uzluksizligi ta'minlanadi; Umumta'lim maktablari uchun xalqaro baholash dasturlari (TIMMS, PISA, PIRLS) doirasida integrallashgan topshiriqlar bazasi yaratiladi va o'quvchilarini davriy ravishda onlayn sinovdan o'tkazish yo'lga qo'yiladi; Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali professor o'qituvchilarining umumta'lim maktablari metodik yordam ko'rsatish tizimi hamda innovatsion didaktik ta'minotning bazasi yaratiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Bugungi kunda ta'lif sifatini takomillashtirishning muhim omili sifatida umumta'lim maktablari va oliy ta'lif tizimi mazmunida uzviylik va o'zaro integratsiya muammosi dolzarb bo'lib, bu ikki tizimning metodik sohada hamkorligining elektron tizimini yaratishga ehtiyoj mavjud. Yaratiladigan elektron tizim orqali maktab-OTM-ijtimoiy buyurtma triadasining ta'lif muhitlari bilan transformatsiyalashuv darajasini oshirish jarayoniga joriy etilishi asosida yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan ishlanma yangi (mahsulot,	Xorijiy mamlakatlarda "Umumta'lim maktablari metodik yordam" elektron tizimi yaratilmagan bo'lib, bu ta'lif sifatini

texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	takomillashtirish, ta'lif dasturlarida uzviylikni ta'minlash, ilg'or tajribalarni tezkor ommalashtirish imkoniyatlarini takomillashtiradi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021 yil 18 maydagi 307-sod qarorida Nurobod, Paxtachi, Narpay, Kattaqo'rg'on va Ishtixon tumanlaridagi umumta'lif maktablariga metodik yordam ko'rsatish vazifalari belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligi, Xalq ta'lifi vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natjalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga mas'ul ekspert – vazirlik (idora) ning mas'ul xodimi (FIO, lavozimi)

(imzo)

Vazirlik (idora)ning mas'ul tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)

(imzo)

sana

" ____ " _____ 20 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihani yillik moliyalashtirish hajmi
Parrandachilikda sut zardobi bilan boyitilgan ozuqalar ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘yish (mahalliy ozuqalar misolida) Loyiha rahbari: biologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori, PhD. dotsent M.S. Kuziev	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, Tovuqlarni oziqlantirishda foydalaniladigan mahalliy ozuqalarni, sutni qayta ishlashda chiqindi sifatida deyarli foydalanilmaydigan sut zardobi bilan boyitish orqali mamlakatimiz hududida parrandachilik sohasida har tomonlama qulay ozuqa bazalari yaratiladi va tabiiy, havfsiz oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarilishi rivojlantiriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Tovuq ozuqa ratsionini sutni qayta ishslash korxonalardan chiqindi sifatida ajraladigan sut zardobi bilan boyitishning optimal metodik jihatlari hamda tovuqlarni oziqlantirish tartiblari ishlab chiqiladi;</i> - <i>Sut zardob bilan boyitilgan ozuqalardan tuzulgan ozuqa ratsionining kimyoviy tarkibi, ise’mol qilingan, hazmlangan va tezak bilan ajralgan to‘yimli moddalar miqdori hamda ularning hazmlanish darajalari aniqlanadi;</i> - <i>Sut zardobi bilan boyitilgan ozuqa bilan oziqlantirilgan tovuqlarning maxsuldarlik ko‘rsatgichlarini belgilab beruvchi asosiy fiziologik ko‘rsatgichlar aniqlanadi;</i> - <i>Olingan natijalar asosida nazorat va tajriba guruhlari qiyosiy tahlil qilinib, sut zardobi bilan oziqlantirishning iqtisodiy samaradorlik ko‘rsatgichlari aniqlanadi;</i> - <i>Atrof-muhitning sut zardobi bilan ifloslanishining oldi olinib, undan samarali foydalanish yo‘lga qo‘yiladi</i> <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Respublika va xorij ITI, OTMlari hamda ilmiy markazlarida ta‘lim, fan sohalarida tadqiqotlar olib borishda foydalaniladi;</i> - <i>iqtidorli talabalar, magistrantlar, stajyor tadqiqotchilarga ilmiy mavzular beriladi;</i> - <i>ishlab chiqilgan metodlar va amaliy tavsiyalar tovuqlarni tabiiy ozuqaviy qo‘shimchalar bilan to‘yla qiymatli oziqlantirish uchun xizmat qiladi;</i> - <i>fanlar kesimida o‘quv adabiyotlari yangilanadi;</i> - <i>Ilmiy masalalar doirasida xorijlik olimlar bilan hamkorlik qilinadi.</i> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,3 mln.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiyy moliyalashtirish hajmi 0,9 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Parrandachilikda sut zardobi bilan boyitilgan ozuqalar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish (mahalliy ozuqalar misolida)
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	<ul style="list-style-type: none"> - Tovuqlarni ozuqalantirishda keng miqyosida qo'llaniladigan ozuqalarni sut zardobi bilan boyitishning optimal usullari yaratiladi; - Sut zardobi bilan boyitilgan ozuqalarning iste'mol qilinishi, hazm tizimi faoliyatining faollashuvi, hazm jarayonlari jadallahsuvi va mahsuldarlik ko'rsatgichlarini yaxshilanishiga erishiladi; - sut zardobi bilan boyitilgan ozuqa ratsioni bilan oziqlantirish bo'yicha olingan ma'lumotlar <i>ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi</i>
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Tovuq ozuqalarini sut zardobi bilan boyitishning optimal usullari yaratiladi; - Ozuqalar iste'mol qilinishi, ovqat hazmi tizimi faoliyatining faollashuvi, hazm jarayonlari jadallahsuvi va mahsuldarlik ko'rsatgichlarini yaxshilanishiga erishiladi; - sut zardobi bilan boyitilgan ozuqa ratsioni bilan oziqlantirish ma'lumotlari <i>ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi</i>
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy	Sut zardobi tarkibidagi to'yimli moddalarining chiqindi sifatida tashlab yuborilishi va atrof-muhit ifloslanishini oldi olinib, ozuqa ratsionining to'yimligi, iste'mol qilinishi, hazmlanishi va mahsuldarlik ko'rsatgichlarining oshishiga erishiladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Mamlakatimizda parrandalarni oziqlantirishda keng foydalaniladigan ozuqalarni, o'ziga xos biologik qiymatga ega bo'lgan sut zardobi bilan boyitishning ozuqalarning ozuqvayilik qiymatiga, tovuqlar fiziologik ko'rsatgichlari va mahsuldarligini oshirishdagi o'rni aniqlanadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Sutni qayta ishlashda chiqindi sifatida deyarli foydalanilmaydigan sut zardobi bilan ozuqalarni boyitish orqali to'yimli va biologik jihatdan to'la qiymatli ozuqa ishlab chiqarish, boyitilgan ozuqalar bilan oziqlantirib hayvonlar organizmining to'yimli moddalarga bo'lgan ehtiyojini to'la qondirish orqali ularning mahsuldarlik ko'rsatgichlarini oshirish vazifalari belgilangan.

9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Qishloq ho‘jaligi vazirligi, Oliy va o‘rtalim vazirligi,

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“ ____ ” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamo'ljihalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Zarafshon tog‘ oldi landshaftlari yem-xashak va dorivor o‘simliklarni biotik va abiotik omillarga chidamliliklarini yaxshilash. X.Nazarov, Tabiyi geografiya	<p>Tadqiqot shakli: Tog‘ oldi landshaftlar yem-xashak dorivor o‘simliklarni chidamliliklarini aniqlash asosida agrofitotsenozlarni yaratish. Fitomeliorativ chora-tadbirlar o‘tkazish asosida ilmiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zarafshon vodiysi tog‘ oldi ladshaftlari yaylovlarida o‘simliklar degiradatsiyasi jarayonini o‘rganiladi va tahlil qilinadi; - Tog‘ oldi ladshaftlari bio xilma-xilligini ta’minlashga xizmat qiluvchi yem-xashak va dorivor o‘simliklar genofondi yaratiladi; - Abiotik va biotik omillar ta’siriga chidamli yem-xashak va dorivor o‘simliklar yetishtirish agrotexnikasini yaratish asosida agrofitotsenozlar barpo etiladi va ularning yem-xashak va xo‘jalik ahamiyatlari o‘rganiladi; - Zarafshon vodiysi tog‘ oldi yaylovlariga mos keluvchi biotik va abiotik omillarga chidamli yem-xashak va dorivor o‘simliklartur va navlari ajratib olinadi va o‘larda fitomeliorativ tadbirdarda foydalanish texnoldogiyalari yaratiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tog‘ oldi yaylovlarni iqtisodiy xo‘jalik ahamiyati har tomonlama o‘rganilib ularni yaylovlar fitomeliorativ holatini optimallashtirishda foydalantiriladi; - Yaratilgan agrofitotsenozlar tog‘ oldi yaylovlari hosildorligini oshirishda va landshaft bio xilma-xilligini ta’minlashda joriy etiladi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,400 mlrd.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd. so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamo tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamo tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	Zarafshon tog' oldi landshaftlari yem-xashak va dorivor o'simliklarni biotik va abiotik omillarga chidamliliklarini yaxshilash.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamo natijalari tahlili	Ushbu loyihamo kiritilgan yem-xashak va dorivor o'simliklarning ekologiya biologik xususiyatlari o'rGANildi. Zarafshon tog' oldi landshaftlarida ushbu turdag'i o'simliklarni ko'paytirish yo'llari ishlab chiqiladiyu
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Zarafshon tog' oldi ladshaftlar florasi o'rganiladi va tahlil qilinadi. Tog' oldi lanshaftlarida yovvoyi holda o'suvchi o'simliklar asosida yaratilgan plantatsiyalarda o'simliklarning fenologik, fizologik, bioximik va hosildorlik xususiyatlari, ularni dorivorlik hamda xo'jalik ahamiyatini o'rganiladi. Abiotik va biotik omillar tasiriga chidamli dorivor o'simliklar yetishtirishning agrotexnik tadbirlari ishlab chiqiladi. Tog' oldi lanshaftlariga mos keluvchi biotik va abiobik omillarga chidamli bioximik dorivorlik hususiyatlari yuqori dorivor o'simliklar ajratib olinadi va ishlab chiqarish tajriba-sinov plantatsiyalari yaratiladi. Ajratib olingan dorivor o'simliklarning farmaseptikada foydalanish texnologiyalari yaratiladi. Tog' oldi ladshaftlar bioxilma-xilligini ta'minlashga xizmat qiluvchi dorivor o'simliklar genofondi yaratiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Chorva mollar va qo'yarni boqish uchun yem-xashak tayyorlanadi. Dorivor o'simliklardan farmaseftika sanoatida dori tayyorlashda hom-ashyo sifatida foydalanish ehtiyoji yuqori.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Ushbu yem xashak va dorivor o'simliklardan foydalanib, yaratilgan farmaseptika mahsulotlari tannarhining arzonligi va mahalliy ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish bilan bir qator imkoniyatlarga ega.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu yem-xashak va dorivor o'simliklarning plantatsiyalari tog' oldi hududlarida katta masshtablarda yetishtirish imkoniyati mavjud bo'lib yetarlicha xom-ashyo bilan ta'minlash mumkin.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihamo moliyalashtirish asoslanganligi	Tajriba sinov dalasida ajratib olingan istiqboli dorivor o'simliklar urug'chiligi yo'lga qo'yish orqali tog' oldi florasini tiklash va dorivor o'simliklar yetishtirishni yo'lga qo'yiladi. Yaratilgan plantatsiyalar yaylovlari hosildorligini

	oshirishda va landshaft bioxilma-xilligini ta'minlashda joriy etiladi. Tajriba-sinov dalasida yetishtishtirilgan dorivor o'simliklarning namunalari bioximiya viy tahlil asosida dari tayyorlash korxonalarida sinovdan o'tkaziladi. Loyihada ko'rsatib o'tilgan ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish 2 yil sarflanadi. Bir yilga 400 mln so'm mablag' talab etiladi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Loyiha mavzusini bajarish yuzasidan etilgan mavzu yuzasidan Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy-tadqiqot instituti bilan hamkorlikda (Zarafshon tog' tajriba dalasida) palantatsialar yaratiladi, yetishtirilgan mahsulotlar chorva bollari va farmaseptika sanoatiga xom-ashyo sifatida yetkazish rejalashtirilmoqda.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natjalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas'ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)** _____
(imzo)

sana

“ ____ ” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Orol bo‘yi cho‘l zonasini aholisini yoqilg‘iga bo‘lgan muammolarini hal qilishda qora saksavul nihollarini yetishtirish texnologiyalarini yaratish.</p> <p>Dos.X.Nazarov. tabiiy geografiya</p>	<p>Tadqiqot shakli: Orol bo‘yi cho‘l zonasida aholini yoqilgiga (o‘tinga) bo‘lgan talabini hal etishda yangi innovotsion texnologiyalardan foydalanib qora saksavulzorlani tashkil etish, texnologik usullarini yaratish va yangi agrofitotsenozlar barpo etish hamda ulardan yaylov sifatida foydalanish yo‘llarini belgilovchi ilmiy-amaliy takliflar tavsiyalarni ishlab chiqishva amaliyotga tadbiq etish bo‘yicha kursatma berish.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orol bo‘yi cho‘l zonasida aholisini yoqilg‘iga bo‘lgan ehtiyojlarni qondirishda qora saksavulzorlardan tashkil topgan o‘rmonzorlar barpo etish; - Qora saksavul nihollarini ko‘paytirishning agrotexnologiyalarini ishlab chiqish va ulardan o‘rmonzorlar tashkil etishni texnologik jarayonlarini yaratish; - Orol bo‘yi cho‘l sharoitida qora saksavullarni ekologik-biologik xususiyatlari, finologiya, fizologiya, qimmatbaho xo‘jalik xususiyati va hosildorligini aniqlash; <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yaratilgan ko‘chatzorlarga agrotexnik ishlov berish ularni abiotik va biotik omillardan himoya qilish; - Yaratilgan agrofitotsenozlarda biologik xilma-xillikni ta’minlash uchun buta, yarish buta o‘simliklarini aralash ekishni sinovdan o‘tkazish va yaylov sifatida foydalanishni joriy etish; - Qora saksavul ko‘chatlarini yaratishni agrotexnologik usullardan foydalanib kup miqdorda ishlab chiqish va katta maydonlarda o‘rmonzorlar barpo etishni yo‘lga quyish; <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	<p>0,300 mlrd.so‘m</p>

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,9 mlrd. so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Orol bo'yи cho'l zonasi aholisini yoqilg'iga bo'lgan muammolarini hal qilishda qora saksavul nihollarini yetishtirish texnologiyalarini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Ushbu loyihada kiritilgan yoqilg'iga mo'ljallangan o'simliklarning ekologiya biologik xususiyatlari o'r ganildi. Qurg'oqchilikka va cho'l sharoitiga mo'ljallangan qora saksavul turlari ko'paytiriladi.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Cho'l ladshaftlar florasi o'r ganiladi va tahlil qilinadi. cho'l lanshaftlarida yovvoyi holda o'suvchi o'simliklar (Qora saksavul) asosida yaratilgan plantatsiyalarda o'simliklarning fenologik, fizologik, bioximik va hosildorlik xususiyatlari, ularni yoqilg'i hamda xo'jalik ahamiyatini o'r ganiladi. Abiotik va biotik omillar tasiriga chidamli yoqilg'ibob o'simliklar yetishtirishning agrotexnik tadbirlari ishlab chiqiladi. Cho'l lanshaftlariga mos keluvchi biotik va abiobik omillarga chidamli hususiyatlari yuqori kalloriya energiya beruvchi o'simliklar ajratib olinadi va ishlab chiqarish tajriba-sinov plantatsiyalari yaratiladi. Ajratib olingan yoqilg'i o'simliklarning xalq xo'jaligida foydalanish texnologiyalarini yaratiladi. Cho'l ladshaftlari bioxilma-xillagini ta'minlashga xizmat qiluvchi buta va yarim buta o'simliklar genofondi yaratiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Xalq xo'jaligida o'tin sifatida foydalaniladi. Quumlarni uchishi oldi olinadi, ixotazorlar yaratiladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Ushbu yoqilg'ibob o'simliklardan xalq xo'jaligida foydalanib axolini o'tinga bo'lgan talabi qondiriladi. Bundan tashqari cho'llarning fitomeliorativ xolati yahshilanadi, quumlarni uchishi oldi olinadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu cho'l o'simliklardan ixotazarlar yaratiladi. Axolining o'tinga bo'lgan talabi qondiriladi. Atrof-muhitga ko'tarilayotgan chang to'zonlar bir muncha kamayadi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan moliyalashtirish asoslanganligi	Tajriba sinov dalasida ajratib olingan istiqboli cho'l o'simliklar urug'chiligi yo'lga qo'yish orqali cho'l florasini tiklash va o'tinbob o'simliklar yetishtirishni yo'lga qo'yiladi. Yaratilgan plantatsiyalar cho'llarda qum bo'ronlari bo'lishini kamaytirishga hizmat qiladi. Tajriba-sinov dalasida

	yetishtishtirilgan cho‘l o‘simliklarning namunalari bioximiya viy tahlil asosida cho‘l sharoitiga moslashgan o‘simlik turlari ko‘paytiriladi. Loyihada ko‘rsatib o‘tilgan ilmiy tadqiqot ishlarini bajarish 3 yil sarflanadi. Bir yilga 400 mln so‘m mablag‘ talab etiladi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Loyiha mavzusini bajarish yuzasidan etilgan mavzu yuzasidan Qorako‘lchilik va cho‘l ekologiyasi ilmiy-tadqiqot instituti bilan hamkorlikda (Nurota tajriba dalasida) palantsialar yaratiladi, yetishtirilgan mahsulotlar farmaseptika sanoatiga xom-ashyo sifatida yetkazish rejalashtirilmoqda.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
_____ (imzo)

sana “ ____ ” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Nº	Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihani yillik moliyalashtirish hajmi
1	<p>Orol bo‘yi landshaftlar ekologik holatini optimallashtirishda sho‘r ajiriq va galafit o‘simliklardan foydalanib agrofitotsenozlar yaratish tenologiyasini ishlab chiqish.</p> <p><i>Loyiha rahbari: dos.X.Nazarov</i></p>	<p>Tadqiqot shakli: Orol bo‘yi hududlar landshaftlari biologik xilma-xillikni ta’minlashda sho‘r ajiriq va galafit o‘simliklardan foydalanish orqali tuz va qum ko‘chkilarini oldini olishning fitomeliorativ usullarini ilmiy-amaliy nazariyalarini yaratish va ishlab chiqarishga tadbiq etish yuzasidan taklif, tavsya va yo‘riqnomalar beriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orol bo‘yi landshaftlar ekologik barqarorlikni ta’minlashda sho‘r ajiriq va galafit o‘simliklardan foydalanib ko‘p yillik agrofitotsenozlar yaratishni ilmiy-amaliy nazariyalarini yaratilib ularni amaliyotga joriy qilish asosida yaylovlardan degradatsiyasini oldini olish texnologiyalari ishlab chiqiladi va chorvachilikni rivojlantirishda samaradorlikka erishiladi; - Orol bo‘yi hududida sho‘r ajiriq va galafit o‘simliklari ishtirokida agrofitotsenozlar yaratishning ilmiy asoslari quyidagi tajribalar orqali olib borish maqsadga muvofiq: <ul style="list-style-type: none"> -O‘simliklarni ekish sharoiti va ba’zi agrotexnik tadbirlar amalga oshirish; -Urug‘larni yeg‘ib olish op’temal muddatlari; -Urug‘larni ekish op’temal muddatlari va ekish chuqurligi hamda ekish normasini aniqlash; -O‘simliklarni fenologiyasi, fizologiyasi, ildiz tizimi va hosildorliklarni aniqlash va fetomeliorativ tadbirlarda foydalanish <p>Olingan natjalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yaratilgan agrofitotsenozlarning yashovchanligi, hosildorligi sinovdan o‘tkaziladi; - O‘simliklarning qum va tuz ko‘chkilarini oldini olishdagi texnologik xususiyatlarini tajriba sinovdan o‘tkazish; - O‘simliklarni fitomelioratsiyada foydalanishdagi darajasi va o‘simliklar biotsenozini boyitishdagi ahamiyati kompleks tajribalar orqali o‘rganiladi; - Sho‘r ajiriq va galafit o‘simliklar ishtirokida yaratilgan agrofitotsenozlardan qum ko‘chki va tuz bo‘ronlarini oldini olishdagi roli va undan yaylov sifatida foydalanish darajasi va biosistemada o‘simliklar bioxilma-xillikni oshirishdagi ahamiyati o‘rganiladi. <p>Ilmiy natjalarni chop etish: Tadqiqot natjalari Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,300 mlrd.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,9 mlrd. so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Orol bo'yi landshaftlar ekologik holatini optimallashtirishda sho'r ajiriq va galafit o'simliklardan foydalanim agrofitotsenozlar yaratish tenologiyasini ishlab chiqish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Landshaftlar degredatsiyasi o'simlik komplekslari degredatsiyasi va boshqa ilmiy amaliy loyihalar bajarilgan bo'lib bu ish ilmiy tadqiqotlarimizda landshaftlarni kompleks o'rganish asosida hududning ekologik xolati yahshilanadi.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Ilmiy tadqiqot natijasida hududda suniy agrofitotsenozlar tashkil etilishi natijasida yaylov xosildorligi 3-5 barobar oshirishga erishish mumkin.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etar�iligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Ilmiy tadqiqot ishini yakuniga ko'ra erishilgan yutuqlar yaylov hosildorligini oshirish bilan qishloq ho'jalik maxsulotlar hajmini oshirishga erishish orqali oziq-ovqat xavsizlik muammosini yechishda muhum axamiyatga egadir.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Ilmiy tadqiqot natijasida yaratilgan suniy yaylovlar o'zining arzonligi, hosildorligi va yaylovlarning ko'rsatkichlarini yuqoriligi bilan ajralib turadi. Yaratilgan xosil yuqori xosildorligi bilan xorijiy davlatlar yaylov yem-hashak o'simliklaridan ustunlik qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Yaratiladigan suniy agrofitotsenozlar O'zbekistonda Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot institutining Nurota tajriba dalasida olib borish rejalashtirilgan bo'lib buning uchun barcha shart-sharoitlar mavjud.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loihalashtirilayotgan ilmiy tadqiqot ishining yillik molialashtirish hajmi 0,500 mln so'mni tashkil etish rejalashtirilganda ilmiy tadqiqot ishi to'rt yilga mo'ljallangan bo'lib $4*0,500=2000,0$ mln so'm. Harajatlar simetasi alohida bayon qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Tashkil etilayotgan mavzu O'zbekistonda o'rmon ho'jaligi ishlab chiqarish boshqarmasi, Qishloq ho'jaligi vazirligi, Chorvachilik boshqarmasi, "Erlarni meliorativ xolatini yaxshilash", Ekologiya va atrof-muxit muxofazasi kabi manfatdor tashkilotlar bilan xamkorlikda olib boriladi.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskorining yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
(imzo)

sana “_____” **20** ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihani yillik moliyalashtirish hajmi
Intensiv bog'larda tejamkor sug'orishning innovatsion texnologiyasini joriy qilish.	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo'lib, O'zbekistonda, jumladan Samarqand viloyatida tomchilatib sug'oriladigan intensiv bog'lar maydoni yildan yilga ko'payib bormoqda. Bunday intensiv bog'larda mineral o'g'itlarni qo'llash muammo bo'lmoqda. Bizning tuproq-iqlim sharoiti uchun intensiv bog'larda tomchilatib sug'orish va mineral o'g'itlarni qo'llash bo'yicha texnologiyalar ishlab chiqilmagan va bu sohada muammolar juda ko'p. Fosforli va organik o'g'itlarni qo'llash bilan muammolar mavjud..</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tuproq xossalardan kelib chiqib tomchilatib sug'orish elementlarining optimal ko'rsatkichlari ishlab chiqilib amaliyotga joriy qilinadi. -Intensiv yong'oq yetishtiruvchi bog'larda tomchilatib sug'orishning samarali texnologiyasini joriy etish. -Mineral va organik o'g'itlar hamda sug'orish suvlarining samaradorligi ortadi. intensiv Yong'oqni o'sish va rivojlanishi yaxshilanib hosildorligi ortadi. <p>Qo'llanilgan agrotexnologiyalar natijasida tuproq unumdarligi yaxshilanadi. Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Respublika OTM va ITILarida aniq fanlar sohasida tadqiqotlar olib borishda foydalaniladi;</i> - <i>magistrantlar, tadqiqotchilar, professor-o'qituvchilarga yangi dolzarb dissertatsion mavzular beriladi;</i> - <i>fanlar kesimida o'quv darsliklari yangilanadi.</i> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari nufuzli ilmiy jurnallarda chop etiladi.</p>	0,800 mlrd.so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,6 mlrd. so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Tejamkor sug'orishning innovatsion texnologiyasiga ehtiyojning mavjudligi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Intensiv bog'larda tochilatib sug'orish va tomchilatib sug'orish bilan o'g'itlarni qo'llash (fertigatsiya), bunda sug'orish suvini sifatini hisobga olish qonun qoidalari ishlab chiqilgan va tajribadan o'tkazilgan. Bu sohada ilmiy ishlar ham boshlab yuborilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejelashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Tuproq xossalardan kelib chiqib tomchilatib sug'orish elementlarining optimal ko'rsatkichlari ishlab chiqilib amaliyatga joriy qilinadi. Intensiv yong'oq yetishtiruvchi bog'larda tomchilatib sug'orishning samarali texnologiyasini joriy etish. Mineral va organik o'g'itlar hamda sug'orish suvlarining samaradorligi ortadi. Yong'oqni o'sish va rivojlanishi yaxshilanib hosildorligi ortadi. Qo'llanilgan agrotexnologiyalar natijasida tuproq unumdarligi yaxshilanadi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahlili ko'rsatkichlar	O'zbekistonda, jumladan Samarqand viloyatida tomchilatib sug'oriladigan intensiv bog'lar maydoni yildan yilga ko'payib bormoqda. Bunday intensiv bog'larda mineral o'g'itlarni qo'llash muammo bo'lmoqda. Bizning tuproq-iqlim sharoiti uchun intensiv bog'larda tomchilatib sug'orish va mineral o'g'itlarni qo'llash bo'yicha texnologiyalar ishlab chiqilmagan va bu sohada muammolar juda ko'p. Fosforli va organik o'g'itlarni qo'llash bilan muammolar mavjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu ishlanma ushbu joyning tuproq-iqlim sharoitini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan va bizning sharoitga moslashtirilgan va shunisi bilan chet el analoglaridan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot /xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bu ishlanmani joriy qilish uchun ijodiy guruh mavjud va ular kerakli bilim hamda ko'nakmalarga ega. Buning uchun maxsus xom ashyo talab etilmaydi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarni amaliyatga joriy qilish, asbob-uskuna va reaktivlar sotib olish hamda ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Intensiv bog‘dorchilik fermer xo‘jaliklari va klasterlar hamda boshqa agrosub’ektlar ushbu loyihani amalgamoshishidan manfatdor.
--	--

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natjalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“____” _____ 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihani yillik moliyalashtirish hajmi
Sho‘rlangan tuproqlar va ularning meliorativ holatini ilmiy asosda yaxshilash zarurati	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, Sho‘rlangan tuproqlarning meliorativ holati yaxshilanadi, unumdorligi oshiriladi hamda oborotdan chiqib ketgan sho‘rlangan yerlar qishloq xo‘jalik oborotiga qaytariladi. Sho‘rlangan yerlarning meliorativ holatini yaxshilashning sho‘rlanish tipi va darajasidan kelib chiqib kimyoviy, fitomeliorativ, agrotexnologik usullari ishlab chiqilib amaliyotga joriy etiladi</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sho‘rlangan tuproqlarning meliorativ holati yaxshilanadi, unumdorligi oshiriladi hamda oborotdan chiqib ketgan sho‘rlangan yerlar qishloq xo‘jalik oborotiga qaytariladi. - Sho‘rlangan yerlarning meliorativ holatini yaxshilashning sho‘rlanish tipi va darajasidan kelib chiqib kimyoviy, fitomeliorativ, agrotexnologik usullari ishlab chiqilib amaliyotga joriy etiladi. <p>Qo‘llanilgan agrotexnologiyalar natijasida tuproq unumdorligi yaxshilanadi ekinlar hosildorligi ortadi.</p> <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Respublika OTM va ITIlarida aniq fanlar sohasida tadqiqotlar olib borishda foydalaniladi;</i> - <i>magistrantlar, tadqiqotchilar, professor-o‘qituvchilarga yangi dolzarb dissertatsion mavzular beriladi;</i> - <i>fanlar kesimida o‘quv darsliklari yangilanadi.</i> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari nufuzli ilmiy jurnallarda chop etiladi.</p>	0,800 mlrd.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,6 mlrd. so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘jallangan.

**Ilmiy-tadqiqot ishlariiga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar
tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha**

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Sho'rlangan tuproqlar va ularning meliorativ holatini ilmiy asosda yaxshilash zarurati
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Zarafshon vodiysida, xususan Samarqand viloyatida tarqalgan va turlicha tip hamda darajada sho'rlangan tuproqlar o'rganilgan, ular bo'yicha ilmiy ish qilingan va maqolalar chop etilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejelashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Sho'rlangan tuproqlarning meliorativ holati yaxshilanadi, unumdorligi oshiriladi hamda oborotdan chiqib ketgan sho'rlangan yerlar qishloq xo'jalik oborotiga qaytariladi. Sho'rlangan yerlarning meliorativ holatini yaxshilashning sho'rланish tipi va darajasidan kelib chiqib kimyoviy, fitomeliorativ, agrotexnologik usullari ishlab chiqilib amaliyotga joriy etiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Samarqand viloyatida ham yildan yilga sho'rlangan yerlar maydoni kengayib bormoqda. Sho'rlangan yerlar asosan Zarafshon daryosi yoqalaridagi o'tloq tuproqlar, gipslashgan va sho'rlangan bo'z tuproqlar bilan namoyon bo'lgan. Bunda "qora" va "oq" sho'r uchraydi. "Qora" sho'r tuproq singdirish kompleksida natriy va magniy kationlarining ulushi ortib ketganligi natijasida yuzaga kelgan. Magniy karbonatl shoorlangan yerlar Tayloq, Jomboy, Oqdaryo, Ishtixon tumanlarida tarqalgan bo'lib 60 ming getktarni tashkil etadi. Shu bilan birga gips va suvda eruvchan tuzlar bilan sho'rlangan yerlar Narpay, Ishtixon, Kattakurg'on, Paxtachi, hatto Pastdarg'om tumanlarida ham uchraydi. Ular ichida qishloq xo'jalik oborotidan chiqib qolgan yerlar ham bor.
Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorl	Bu ishlanmalar viloyatimiz tuproq iqlim sharoitidan kelib chiqib yaratilgan hamda sinovdan o'tgan va ushbu sharoitda yuqori samara beradi. Tuproqdagagi konkret tuzlar majmuasi va miqdori hisobga olingan.
7. ar	
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Bizda kimyoviy melioratsiyalash uchun fosfogips Samarqand kimyo kombinatida chiqindi sifatida minglab tonna miqdorda to'planib qolgan. Bundan tashqari respublikada ko'plab miqdorda gips va kalsiy saqlovchi mineral o'g'itlar mavjud. Fitomelioratsiya uchun sho'rga chidamli o'simliklar urug'lari mavjud
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, safar xarajatlari, ishlanmalarni amaliyotga joriy qilish, asbob-uskuna va reaktivlar sotib olish hamda ustama

	xarajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Tuprog‘i sho‘rlangan fermer xo‘jaliklari va klasterlar hamda boshqa agrosub’ektlar ushbu loyihani amalga oshishidan manfatdor.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning

mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)

(imzo)

Vazirlik(idora)ning mas’ul

tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

(imzo)

sana

“ ____ ” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

“Qishloq xo‘jaligi va atrof-muhitni muhofaza qilish fanlari” yo‘nalishi bo‘yicha

Amaliy loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Parrandachilik mahsulotlari xavfsizligini oshirish maqsadida ekologik toza bioqo‘sishimchalar ishlab chiqarish texnologiyasi</p> <p>dos.G.A.Dushanova (ilm.raxbar) prof.Z.F.Ismailov ass.Z.F.Tillaeva</p>	<p>Tadqiqot shakli: Maxalliy va kolleksiyada bulgan mikrosuvutlari (<i>Scenedesmus sp</i>, <i>Chlorella spp</i>, <i>Spirulina spp</i>) biomassasini ko‘paytirish hamda chorvachilik va parrandachilik xo‘jaliklari uchun ekologik toza va iqtisodiy jihatdan arzon alternativ biologik ozuqa qo‘sishimchalari ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish bo‘yicha amaliy loyiha bajariladi. Mazkur texnologiya parrandachilik sanoati korxonalari broyler jo‘ja KOBB-500 krosslari uchun ishlab chiqariladi. Bu texnologiyalar asosida biologik xavfsiz, oqsil, vitamin va mikroelementlarga boy bo‘lgan go‘sht va tuxum mahsulotlarini olish imkonini yaratiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mikrosuvutlarining biomassasi ekologik toza sharoitida ko‘paytiriladi va yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi. Ozuqani tan narxini pasaytirish uchun va ekologik jihatidan yopiq ishlab chiqarish sikli yaratish uchun toza va salbiy tasir ko‘rsatmaydigan parrandachilik chiqindilari ishlataladi. - Mahalliy mikrosuvo‘tlari shtammi biokimyoiy tarkibi, sifat ko‘rsatkichlari monitoring qilanadi. - Mikrosuvo‘tlari biomassasi potensiali va samaradorligi laboratoriya hamda dala sharoitlarida parandalar misolida o‘rganiladi. - Mahalliy mikrosuvo‘tlari asosida tayyorlangan biologik ozuqa qo‘sishimchalari asosida yetishtirilgan parranda mahsulotlari (tuxum, go‘sht) sifat ko‘rsatkichlari laboratoriya va dala sharoitida tahlil qilinadi. - Parrandachilik korxonalarida maxalliy mikrosuvutlari asosida tayyorlangan ozuqa qo‘sishimchalari sinovdan o‘tkaziladi hamda iqtisodiy samaradorligi aniqlanadi va amaliyotga joriy etish uchun qulay takliflar ishlab chiqiladi. <p>Natijalarini sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <p>Tadqiqot natijalari parrandachilik xo‘jaliklarida sinovdan o‘tkaziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarini chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurlallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,500 mlrd. so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1.5 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihibar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihibar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Parrandachilik mahsulotlari xavfsizligini oshirish maqsadida ekologik toza bioqo'shimchalar ishlab chiqarish texnologiyasi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihibar natijalari tahlili	Parrandachilik sanoati uchun import o'rnini bosuvchi ekologik toza va arzon alternativ ozuqa qo'shimcha bazalari yetarli darajada tashkil etilmagan va amaliyotga joriy etish bo'yicha takliflar yetarli darajada ishlab chiqilmagan.
5. Qo'liga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Mikrosuvo'tlarining (<i>Scenedesmes sp, Chlorella spp, Spirullina spp</i>) biomassasi mahalliy sharoitda ko'paytiriladi va yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi; - mikrosuvtlari (<i>Scenedesmes sp, Chlorella spp, Spirullina spp</i>) biomassasi potensiali va samaradorligi laboratoriya hamda dala sharoitlarida o'rganiladi; - mahalliy mikrosuvo'tlari shtammi biokimyoviy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari tahlil qilinadi; - maxalliy mikrosuvo'tlari asosida tayyorlangan biologik ozuqa qo'shimchalari asosida yetishtirilgan parranda mahsulotlari (tuxum, go'sht) sifat ko'rsatkichlari laboratoriya va dala sharoitida taxlil qilinadi; - parrandachilik korxonalarida mahalliy mikrosuvo'tlari asosida tayyorlangan ozuqa qo'shimchalari sinovdan o'tkaziladi va amaliyotga joriy etish uchun qulay takliflar ishlab chiqiladi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mayjudligi to'g'risida ko'rsatkichlar	<p>Parrandachilik sohasini yanada jadal rivojlantirishga, jumladan, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish jarayonini modernizatsiya qilish va tayyor parrandachilik mahsulotlari eksportini kengaytirishga to'sqinlik qilayotgan qator muammolar mavjud. Bu borada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 13.11.2018y PQ-4015-sonli qarorida parrandachilik sohasini rivojlantirish bo'yicha raqobatbardosh parranda mahsulotlari ishlab chiqarish orqali aholini yetarli miqdorda parranda mahsulotlari bilan barqaror va maqbul narxlarda ta'minlash, eksport salohiyatini oshirish; ozuqa bazasini kengaytirish, import o'rnini bosuvchi ozuqa va vitaminlarni ishlab chiqarish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan.</p> <p>Xozirgi kunda chorvachilik va parrandachilik sanoati ozuqa bazalarini boyitish uchun alternativ, ekologik toza va xavfsiz hamda turli xil kimyoviy simulyatorlar goromonal preparatlar va premikslar o'rnini bosuvchi arzon va ozuqbop biologik ozuqa qo'shimchalari bazalarini shakllantirish va boyitish hamda amaliyotga joriy etish sifatlari gusht va tuxum mahsulotlari ishlab chiqishda yuqori samaradorlik beradi.</p>

7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy mamlakatlarda ishlab chiqarilgan premikslardan ekologik toza va biologik xavfsiz ozuqa sifatida ajralib turadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublikada parrandalar ozuqasini ishlab chiqaruvchi korxonalar ishlab chiqarishni tashkil etish mumkin. Mikrosuvo‘tlarni o‘stirishni yopiq siklini tashkil qilish uchun kerakli baza va texnologiyalar murakkab siklni talab etmaydi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Qishloq xo‘jaligi vazirligi, Posciya Federatsiyasi, Lipesk shahri Texno kompaniyasi va O‘zbekiston Respublikasi Samarqand shahri “Moxixossa” MChJ bilan hamkorlikda amalga oshiriladi.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
(imzo)

sana “ ____ ” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p><i>In vitro</i> usulida istiqbolli mahalliy yong‘oq navlarining bakterial shish (<i>Agrobacterium tumefaciens</i>) kasalligiga chidamli ko‘chatlarini yetishtirish va plantasiyalar yaratish</p> <p>1. <i>In vitro</i> klonal ko‘paytirish bosqichi</p> <p>2. Iqlimlashtirish bosqichi</p> <p>3. <i>In vitro</i> usulda yetishtirilgan ko‘chatlardan tashkil topgan plantasiyalar Ilmiy rahbar: b.f.n., dosent Alikulov B.S.</p>	<p>Tadqiqot shakli: <i>amaliy bo‘lib</i>, butun dunyo bo‘ylab mashhur bo‘lgan yong‘oq navlari O‘zbekiston iqlimiga to‘liq moslasha olmasligini hisobga olgan holda, mamlakatimiz turli hududlarida yovvoyi va madaniy holda o‘sayotgan turli navlar orasidan, sovuqqa va turli kasalliklarga chidamli navlarini tanlab olish va <i>in vitro</i> usulda ko‘paytirish lalmi yerlardan foydalanishni rag‘batlantirish va samaradorligini yanada oshirish, ichki va tashqi bozorlarda raqobatdosh bo‘lgan yong‘oq ishlab chiqarish hajmini ko‘paytirishga yordam beradi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: O‘rmon xo‘jaligi ilmiy-tadqiqot Institutida tashkil etilgan mahalliy yong‘oq navlari va formalari kolleksiyasidan serhosil, kasalliklarga va sovuqqa chidamli, meva sifati jixatidan jahon standartlariga mos keladigan, bakterial rak kasalligiga chidamli navlar tanlab olinadi va ularni <i>in vitro</i> usulda mikroklonal ko‘paytiriladi va bakterial rak kasalligiga chidamli, genetik jihatdan bir xil bo‘lgan ko‘chatlar yetishtiriladi. Ushbu ko‘chatlar asosida plantasiyalar tashkil etiladi va ichki va tashqi bozor uchun raqobatdosh mevalar yetishtiriladi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: Istiqbolli va bakterial rak kasalligiga chidamli mahalliy yong‘oq navlarini to‘qima kulturasi asosida <i>in vitro</i> usulda ko‘paytirish qisqa vaqt ichida ko‘paytirish va ushbu jarayonda materiallarning genetik o‘ziga xosligini saqlab qolish imkonini beradi, <i>in vitro</i> usulda ko‘paytirilgan ko‘chatlar yong‘oq plantasiyalariga ega bo‘lgan fermer xo‘jaliklariga yetkazib beriladi, natijada har yili chet davlatlardan ko‘chat sotib olishga sarflangan mablag‘ tejaladi. <i>In vitro</i> usulda ko‘paytirilgan ko‘chatlar erta hosilga kiradi, daromadi yuqori bo‘ladi va ko‘chatlar genetik jihatdan bir xil bo‘lganligi uchun, ularni parvarishlash nisbatan oson bo‘ladi; kasallangan ko‘chatlarga ishlov berish uchun qo‘llaniladigan kimyoviy vositalar va jarayonlardan voz kechiladi va ularga sarflanadigan mablag‘ tejaladi, tuproq ifloslanishi oldi olinadi, ekologik toza mahsulot yetishtiriladi.</p> <p>So‘ngra, <i>in vitro</i> usulda ko‘paytirilgan mahalliy yong‘oq navlari ko‘chatlarini parvarishlash agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi. Yosh mutaxassislar jalb etilib, olib borilgan tadqiqotlar asosida falsafa doktori (PhD) dissertasiysi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk obyektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestasiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksasiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	1,8 mlrd so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1.8 mlrd so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘ljallangan.

**Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovasion loyihibar tanlovi
mavzusini shakllantirish bo'yicha**
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihibar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	<p><i>In vitro</i> usulida istiqbolli mahalliy yong'oq navlarining bakterial shish (<i>Agrobacterium tumefaciens</i>) kasalligiga chidamli ko'chatlarini yetishtirish va plantasiyalar yaratish.</p> <p>Выращивание сеянцев перспективных местных сортов грецкого ореха, устойчивых к бактериальной опухоли (<i>Agrobacterium tumefaciens</i>) <i>in vitro</i> и создание плантаций.</p> <p>Cultivation of seedlings of promising local walnut varieties resistant to bacterial tumor (<i>Agrobacterium tumefaciens</i>) <i>in vitro</i> and creating plantations</p>
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovasion loyihibar natijalari tahlili	Shu kunga qadar istiqbolli va bakterial shish (<i>A. tumefaciens</i>) kasalligiga chidamli mahalliy yong'oq navlarini <i>in vitro</i> usulida mikroklonal ko'paytirish bo'yicha loyihibar bajarilmagan. Butun dunyo bo'ylab mashhur bo'lgan yong'oq navlari, jumladan Chandler navi asosida 2017-2020 yillarda Samarqand, Jizzax, Qashqadaryo viloyatlarida plantasiyalar tashkil etilgan. Mutaxassislarining ta'kidlashicha, ushbu navlar O'zbekiston iqlimiga to'liq moslasha olmadi, ya'ni erta kuzgi sovuqda zararlanish va turli kasalliklar (bakterial rak va h.k) bilan kasallanish foizi yuqori ko'rsatkichni namoyon qildi. Shu sababdan, mamlakatimiz turli hududlarida o'sayotgan turli mahalliy navlar orasidan, sovuqqa va turli kasalliklarga chidamli navlar tanlab olingan, ammo ularni <i>in vitro</i> usulda ko'paytirish texnologiyasi ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	O'zbekistonda keng tarqalgan mahalliy yong'oq navlari va formalari orasidan bakterial rak kasalligiga chidamli navlar tanlanadi, ularni <i>in vitro</i> usulda ko'paytirishning optimal sharoitlari ishlab chiqiladi hamda ushbu texnologiya asosida ko'chatlar yetishtiriladi. Mazkur texnologik jarayonni amalga oshirish orqali xorijiy davlatlardan ko'chat sotib olishga sarflangan mablag' 60% gacha tejaladi, shuningdek, ko'chatlarning bakterial shish bilan kasallanish darajasi 80 % gacha kamayadi. Ko'chatlar kasallanishining kamayishi sababli, hosildorlik 25-30% gacha ortadi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (yetarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2017-2020 yillarda Samarqand va Jizzax viloyatlarida Chandler navi asosida 10 ming hektardan ortiq maydonda plantasiyalar yaratilganligi inobatga olinganda, istiqbolda faqat Samarqand viloyatining adir hududlarida kamida 5 ming hektar yong'oqzorlar barpo etish rejalshtirilgan. Shuningdek, ushbu hududlardagi aholining shaxsiy tomoqalari uchun ham tezpishar, kasallikdan holi ko'chatlarga ehtiyoj yuqori.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy	Yaratiladigan ko'chatlar o'zining xorijiy va mahalliy analoglaridan quyidagi ijobjiy xususiyatlari bilan farqlanadi: mahalliy navlar asosida yaratiladi; bakterial shish kasalligiga chidamli;

ustunligini indikatorlar	ko‘rsatuvchi	arzon.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom- ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi		Yangi ishlanmani bajarishda amaliy tajribalar SamDU Molekulyar biotexnologiya ilmiy-tadqiqot laboratoriysi va SAG AGRO MChJ Bog‘bon <i>in vitro</i> laboratoriysi bilan hamkorlikda olib boriladi. Jizzax viloyati G‘allaorol tumanida 1 hektar va Samarqand viloyati Bulung‘ur tumanida 2 hektar, jami 3 hektar maydonda plantasiyalar tashkil etiladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi		Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining ikki yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi		O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovasiyalar vazirligi, Qishloq va suv xo‘jaligi vazirligi, O‘rmon xo‘jaligi davlat qo‘mitasi.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasiga tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

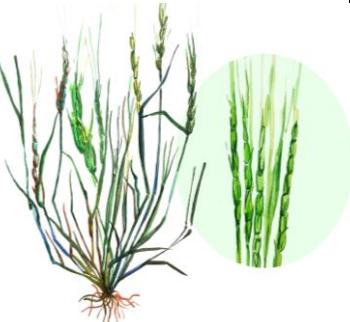
**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“ ____ ” 20 ____ y.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamoqarabonligi
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genom maqsadli kolleksiyasini shakllantirish va bug‘doy seleksiyasi uchun potensial manbalarni yaratish</p> <p>I.Sh.Djabbarov, SamDU; S.K.Baboyev, O‘zR FA Genetika va o‘simliklar eksperimental ITI</p>	<p>Tadqiqot shakli: mahalliy <i>Aegilops</i> L., turlarning maqsadli kolleksiyasini shakllantirish, introduksiyalash, saqlash va yumshoq bug‘doyni yaxshilashda qimmatli xo‘jalik belgilarning potensial manbalaridan foydalanish bo‘yicha amaliy loyiha amalga oshiriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tadqiqotlar natijasida mahalliy <i>Aegilops</i> L., turkumi D- genom turlarning geografik tarqalish haritalari GAT – texnologiyasi asosida yaratiladi. - Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkumi turlarining D- genom kolleksion namunalarini introduksiyaladi, ko‘paytiriladi va saqlash uchun genbank tashkil etiladi. - Mahalliy <i>Aegilops</i> L., D- genom turlarning fenotip va genotip darajasida xilma-xilligini baholanib, qimmatli xo‘jalik belgilarning potensial manbalari ajratiladi. - SSR markerlar yordamida D- genom kolleksiya namunalarini genetik pasportlari yaratiladi. - Bug‘doy seleksiyasining turli yo‘nalishlari (yuqori hosildorlik, ertapisharlik, kasallik va zararkunandalarga chidamlilik, don sifat kursatkichlari va b.) uchun respublika ilmiy markazlarini birlamchi materiallar bilan ta’minlash hamda seleksiya, biotexnologiya, bug‘doy xususiy genetikasi va urug‘chiligida foydalanish imkonini beradi. - Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genom namunalari asosida yangi mahaliy tuproq-iqlim sharoitlarida moslashgan yangi navlarini yaratish, kontinental iqlim sharoitida turg‘un hosil bera olish kabi xususiyatlari bilan, chetdan olib kelayotgan navlardan ustun turadi. - <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genomi asosida yaratilgan yangi yumshoq bug‘doy navlari urug‘lik tannarxini pasayishiga imkon beradi. Chetdan kelayotgan urug‘likka nisbatan har kilosiga 8-10 ming so‘m iqtisod qilinadi. Loyiha yakunida olingan seleksion manbalari asosida import o‘rnini bosuvchi yangi yumshoq bug‘doy navlarini yaratish imkonini beradi. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mahalliy <i>Aegilops</i> L., turkum turlarining D- genom maqsadli kolleksiya namunalarini introduksiyalash, ko‘paytirish va saqlash bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Ajratilgan qimmatli xo‘jalik belgilarning potensial manbalari, molekulyar genetika va bug‘doy amaliy seleksiyasi tadqiqotlarida foydalanihib, yumshoq bug‘doyni yaxshilash milliy dasturi uchun biotik va abiotik stresslarga chidamlari yaratiladi. -Tadqiqotlar natijasida falsafa fanlari doktori dissertatsiya ishlari (PhD) himoya qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p> 	0,5 mlrd. so‘m

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,5 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genom maqsadli kolleksiyasini shakllantirish va bug'doy seleksiyasi uchun potensial manbalarni yaratish Формирование целевой коллекции D-генома местных видов <i>Aegilops</i> L. и создание потенциальных ресурсов для селекции пшеницы. Formation of D-genome target collection of local <i>Aegilops</i> L. species and creation of potential resources for wheat selection.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti va O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi Genetika va o'simliklar eksperimental biologiyasi instituti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genom turlari bug'doy seleksiyasida qimmatli xo'jalik belgilarni biotik va abiotik stresslarga chidamliligini yaxshilash uchun muhim manba hisoblanadi. O'zbekistonda mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D-genom turlari kuchli immunitetga ega bo'lib, yumshoq byg'doy genomini boyitish uchun muhim genetik resurs hisoblanadi. Ushbu tur vakillarining geografik tarqalishi, biologik, genetik xilma-xilligi va seleksion jihatidan yetarlicha darajada o'rganilmagan hamda kichik hajmdagi kolleksiyalarda yig'ilgan. Loyiha sifatida o'rganilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejajashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Tadqiqotlar natijasida mahalliy <i>Aegilops</i> L., turkumi D-genom turlarning geografik tarqalish haritalari GAT – texnologiyasi asosida yaratiladi. Mahalliy <i>Aegilops</i> L., D-genom turlarning fenotip va genotip darajasida xilma-xilligini baholash va qimmatli xo'jalik belgilarning potensial manbalari va donorlarini ajratiladi. SSR markerlar yordamida <i>Aegilops</i> L., D- genom kolleksiya namunalari genotiplanadi va genetik pasportlari yaratiladi. Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genom turlarini maqsadli kolleksiyasi asosida qimmatli xo'jalik belgilarning potensial manbalarini ajratib, respublikada azaldan yetishtiriladigan yumshoq bug'doy navlarining genetik bazasini boyitish hamda yangi adaptiv, serhosil va don sifati yuqori bo'lgan yumshoq bug'doy navlarini yaratishga imkon beradi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (yetarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Bugungi kunda Respublikada ekilayotgan bug'doy navlarining 70% dan ortig'i Rossiya seleksiyasiga mansub biolok qishki bug'doylar bo'lib, genotipik jixatdan bir-biriga yaqin. Respublikada bug'doy urug'chiligidagi har yiliga 5000 tonna orignal urug' kerak bo'ladi va shunda atigi 500 tonnaga yaqini Respublikada tayyorlanadi, qolgan urug'lik esa chetdan keltiriladi. Bu juda katta mablag' sarf qilishni talab etadi va yetishtirilayotgan bug'doy tannarxining oshishiga sabab bo'lmaoqda. Shu munosabat bilan ob-xavo

	noqulay kelganda barcha bug‘doy navlarida bir xil zang kasalliklari tarqalishi yoki issiqdan zarar ko‘rishi kuzatilmogda. Mahalliy seleksiyada esa bu kasallikka chidamli hamda yuqori haroratga bardoshli navlar yaratish uchun boshlang‘ich ashyo yetarli emas. Bug‘doyning D-genomga tegishli bo‘lgan <i>Aegilops</i> L., turkumi vakillari esa zang kasalliklariga o‘ta chidamli va yuqori haroratga bardoshli. Lekin bu turkum vakillari O‘zbekiston sharoitida yaxshi o‘rganilmagan va bugungi seleksiya jarayonida qo‘llash uchun katta ehtiyoj mavjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	Mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genom maqsadli kolleksiyasi asosida yangi mahaliy tuproq-iqlim sharoitlarida moslashgan yangi navlarini yaratish, kontinental iqlim sharoitida turg‘un hosil bera olish kabi xususiyatlari bilan, chetdan olib kelayotgan navlardan ustun turadi. <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining D- genomi asosida yaratilgan yangi yumshoq bug‘doy navlari urug‘lik tannarxini pasayishiga imkon beradi. Chetdan kelayotgan 1 kg urug‘lik o‘rtacha 20 000 so‘mdan fermerlarga sotilayotgan bo‘lsa, o‘zimizda yetishtirilgan orginal urug‘lar 10-12 ming so‘mni tashkil etadi. Loyiha yakunida olingan seleksion manbalar asosida import o‘rnini bosuvchi yangi yumshoq bug‘doy navlarini yaratish imkonini beradi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu loyihani amalga oshirish uchun birlamchi material sifatida, mahalliy <i>Aegilops</i> L. turkum turlarining namunalari mavjud. Shuningdek, zamonaviy laborotoriya va yetakchi mutaxassislar faoliyat olib boradi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’alim, fan va innovatsiyalar vazirligi, Innovatsion rivojlanish agentligi, Qishloq xo‘jaligi vazirligi

Izoh: tanlovgaga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)

(imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

(imzo)

sana

“_____” **20** _____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamo tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusি	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Zarafshon milliy tabiat bog‘i flora va faunasini muhofaza qilishning ekologik asoslari</p> <p>Professor. E.E.Kobilov</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, Zarafshon milliy tabiat bog‘i sharoitida flora va faunaning noyob bioresurs sifatida holatini tiklash, o‘simliklarning genetik banki va yetishtirish asolarini yaratish hamda ekologik jihatdan ilmiy asoslash maqsadida keng qamrovli g‘oyalarni o‘zida shakllantirgan va amaliy asoslari bilan mustahkamlangan analogi yo‘q, amaliy tadqiqotlarni o‘tkazishni mutoq taqozo etadi. Bu borada mammalakatimiz Rossiya, Belarus, Qirg‘iziston va Tojikistonning yetakchi ilmiy markazlari bilan tadqiqotlar hamkorlikda olib borish rejalashtiriladi. Xususan, an‘anaviy oraliq, oziq-ovqat va sanoat xomashyosi sifatida o‘stirishning zamonaevi usullari tadqiq qilinib, ular amaliyotga joriy etiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <p>Yangi O‘zbekistonda jumladan, Samarqand viloyatida so‘ngi 5 yilda aholi salomatligini tubdan muhofaza qilish va yil bo‘yi ekologik toza mahsulotlar bilan bir maromda ta’minlash muhim vazifa qilib belgilangan. Tarixiy ma’lumotlar shuni tasdiqlaydiki Zarafshon milliy tabiat bog‘i buyok munajjim va odil shoh Mirzo Ulug‘bek hazratlarining shaxsan tashabbuslari bilan tashkil etilgan bo‘lib, o‘sha davrdayoq uni bus-butun qatiyy himoya qilish va o‘rganish jihatlariga olimlar va hamda mutaxassislar jalb qilingan. Boz ustiga, uni obi hayot bilan ta’minlash maqsadida bobomiz nomi bilan atalgan va hozirda saqlanib qolgan Mirza ariq o‘zani milliy bog‘ hududiga yo‘naltirilgan bo‘lsa uning shimol qismida taxminan 1,5-2 km masofada joylashgan qadimiy chashma yerlik aholini ichimlik suvi bilan ta’minlangan.</p> <p>Afsuski, hozirda aholini moddiy ne’matlar va noyob dorivor o‘simliklar hamda to‘qayzor plantatsiyalari barpo qilish borasida biologik, agro-ekologik va texnologik usullari ishlab chiqilmaganligi hamda amaliyotga joriy etilmaganligi muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqarmoqda. Shu maqsadda flora va fauna bioresurslarining noyob turlarini ko‘paytirish, yo‘q bo‘lib ketgan vakillariga baho berish, suv zaxiralari, tuproq omillarini baholash xususiyatlari o‘rganilib ular ilmiy jihatdan asoslanadi.</p> <p>Mamlakatimizda dorivor o‘simliklar va mahsulotlarga ega bo‘lgan ehiyoj yuqor ekanligini hisobga olgan holda ularning bioxilma-xilligini muhofaza qilish, zahiralarini aniqlash, terish va tayyorlash uchun kvotalarini belgilash yoki introdutsent (o‘zga floralarga mansub o‘simliklar)</p>	<p>1,0 mlrd. so‘m</p>

turlarni o'stirish, ko'paytirish, agrotexnologik asoslarini ishlab chiqish hamda plantatsiyalarini tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, mahalliy farmatsevtika ehtiyojini qoplash va eksportbop tabiiy dorivor vositalar ishlab chiqarishni tizimini yaratishni yo'lga qo'yish dolzarb muammo hisoblanadi.

Olingen natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:

-Zarafshon milliy tabiat bog'i flora va faunasi vakillari ilmiy asosda tahlil etilib o'rganiladi va olingen natijalar O'rta Zarafshon hudududida keng joriy etish chora-tadbirlari amalgamoshiriladi.

Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi. Shuningdek, ilmiy asoslangan ma'lumotlar va ishlab chiqilgan texnologik usullarga tayangan holda ilmiy tavsiyaviy, o'quv-uslubiy qo'llanma va darsliklar sifatida o'quv jarayonida foydalanadi.

**Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,0 mlrd. so'm va bajarilishi bir yilga mo'ljallangan.*

**Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihami
tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha**

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihami tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Zarafshon milliy tabiat bog'i flora va faunasini muhofaza qilishning ekologik asoslarini yaratish. Экологические основы охраны флора и фауны Зеравшанского национального природного парка. Ecological basis of protection of flora and fauna of Zarafshan National Nature Park.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida avval bajarilgan, bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihami natijalari tahlili	Zarafshon milliy tabiat bog'idan yil bo'yli innovatsion foydalanish negizida noyob flora va fauna turlarini saqlash va ko'paytirish, mintqa misolida ularning ekologo-biologik qonuniyatlari o'rganiladi va zamonaviy usullari amalda o'z tasdig'ini topadi. Bu borada fundamental, amaliy va innovatsion loyihalarning ilmiy – amaliy asoslari yaratiladi.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya) ning tavsifi	Tabiiy va sun'iy landshaftlarning an'anaviy, yangi turlari, nav namunalarining tuproq-iqlim va ekologik sharoitga mos jihatlari, biologik ustunliklari negizida yil bo'yli, uzlusiz foydalanish zahirasi yaratiladi. Natijada, ularning biologik ustunligi va ekologik afzalligi ro'yobga chiqarilib, innovatsion usullarining samaradorligi o'z isbotini topadi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (yetarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Zarafshon milliy tabiat bog'i hududida yil davomida an'anaviy bir hosilli tizim hozirga qadar flora va fauna bioxilma-xilligiga monelik ko'rsatmoqda. Ayni paytda, kuz va qish ekinlari evaziga sug'oriladigan yerlarda resurstejamkor, sifatli va barqaror hosil yetishtirishning zamonaviy imkoniyatlari yuzaga keladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatkichlar indikatorlar	Mazkur ishlanma natijalaridan mintaqada foydalanishda intensive agro-biotexnologiyalarining yaratilishi qo'shni va xorij davlatlar amaliyotida yer, suv, flora va fauna turlari zahirasining analogi yo'qligi bilan farqlanadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot (xizmat) ishlab chiqarishning resurs (xom-ashyo) bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ilmiy loyiha uchun Zarafshon milliy tabiat bog'i mintaqasi sharoitida dala ekinlarining yil bo'yli zahirasi amalga oshiriladi. Universitetimiz va kafedrada amalga oshirish uchun ilmiy salohiyat, o'simlik turlari urug' zahiralari va laboratoriya ihozлari mavjud. Bular yo'qolib borayotgan flora va fauna turlarini tiklash va ko'paytirishga imkon yaratadi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, ishlanmalarini amaliyotga joriy qilish, asbob-uskunalar sotib olish harnda ilmiy adabiyotlar, tavsiya va, maqolalar chiqarishga ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Ilova qilinayotgan loyiha smetasini moliyalashtirish esa bozorli iqtisodiyot negizida aholini yil bo'yli moddiy ne'matlar mo'l-ko'lligi, shuningdek, ichki va tashqi bozor uchun investorlar hamda ekoturizm jozibadorligni ta'min etadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik)	Zarafshon milliy tabiat bog'iga yaqin joylashgan faohiyat ko'rsatayotgan fermer, dehqon xo'jalagi va tomorqa yer egalari mazkur loyihani amalga oshishidan manfatdordirlar.

boshqaruvi organi	bilan	
<u>kelishilganligi</u>		

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin;

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas'ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“ _____ ” 20 ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>O'rta va Quyi Zarafshon vodiysida cho'llanish ta'sirini tahlil qilish va yumshatishning GATga asoslangan modelni ishlab chiqish.</p> <p><i>Tog' yonbag'ri zonasida cho'llanish</i></p> <p></p> <p><i>Orol dengizining qurigan tubi</i></p> <p></p> <p><i>Surxondaryodagi sho'rlangan hudud</i></p>	<p>Tadqiqot shakli: Tadqiqot ilmiy-amaliy xarakteriga ega bo'lib, cho'llanishga qarshi kurash strategiyasiga, xususan, O'rta va Quyi Zarafshon vodiysida cho'llanishga qarshi kurashish bo'yicha barcha tadbirlarni GATga asoslangan avtomatlashgan model ishlab chiqiladi. Ushbu model monitoring, rejalashtirish va cho'llanishga qarshi kurashish strategiyalarini o'z ichiga oladi. Bu samarali va aniq usuldagи texnologiyaga asoslangan innovatsion tadqiqot bo'lib, sun'iy yo'ldosh ma'lumotlari, dala tadqiqoti va yordamchi ma'lumotlar manbalaridan to'liq foydalanadi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: - Bu barcha foydalanuvchilarga real vaqt rejimida cho'llanish darjasи, ko'lami, jarayoni, natijalari va oqibatlarini yumshatish strategiyalari haqidagi ma'lumotlarni yagona manba (oyna) tizimida olish imkonini beradi [Ommaviy foydalanish mumkin];</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taklif etilayotgan model butun hududda amalga oshirilsa, albatta, mamlakatda hududlarni barqaror rivojlantirish uchun xizmat qiladi. Bu masofaviy zondlash va GAT ilovalari sohasida yillar davomida ishlab chiqiladigan innovatsion model bo'ladi. Model Quyi va O'rta Zarafshon vodiysida so'nggi 50 yildan ortiq davomida cho'llanish jarayonining natijalarini taqdim etadi; - Sun'iy yo'ldosh ma'lumotlaridan foydalanish orqali vaziyatni miqdoriy tahlil qiladi va avtomatlashtiradi; - O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 22-fevraldagи "O'zbekiston Respublikasida cho'llanish va qurg'oqchilikka qarshi kurashish samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori qabul qilingan bo'lib, Ushbu qaror cho'llanishga qarshi kurashish va o'rmonlar va yashil qoplamlari maydonlarni ko'paytirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirishga yordam beradi; - Taklif etilayotgan loyiha NSDI asoslarini to'g'ri joriy etishni ta'minlash uchun GAT modellashtirishni o'z ichiga oladi. - Loyiha shuningdek, uglerod neytralligi va barqaror rivojlanish konsepsiysi majburiyatlarini bajarish uchun shamol, quyosh, geotermal energiya kabi noan'anaviy energiya manbalarini rivojlantirishni ko'zda tutgan. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Modelni ishlab chiqish va uni sinovdan o'tkazish tajribali mutaxassislar tomonidan olib boriladi. Loyihani amalga oshirishda yosh</p>	<p>1,5 mlrd so'm</p>

tadqiqotchilar, magistrlar va doktorantlar faol ishtirok etishi kutilmoqda. Bu cho'llanish va yer degradatsiyasi sohasida yosh tadqiqotchilarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri tajriba orttirishiga yordam beradi. Shuningdek, taklif etilayotgan tadqiqot natijasi sifatida ko‘plab sifatli ilmiy-tadqiqot nashrlarini va desertatsiyalarni bajarilishi ko‘zda tutilgan.

Ilmiy natijalarни chop etish: Intellektual mulk ob‘ektlari bilan bog‘liq hujjatlar tadqiqot natijalari asosida olinadi. Tadqiqot natijalari O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatiga kiritilgan, Web of Science jurnalida indekslangan xalqaro nufuzli jurnallarda va Scopus ma’lumotlar bazasida chop etiladi.

**Amaliy loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 1,5 mlrd so‘m va bajarililishi uch yilga mo‘ljallangan*

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	O'rta va Quyi Zarafshon vodiysida cho'llanish ta'sirini tahlil qilish va yumshatishning GATga asoslangan modelni ishlab chiqish. Development of a GAT-based model for desertification impact analysis and mitigation in the Middle and Lower Zarafshan Valley. Разработка модели на основе GAT для анализа воздействия опустынивания и смягчения его последствий в Средней и Нижней Зерафшанской долине.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili.	Muammo va uni hal qilish strategiyalari haqida to'liq tasavvurga ega bo'lish uchun O'rta va Quyi Zarafshon vodiysi uchun GATga asoslangan model ishlab chiqiladi, bu esa barcha foydalanuvchilarga cho'llanish darajasi, ko'لامи, jarayoni, natijalari va oqibatlarini yumshatish strategiyalari to'g'risida real vaqt ma'lumotlarini olish imkonini beradi. Taklif etilayotgan model, agar butun hududda amalga oshirilsa, albatta, mamlakat ehtiyojlariga xizmat qiladi. Bu masofaviy zondlash va GAT ilovalari sohasida yillar davomida ishlab chiqilgan innovatsion model bo'ladi.
5. Qo'liga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi.	Bu barcha foydalanuvchilarga real vaqt rejimida cho'llanish darajasi, ko'لامи, jarayoni, natijalari va oqibatlarini yumshatish strategiyalari haqidagi ma'lumotlarni yagona manba (oyna) tizimida olish imkonini beradi [Ommaviy ishlatilishi mumkin]; – Taklif etilayotgan model butun hududda amalga oshirilsa, albatta, mamlakat ehtiyojlariga xizmat qiladi. Bu masofaviy zondlash va GAT ilovalari sohasida yillar davomida ishlab chiqiladigan innovatsion model bo'ladi. Model Quyi va O'rta Zarafshon vodiysida so'nggi 50 yildan ortiq davomida cho'llanish jarayonining natijalarini taqdim etadi; - Taklif etilayotgan model tadqiqotda sun'iy yo'ldosh ma'lumotlaridan foydalanish orqali vaziyatni miqdoriy tahlil qiladi va avtomatlashtiradi; - O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 22-fevraldagagi "O'zbekiston Respublikasida cho'llanish va qurg'oqchilikka qarshi kurashish samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori qabul qilingan bo'lib, Ushbu qaror cho'llanishga qarshi kurashish va o'rmonlar va yashil qoplamlari maydonlarni ko'paytirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirishga yordam beradi;

	<ul style="list-style-type: none"> - Taklif etilayotgan loyiha NSDI asoslarini to‘g‘ri joriy etishni ta‘minlash uchun GAT modellashtirishni o‘z ichiga oladi. - Loyiha shuningdek, uglerod neytralligi va barqaror rivojlanish konsepsiysi majburiyatlarini bajarish uchun shamol, quyosh, geotermal energiya kabi noan‘anaviy energiya manbalarini rivojlantirishni ko‘zda tutgan.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (yetarliliqi) to‘g‘risida tahliliy ko‘rsatkichlar	<p>O‘zbekiston yer maydonining 85% dan ortig‘ini cho‘l va chala cho‘llar tashkil qiladi. O‘zbekistonning umumiy yer maydonining yarmini yaylovlar tashkil qiladi. Chorva mollarining haddan ziyod ko‘p boqilishi sababli, yaylovlar oxirgi 15-20 yil ichida sezilarli darajada yomonlashgan. Kuchli shamollar, tog‘ yonbag‘irlari dalalarini haydash, noto‘g‘ri sug‘orish, chorva mollarini boqish natijasida O‘zbekistonda barcha tuproq tiplari kuchli eroziyaga uchragan. Qishloq xo‘jaligida foydalilaniladigan yerlarning 70% dan ortig‘ida sezilarli darajada eroziyaga uchragan. So‘nggi yillarda O‘zbekistonda bir necha qurg‘oqchilik bo‘lib, eng ko‘p zarar ko‘rgan hududlarda hosildorlik 50% dan 75% gacha kamaygan (FAO 2017). 2000-2001 yillardagi qurg‘oqchilik davrida boshqoli don yetishtirish 10 foizga, paxta yetishtirish 17 foizga va guruch yetishtirish 60 foizga qisqardi, natijada 130 million dollarga yaqin zarar ko‘rdi (Jahon banki 2006 yil).</p> <p>Tadqiqot sun‘iy yo‘ldosh masofadan zondlash va geofazoviy tahlildan foydalangan holda zamonaviy va innovatsion yondashuvni o‘z ichiga oladi. Bu cho‘llanishga qarshi kurashish maxanizmi ishlab chiqishga xizmat qiladi.</p> <p>Ushbu tadqiqot O‘zbekiston Respublikasi Qishloq xo‘jaligi va suv vazirligi, O‘zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligi, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Oziq-ovqat va qishloq xo‘jaligi tashkiloti (FAO) ehtiyoj va talablariga xizmat qiladi.</p>
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	<p>Ushbu loyiha (model) O‘rtal Osiyo sharoitida birinchi marotoba yaratiladi, u to‘liq GAT texnologiyasiga asoslangan yuqori darajadagi aniqlik va samaradorlikka ega hisoblanadi. Cho‘llanish va yerlarning degradatsiyasi muammosiga qarshi kurashish uchun milliy kadrlar salohiyatini oshirishda, ushbu model muhim hisoblanadi.</p>
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	<p>Universitetda yangi loyihani amalga oshirish uchun yetarli ilmiy salohiyat mavjud va modelga oid ma’lumotlar bazasi NASA, JAXA, DLR, ISRO va boshqalar kabi xalqaro tashkilotlardan o‘zaro hamkorlik va shaxsiy aloqalarga ega.</p> <p>Loyihani bajarish uchun universitetda masofadan zondlash va GAT laboratoriysi, ilmiy asboblar va boshqalar mavjud.</p>

9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihani moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilingan.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi va suv vazirligi, O'zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO).

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas'ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)**

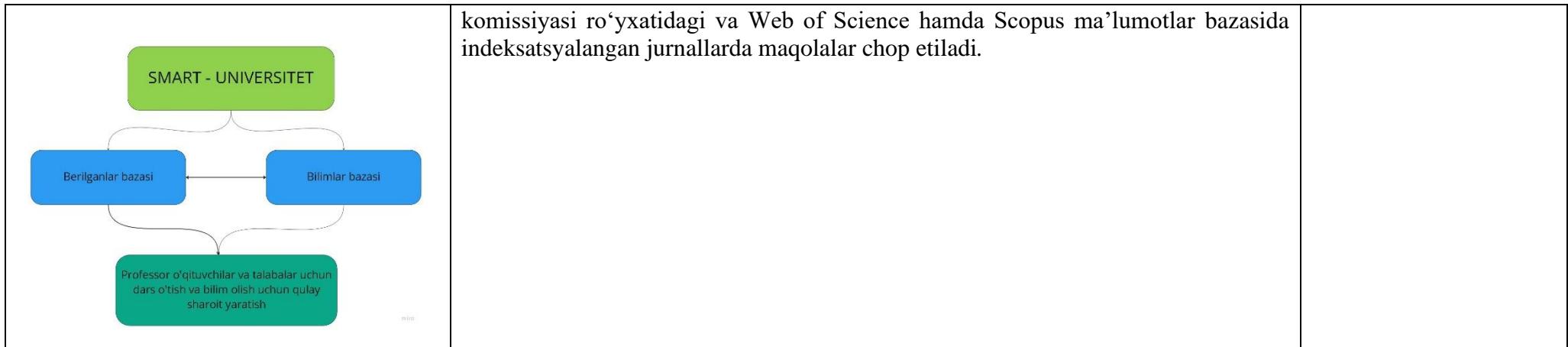
_____ (imzo)

sana

“_____” _____ 20 ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>“Smart texnologiyalarga asoslangan inteluktual universitet axborot tizimi dasturiy ta’minotini yaratish”.</p> <p>Sxemalarni joylashtirish kerak.</p> <p>Smart kampus universiteti doirasida olib borilayotgan faoliyat: natijasida jahon andozalariga javob beradigan yetuk mutaxassislar tayorlanadi</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, Smart intellektual axborot tizimining yaratilishi va samarali faoliyat ko‘rsatishi universitetlarning ta’lim muhitiga har tomonlama ijobjiy ta’sir etishi va o‘quv jarayonini takomillashtirishga olib keladi, ya’ni, elektron ta’lim muhitida o‘qituvchilar, va talabalarning o‘zaro muloqot va hamkorligi amalgalashiriladi. Smart ta’lim tizimida foydalanish uchun elektron ta’lim resurslari va o‘quv uslubiy majmularini loyihalash hamda IT texnologiyalardan foydalangan holda talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish yangi bosqichga olib chiqish imkoniyatlari yaratiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <p>Smart texnologiyalariga asoslangan inteluktual universitet axborot tizimi ishlashi natijasida universitetning barcha tuzulmalarida olib borilayotgan faoliyat avtomatizatsiya qilinadi. Ya’ni o‘quv-ilmiy yo‘nalishlarda olib borilayotgan ilmiy-tadqiqotlar, o‘quv jarayoniga tegishli darsliklar, o‘quv qo’llanmalar, kutubxona fondidagi adabiyotlar va kompyuter imitatcion modellar asosida yangi taqdimotlar shaklida ma’ruza, amaliy va laboratoriya mashg‘ulotlarini tashkil qilish texnologiyalari ishlab chiqiladi;</p> <p>Aqlli texnologiyalar o‘quvchi shaxsini rivojlantirishning individual traektoriyasini shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi, ta’lim tizimi subektlarining ijodiy va o‘zaro aloqa faoliyatini ta’minlaydi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: Smart universitet texnologiyasi asosida yaratilgan dasturiy ta’minot Samarqand davlat universitetida sinovdan o‘tkaziladi va oliy ta’lim muassasalarida joriy etiladi. Ishlab chiqilgan dasturiy ta’minotga guvohnoma oliish uchun intellektual mulk agentligiga hujjatlar taqdim etiladi.</p> <p>Ishlab chiqilgan dasturiy ta’minot bazasida AKT yo‘nalishida (PhD) doktorlik dissertatsiyasi bajariladi va himoya qiladi. Monografiya yoziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya</p>	0,6 mlrd. so‘m

**Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,8 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan*

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	<p>Smart texnologiyalarga asoslangan inteluktual universitet axborot tizimi dasturiy ta'minotini yaratish.</p> <p>Razrabitka programmogo obespecheniya intellektulnoy informatsionnoy sistemy Smart universiteta.</p> <p>Software Development Smart University.</p>
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Respublika oliy ta'lif muassasalarida Smart texnologiyalariga asoslangan intelutual universitet axborot tizimi ishlab chiqilmagan.
5. Qo'liga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<p>Smart texnologiyalariga asoslangan intelutual universitet axborot tizimi ishlashi natijasida universitetning barcha tuzulmalarida olib borilayotgan faoliyat avtomatizatsiya qilinadi. Ya'ni o'quv-ilmiy yo'naliishlarda olib borilayotgan ilmiy-tadqiqotlar, o'quv jarayoniga tegishli darsliklar, o'quv qo'llanmalar, kutubxona fondidagi adabiyotlar va kompyuter imitatsion modellar asosida yangi taqdimotlar shaklida ma'ruza, amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil qilish texnologiyalari ishlab chiqiladi;</p> <p>Aqlii texnologiyalar o'quvchi shaxsini rivojlantirishning individual traektoriyasini shakllantirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi, ta'lif tizimi subektlarining ijodiy va o'zaro aloqa faoliyatini ta'minlaydi.</p> <p>Smart inteluktual axborot tizimining yaratilishi va samarali faoliyat ko'rsatishi universitetlarning ta'lif muhitiga har tomonlama ijobjiy ta'sir etishi va o'quv jarayonini takomillashtirishga olib keladi, ya'ni, elektron ta'lif muhitida o'qituvchilar, va talabalarning o'zaro muloqot va hamkorligi amalga oshiriladi, Smart ta'lif tizimida foydalanish uchun elektron ta'lif resurslaridan foydalangan holda talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish imkoniyatlari yaratiladi.</p> <p>Ishlab chiqilgan dasturiy ta'minotga guvohnoma oliish uchun intellektual mulk agentligiga hujjatlar taqdim etiladi.</p>
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	<p>Smart education tizimining shakllanishi va samarali faoliyat ko'rsatishi quyidagi yo'naliishlar bo'yicha universitetlarning ta'lif muhitiga IT-texnologiyalarni joriy yetishni har tomonlama pedagogik qo'llab-quvvatlashni talab qiladi.</p> <p>Smart texnologiyalariga asoslangan intelutual universitet axborot tizimi oliy ta'lif muassasalarining barchasida qog'osiz texnologiyaga o'tish, ma'lumotlarni tezkor olish, tahlil qilish va</p>

	o‘quv –ilmiy faoliyatni samarali tashkil qilish uchun ishlab chiqiladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	Smart texnologiyalariga asoslangan intellektual universitet axborot tizimi xorijiy analoglardan farqi shundan iboratki, bu tizim mahalliy dasturchilar tomonidan yaratiladi va uning hayot davomida kuzatuvi ta’milanadi bir tomonidan, ikkinchi tomondan bundan Smart texnologiyalariga asoslangan intellektual universitet axborot tiziminng xorijiy analoglari juda qimmat dasturiy ta’minot hisoblanadi. Bundan tashqari xorijiy smart intellektual axborot tizimini xarid qilinganda, uni doimiy ravishda yangilash, o‘zgartirish va takomillashtirish (xorijiy mutaxassislarni taklif qilishga) uchun yana qo‘srimcha mablag‘ sarf etiladi. Biz taklif etayotgan smart intellektual axborot tizimi xorijiy analoglaridan narxi arzonligi va takomillashtirish uchun qo‘srimcha minemal darajada harajat sarf qilinishi bilan farqlanadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Smart texnologiyalariga asoslangan intellektual universitet axborot tizimi ishlab chiqish uchun Sharof Rashidov nomidagi Samarcand davlat media markazida ilmiy salohiyat va moddiy-texnik baza yetarli bo‘lib, boshqa oliy ta’lim muassasalaridan ham mutaxassislarni taklif qilishga) uchun yana qo‘srimcha mablag‘ sarf etiladi. Biz taklif etayotgan smart intellektual axborot tizimi xorijiy analoglaridan narxi arzonligi va takomillashtirish uchun qo‘srimcha minemal darajada harajat sarf qilinishi bilan farqlanadi. Mazkur Smart texnologiyalariga asoslangan intellektual universitet axborot tizimi Respublika oliy ta’lim muassasalariga joriy etish uchun tavsiya etiladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyiha-ning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10.Taklif etayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Izoh: tanlovga tavsiya etayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“_____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand viloyati marginal arid mintaqalar sharoitida qurg‘oqchilik va tuzga chidamli sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) va gipsaseus lagoxilusi (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) dorivor o‘simliklar plantatsiyalarini yaratish</p> <p><i>Lagochilus inebrians</i> Bunge</p> <p><i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.</p>	<p>Tadqiqot shakli: innovatsion bo‘lib, marginal arid mintaqalarda dorivor lagoxilus turlarini yetishtirish xususiyatlari hamda ulardan farmatsevtika sanoati uchun xom-ashyo olish imkoniyatlari o‘rganilmagan va bu ilk ilmiy tadqiqot hisoblanadi.</p> <p>Samarqand viloyati marginal arid mintaqalar sharoitida qurg‘oqchilik va tuzga chidamli sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) va gipsaseus lagoxilusi (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) dorivor o‘simliklari plantatsiyalarini yaratish. Bu dorivor o‘simliklar xalq tabobati va ilmiy tabobatda keng qo‘llaniladi, farmatsevtika sanoatida importni bartaraf qilish maqsadida ularni marginal arid sharoitlarda ko‘paytirish va dastlabki plantatsiyalarini yaratish maqsadga muvofiqdir.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Avtor tomonidan ko‘p yillar davomida (2013 yildan) lagoxilus turlari bioekologiyasi o‘rganilib kelinmoqda. Marginal yerlarda dorivor xom-ashyo yetishtirishga asoslangan dastlabki onalik plantatsiyasi yaratiladi va agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi. Samarqand viloyati marginal sharoitda yetishtirilgan lagoxilus efir moyini biologik faol moddalari aniqlanib, farmatsevtika sanoatida dorivor xom-ashyo bazasi sifatida tavsiya etiladi. Lagoxilus turlaridan dorivor xom-ashyo yetishtirish imkoniyati yaratilib, import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: Yosh mutaxassislar jalb etilib, in-vitro usulida urug‘i va uchki meristema to‘qimasidan ko‘chatlarini yetishtirish, plantatsiyalarini yaratish va dorivor mahsulotlar olish hamda agrobiotexnologisidan foydalanib magistrlik va doktorlik (PhD) dissertatsiyasi bajariladi hamda himoya etiladi. Monografiya yoziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Veb of Skienke hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,86 mlrd so‘m</p>

*Innovatsion loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,86 mlrd so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	<p>Samarqand viloyati marginal arid mintaqalar sharoitida qurg'oqchilik va tuzga chidamli sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) va gipsaseus lagoxilusi (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) dorivor o'simliklar plantatsiyalarini yaratish.</p> <p>Создание плантаций лекарственных растений засухо- и солеустойчивых бозубанга (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) и гипсауса лагохилного (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) в условиях окраинно-аридных районов Самаркандской области.</p> <p>Creation of plantations of medicinal plants of drought- and salt-resistant mountain herb (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) and gipsaseus lagochilusi (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) in the conditions of marginal arid regions of Samarkand region.</p>
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Samarqand viloyati marginal arid mintaqalar sharoitida qurg'oqchilik va tuzga chidamli sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) va gipsaseus lagoxilusi (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) o'simliklarini <i>in-vitro</i> usulida ko'paytirish va dori xom-ashyo yetishtiriladigan plantatsiyalarini joriy qilish agrobiotexnologiyalari ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Sarxushlovchi bozulbang va gipsaseus lagoxiluslar mahalliy sharoitda in-vitro usulida ko'paytiriladi; - Sarxushlovchi bozulbang va gipsaseus lagoxilusidan dorivor xom-ashyoning fitokimyoviy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari hamda ishlab chiqilgan agrobiotexnologiya monitoring qilinadi; - Samarqand viloyati marginal arid mintaqalar sharoitida qurg'oqchilik va tuzga chidamli dorivor lagoxilus o'simliklarining dorivor xom-ashyo yetishtiriladigan plantatsiyalari barpo etiladi va iqtisodiy samaradorligi aniqlanadi; - Sarxushlovchi bozulbang va gipsaseus lagoxilusidan Samarqand viloyati marginal arid sharoitda dorivor xom-ashyo yetishtirish imkoniyatini yaratib, import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi.

6. Yehtiyoj (talab) ning mavjudligi to‘g‘risida ko‘rsatkichlar	Bugungi kunda farmatsevtika sanoatini noyob dorivor o‘simliklar xom ashysi bilan ta’minlashda katta ehtiyoj mavjud Shu sababli ham sarxushlovchi bozulbang va gipsaseus lagoxiluslarini mahalliy sharoitda <i>in-vitro</i> usulida ko‘paytirib, plantatsiyalar barpo etib va ulardan yuqori hosil yetishtirish biotexnologiyasini ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	Xorijdan kelayotgan dori-darmonlar importini qisqartirish va O‘zbekiston Respublikasi Farmatsevtika sanoati eksportini oshirishga ko‘maklashadi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Samarqand viloyati marginal arid mintaqalar sharoitida qurg‘oqchilik va tuzga chidamli sarxushlovchi bozulbang (<i>Lagochilus inebrians</i> Bunge) va gipsaseus lagoxilusi (<i>Lagochilus gypsaceus</i> Vved.) dorivor o‘simliklar plantatsiyalarini yaratish, tabiiy xom ashygaga bo‘lgan talabni qondirish va tabiiy dori vositalarini ishlab chiqish vazifalari belgilangan. Yangi ishlanmani bajarishda universitetda ilmiy salohiyati yetarli bo‘lib, boshqa oliy ta’lim muassasalari ilmiy laboratoriylarida ham mahsulotlar tahlili o‘tkaziladi. Mazkur o‘simlik Samarqand viloyatining Payariq tumanida marginal (tashlandiq, qurg‘oqchil) yerlardan samarali foydalanish maqsadida ekish tavsiya etiladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining ikki yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi, Qishloq xo‘jaligi vazirligi.

Izoh: tanlovgaga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

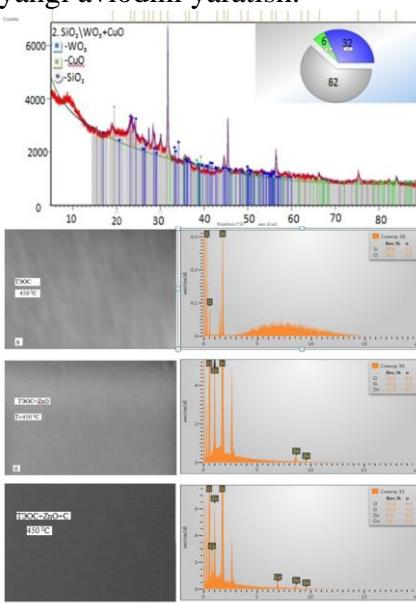
**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“_____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Nº	Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
1.	<p>Metallooksid kom-pozitlar asosida zaharli va portlovchan gazlarni aniqlovchi sensorlarning yangi avlodini yaratish.</p> <p>The figure consists of four panels. The top panel shows an XRD pattern with peaks labeled: 2. $\text{SiO}_2/\text{WO}_3+\text{CuO}$, KI-WO₃, CuO, and $\gamma\text{-SiO}_2$. A pie chart indicates the composition: 62% SiO_2, 32% CuO. The bottom three panels show ESR spectra at different temperatures: 200°C-H₂O, 200°C-H₂, and 200°C-ZnO-CuO, 150°C.</p>	<p>Tadqiqot shakli: Butun dunyoda sanoatning jadal rivojlanishi natijasida vujudga kelgan ekologik muammolarni hal etishda, selektiv usullar va sezgir sensorlarni qo'llash muhim ahamiyat kasb etmoqda. Loyihaning maqsadi nanotexnologiyalarni qo'llash orqali kichik o'lchamli, ishlash resursi katta, yuqori aniqlik va tezkorlikni ta'minlovchi NH₃ va H₂S ning nazoratida qullaniladigan sensorlarni yangi avlodini ishlab chiqarish va ularning qo'llanish sohasini kengaytirishdan iborat.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: layihani bajarilishi natijasida NH₃, H₂S va boshqa zaharli va portlovchan birikmalarning atmosfera xavosi va chiqindi gazlar tarkibidan monitoringini yuqori aniqlik va tezkorligini ta'minlovchi kichik o'lchamli, ishlash resursi katta, foydalanishda qulay bo'lgan sensor va analizatorlari yaratiladi. Bu analizatorlar yordamida sanoat binolari xavosi va ishlab chiqarish jarayonlari chiqindi gazlari tarkibidan zaharli va portlovchan birikmalarning miqdorini aniqlashni amalga oshirilishi natijasida turli portlashlar va zaharlanishlar natijasida yuzaga keluvchi baxtsiz xodisalarining oldi olinadi. Ishlab chiqiladigan sensor va analizatorlarning zaharli va portlovchan birikmalarning aniqlashdagi sezgirligi, selektivligi tezkorligi yuqori bo'lib yuzaga keluvchi portlash va zaharlanishlarning bartaraf etishdagi ko'rsatgichlari bo'yicha chet el analoglaridan qolishmaydi.</p> <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ishlab chiqarish korxonalari atmosfera havosi va chiqindi gazlari tarkibidan zaharli va portlovchan gazlarni aniqlashga qo'llash orqali sinovdan o'tkaziladi va ishlab chiqarishga joriy qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	0,4 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiyy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd. so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviга tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Metallooksid kompozitlar asosida zaharli va portlovchan gazlarni aniqlovchi sensorlarning yangi avlodini yaratish. Создание сенсоров нового поколения для обнаружения токсичных и взрывоопасных газов на основе металлооксидных композитов. Creating a new generation of sensors for detecting toxic and explosive gases based on metal oxide composites.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori(ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan /bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	OT-F7-84 tartib raqamli «Kimyoviy sensorlarning yangi avlodni uchun gaz sezgir materiallar sintezi nazariy asoslarini tadqiq etish» (2017-2020 yillar) mavzusidagi fundamental loyihani bajarilishi natijasida gazsezgir materiallar sintezining optimal sharoitlarini ishlab chiqishga qaratilgan tadqiqotlar olib borilgan. Bunda asosiy e'tibor selektiv GSM larni olishga qaratilgan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ni ng tavsifi	Zaharli va portlovchan gazlarni aniqlovchi sensorlarni yaratishga qaratilgan tizimli tadqiqotlarni natijasida atmosfera havosi va chiqindi gazlar tarkibining nazorati uchun yuqori sezgir va selektiv sensorlarning yangi avlodni ishlab chiqiladi. Ishlab chiqiladigan analizatorlarning respublikamiz ishlab chiqarish korxonalarida qullanilishi ammiak, vodorod sulfidi va boshqa gazlardan zaharlanish hamda ular ishtirokida kuzatiladigan portlash singari baxtsiz xodisalarni bartaraf etadi. Shuningdik ushbu analizatorlardan texnologik jarayonlar chiqindi gazlari tarkibini nazoratida foydalanish ishlab chiqarish jarayonlarining optimal sharoitlarini ta'minlash imkonini beradi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (yetarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Zamonaviy gazanalizatorlar respublikamizda ishlab chiqarilmaydi va katta volyuta hisobida chet ellardan sotib olinadi. Natijada xalq xujaligini turli soxalarida zamonaviy, yuqori sezgir, selektiv analizatorlardan foydalanish imkoniyatlari cheklanib qolgan. Buning natijasida bugungi kunda respublikamizda zaharli gazlar ishtirokida bo'ladigan baxtsiz xodisalarning soni ortib bormoqda. Ushbu loyihaning bajarilishi natijasida ishlab chiqiladigan sensor va analizatorlar o'zining texnik kursatgichlari bo'yicha chet ellarda ishlab chiqiladigan analoglaridan qolishmaydi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bu analizatorlarda mahalliy hom ashylardan foydalanilganligi, sensorlarni ammiak, vodorod sulfidi va boshqa gazlarni aniqlashdagi selektivligi va sezgirligi oson regeneratsiyalanishi (qayta tiklanishi) bilan xorijiy analoglardan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo	Yuqori sezgir yarimo'tkazgichli sensorlar hamda gazoanalizatorlarni ishlab chiqarishda qo'llaniladigan boshlang'ich mahsulotlarning asosiy qismi va infratuzilma respublikamizda bor, hamda yaratiladigan yangi ishlanmani respublikamizda kuplab ishlab chiqarish imkoniyati mavjud.

bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so‘ralayotgan mablag‘ oylik, ishlanmalarни amaliyotga joriy qilish, asbob-uskunalar sotib olish hamda ustama harajatlar uchun sarflanadi. Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Respublikamizdagi ekologiya qumitasi, kimyo, neft va gazni qayta ishlash korxonalari, ushbu loyihani amalga oshishidan manfatdor.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“_____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Zarafshon vodiysi sharoitida qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampiri o'simliklarini ko'paytirish, biologik xususiyatlarini o'rganish va ekologik toza mahsulot yetishtirish taomiliga asoslangan plantatsiyalarini yaratish.</p> <p></p> <p>Арония-Aronia melanocarpa L.</p> <p></p> <p>Гояни -Lycium barbarum L.</p> <p></p> <p>Sichuan qalampiri -Zanthoxylum bungeanum L.</p> <p>R.Raximov, q.x.f.n. Dr.Marshall Marianna</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo'lib, qora mevali aroniya (<i>Aronia melanocarpa L.</i>), goji (<i>Lycium barbarum L.</i>) va Sichuan qalampiri (<i>Zanthoxylum bungeanum L.</i>) xalq tabobati va ilmiy tabobatda keng qo'llaniladi, shuningdek Sichuan qalampirini importini bartaraf qilish maqsadida ularni ko'paytirish va fermer xo'jaliklarida ekologik toza mahsulot yetishtiriladigan dastlabki plantatsiyalarini yaratish va xonodon "dorixonalarini" tashkil qilish maqsadida xonadonlarga ekish maqsadga muvofiqdir.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Avtor tomonidan ko'p yillar davomida iqlimlashtirilgan (2012 yildan) qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampirini tanlab olingen klonlar ko'paytiriladi. Fermer xo'jaligida ekologik toza mahsulot yetishtirishga asoslangan dastlabki onalik plantatsiyasi yaratiladi va agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi. Zarafshon vodiysida iqlimlashtirilgan yuqoridaq o'simliklar mevalaridagi biologik faol moddalari aniqlanib, farmasevtika, oziq-ovqat, atir-upa sanoatlarida xom-ashyo bazasi sifatida tavsiya etiladi. Qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampiridan ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi. Xorijdan keltirilayotgan qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampirini O'zbekistonda yetishtirish imkoniyatini yaratib, import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi.</p> <p>Natijalarini sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Yosh mutaxassislar jalg' etilib ekologik toza mahsulotlar yetishtirish agrobiotexnologisidan foydalanib (PhD) doktorlik dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi. Monografiya yoziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarini chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>1,250 mlrd. so'm</p>

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 2,5 mlrd so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Zarafshon vodiysi sharoitida qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampiri o'simliklarini ko'paytirish, biologik xususiyatlarini o'rganish va ekologik toza mahsulot yetishtirish taomiliga asoslangan plantatsiyalarini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti va Yeger Universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampiri o'simliklarini Zarafshon vodiysida in-vitro usulida ko'paytirish va ekologik toza mahsulot yetishtiriladigan plantatsiyalarini joriy qilish agrobiotexnologiyalari ishlab chiqilmagan.
5.Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampiri o'simliklarini mahalliy sharoitda ko'paytiriladi va ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi; - o'simliklarni ko'paytirish usullari (in-vitro usulida) o'rganiladi; - yetishtirilgan ekologik toza mahsulotni fitokimyoviy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari hamda ishlab chiqilgan agrobiotexnologiya monitoring qilinadi; - Zarafshon vodiysi hududlarida ekologik toza mahsulot yetishtiriladigan plantatsiyalari barpo etiladi va eksport uchun o'simlik mahsulotlari ishlab chiqiladi.
6.Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarlligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	<p>Xozirgi kunda dorivor o'simliklarni in-vitro usulida ko'paytirish ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasini ishlab chiqish va plantatsiyalarini tashkil etish farmasevtika, oziq-ovqat va atir-upa sanoatiga xom-ashyonni hamda tabiiy dori vositalarini ishlab chiqishda yuqori samaradorlik beradi.</p> <p>Sichuan qalampiri Xitoydan tadbirkorlar tomonidan import qilanadi. Toshkent mahalliy bozorlarida bu ziravorni 1 kg narxi 180-200 ming so'm.</p> <p>Goji o'simligi Samarqand viloyatida iqlimlashtirilib respublikaning ko'pchilik viloyatlariga tarqatilgan va aholi tomorqa xo'jaliklarida hamda "Mehrigiyo" MChJ da (Farg'on) yetishtirilmoqda.</p> <p>Qora mevali aroniya O'zbekistonda 8 yil davomida iqlimlashtirilgan. Uning mevasi yod va rutin moddalariga boy. Ko'pgina mamlakatlarda bu o'simlik mevalaridan sharbatlar, biologik aktiv qo'shimcha moddalar ishlab chiqiladi.</p>
7.Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy	Qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampiri o'simliklardan ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasini yanada rivojlantirishda hamda ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat

analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	qiladi. Xorijdan keltirilayotgan qora mevali aroniya, goji va Sichuan qalampirini O'zbekistonda yetishtirish imkoniyatini yaratib, import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi. Yetishtiriladigan mahsulotlar narxi arzon va ekologik toza mahsulotligi bilan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublikada yangi iqlimlashtirilgan dorivor o'simliklarni ekologik toza mahsulot yetishtirish onalik plantatsiyalarini yaratish, tabiiy xom-ashyoga bo'lgan talabni qondirish va tabiiy dori vositalarini ishlab chiqish vazifalari belgilangan. Yangi ishlanmani bajarishda institutda ilmiy salohiyati yetarli bo'lib, boshqa oliy ta'lim muassasalari ilmiy laboratoriylarida ham mahsulotlar tahlili o'tkaziladi. Mazkur o'simliklar Samarcand viloyatining Jomboy tumanida bo'sh yerlardan samarali foydalanish maqsadida ekish tavsiya etiladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyiha-ning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Qishloq xo'jaligi vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi.

Izoh: tanlovgaga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas'ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“ _____ ” 20 ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand viloyati sharoitida damashq atirgulini ko‘paytirish, biologik xususiyatlarini o‘rganish va ekologik toza mahsulot yetishtirish taomiliga asoslangan plantatsiyalarini yaratish.</p> <p></p> <p>Damashq atirguli – Rosa damascene Mill</p> <p>Prof.Ferens Lontos, prof.Dr.Monostori Tomas, q.x.f.n.R.Raximov, Pallos Jozef-Pannon Farm direktori</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, damashq atirguli (<i>Rosa damascene Mill</i>) xalq tabobati va ilmiy tabobatda keng qo‘llaniladi, shuningdek atir-upa sanoatida importni bartaraf qilish maqsadida ularni ko‘paytirish va fermer xo‘jaliklarida ekologik toza mahsulot yetishtiriladigan dastlabki plantatsiyalarini yaratish maqsadga muvofikdir.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Avtor tomonidan ko‘p yillar davomida (2015 yildan) damashq atirgulidan tanlab olingan klonlar ko‘paytiriladi. Fermer xo‘jaligida ekologik toza mahsulot yetishtirishga asoslangan dastlabki onalik plantatsiyasi yaratiladi va agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi. Samarqand viloyatida yetishtirilgan ekologik toza damashq atirguli efir moyi va atirgul suvini biologik faol moddalari aniqlanib, farmasevtika, oziq-ovqat, atir-upa sanoatlarida xomashyo bazasi sifatida tavsiya etiladi. Damashq atirgulidan ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi. Damashq atirgulidan Samarqand viloyatida ekologik toza mahsulot yetishtirish imkoniyatini yaratib, import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: Yosh mutaxassislar jahb etilib, ekologik toza mahsulotlar yetishtirish agrobiotexnologisidan foydalanib magistrlik va doktorlik (PhD) dissertatsiyasi bajariladi hamda himoya etiladi. Monografiya yoziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>1,250 mlrd. so‘m</p>

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 2,5 mlrd so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘ljallangan

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Samarqand viloyati sharoitida damashq atirgulini ko'paytirish, biologik xususiyatlarini o'rghanish va ekologik toza mahsulot yetishtirish taomiliga asoslangan plantatsiyalarini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti va Seged Universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Damashq atirguli o'simligini Samarqand viloyatida in-vitro usulida ko'paytirish va ekologik toza mahsulot yetishtiriladigan plantatsiyalarini joriy qilish agrobiotexnologiyalari ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejorashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Damashq atirguli o'simligini mahalliy sharoitda in-vitro usulida ko'paytiriladi va ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasi ishlab chiqiladi; - Damashq atirgulini ko'paytirish usullari (in-vitro usulida) o'r ganiladi; - Damashq atirgulidan yetishtirilgan ekologik toza mahsulotni fitokimyoviy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari hamda ishlab chiqilgan agrobiotexnologiyani monitoring qilinadi; - Samarqand viloyati hududlarida ekologik toza mahsulot yetishtiriladigan plantatsiyalari barpo etiladi va iqtisodiy samaradorligi aniqlanadi. - Damashq atirgulidan Samarqand viloyatida ekologik toza mahsulot yetishtirish imkoniyatini yaratib, import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etar�iligi) to'g'risida ko'rsatkichlar	<p>Hozirgi kunda damashq atirgulini in-vitro usulida ko'paytirish agrobiotexnologiyasi ishlab chiqish, plantatsiyalarini tashkil etish farmasevtika, oziq-ovqat va atir-upa sanoatiga xom-ashyoni hamda tabiiy dori vositalarini ishlab chiqishda yuqori samaradorlik beradi.</p> <p>Hozirgi paytda damashq atirguli Samarqand viloyatining Jomboy tumanida 20 hektar maydonga ekilgan. Atirgul mahsuloti – atirgul yog'i va suvi farmasevtik va oziq-ovqat sanoati ahamiyatiga ega. Lekin, ekilgan maydonda juda oz miqdorda mahsulot yetishtirilmoqda. Shu sababli ham gul barglari tarkibida ko'p yog' saqlaydigan navlarini tanlash va ulardan yuqori hosil yetishtirish biotexnologiyasini ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.</p>
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy	Damashq atirgulidan ekologik toza mahsulot yetishtirish agrobiotexnologiyasini yanada rivojlantirishda hamda ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat qiladi. Yetishtirilgan mahsulot ekologik tozaligi va nisbatan arzonligi bilan farq

ustunligini indikatorlar	ko‘rsatuvchi	qiladi. Bir kilogramm atirgul yog‘i 15000-40000 AQSh dollari, 1 l atirgul suvi esa 0,3-0,4 AQSh dollarida sotiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom- ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi		Samarqand viloyatida damashq atirgulidan ekologik toza mahsulot yetishtirish onalik plantatsiyalarini yaratish, tabiiy xom ashyoga bo‘lgan talabni qondirish va tabiiy dori vositalarini ishlab chiqish vazifalari belgilangan. Yangi ishlanmani bajarishda institutda ilmiy salohiyati yetarli bo‘lib, boshqa oliy ta’lim muassasalari ilmiy laboratoriylarida ham mahsulotlar tahlili o‘tkaziladi. Mazkur o’simlik Samarqand viloyatining Jomboy tumanida bo‘sh yerlardan samarali foydalanish maqsadida ekish tavsiya etiladi.
9. Mavzu bajariladigan moliyalashtirish asoslanganligi	doirasida loyihaning hajmining	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi		O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Qishloq xo‘jaligi vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____ (imzo)

sana “____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Zamonaviy bioindikatsiya metodlari yordamida Janubi-G'arbiy O'zbekiston suv havzalari ifloslanganlik darajasini baholash va ularning raqamli kartalarini yaratish.</p> 	<p>Tadqiqot shakli: suv sifatini aniqlash va baholash bioindikatsiya metodi asosida olib boriladi va suv havzalari suvlarining istemolga yaroqliligi aniqlanadi.</p> <p>Ilmiy tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Daryolar, ko'llar, suv omborlari va boshqa suv havzalari makrobentos va makroplankton organizmlari taksonomik guruhlari o'rganiladi; -Suv havzalari ifloslanganlik darajasiga munosabatiga muvofiq gidrobiontlarni: ifloslanishga juda sezgir (toza suv indikatorlari), o'rtacha sezgir va bardoshli turlar aniqlanadi; -Amfibiotik turlardan bioindikator turlar aniqlanadi; -Suv sifatini aniqlashda eng ishonchli indikatorlar "ERT kompleksi" va boshqalar o'rganiladi va suv havzalari istemolga yaroqliligi bo'yicha tavsya etiladi; -Bioindikatsiyada foydalanishi ishonchli makrobentos va makroplangton turlar aniqlanadi; <p>Natjalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilinishi:</p> <p>Natjalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Suv havzalarini bioindikatsiya qilish uchun istiqbolli indikator turlardan tanlab olinadi. "ERT kompleksi" va bentos indikator turlardan suv sifatini aniqlash bo'yicha tavsiyanoma ishlab chiqiladi. Suv sifatini aniqlashda ifloslanishga bardoshli va sezgir turlar va ularning tpksonomik guruhlari aniqlanadi.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Suv sifatini aniqlashda bioindikator turlardan foydalanish natijalarini ishonchlilagini aniqlash maqsadida kimyoviy usullar natijalari bilan solishtiriladi. -Janubiy-G'arbiy O'zbekiston suv havzalarini ifloslanganlik darajasini baholash va ularning raqamli kartalarini yaratish metodologiyasi ishlab chiqiladi. <p>Natjalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilinishi:</p> <p>Janubiy-G'arbiy O'zbekiston suv havzalari (kichik va katta daryolar, suv omborlari, ko'llar va boshq.) suvlari istemolga yaroqlilagini aniqlashning zamonaviy bioindikatsiya metodi yaratiladi. "ERT kompleksi" amfibiotik turlari uchrashi miqdoriy analiziga muvofiq Janubi-G'arbiy O'zbekiston suv havzalarining raqamli sifat kartagrammasi yaratiladi.</p>	<p>0,833 mlrd so'm</p>

**Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 2,5 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan*

Ilmiy-tadqiqot ishlariiga davlat talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi muvzusini shakllantirish bo'yicha
Asosnomा

1.	Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Zamonaviy bioindikatsiya metodlari yordamida Janubi-G'arbiy O'zbekiston suv havzalarini ifloslanganlik darajasini baholash va ularning raqamli kartalarini yaratish.
2.	Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3.	Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4.	Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan, bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalarini tahlili	Zamonaviy bioindikatsiya metodlari yordamida nafaqat Janubi-G'arbiy, balki butun O'zbekiston davlati miqyosida suv havzalarini ifloslanganlik darajasini baholash va ularning raqamli kartalarini yaratish metodologiyasi ishlab chiqilmagan.
5.	Qulga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (maxsulot, ishlanma, texnologiya) ning tavsifi	Zamonaviy bioindikatsiya metodlari yordamida Janubi-G'arbiy O'zbekiston suv havzalari ifloslanganlik darajasini baholash va ularning raqamli kartalarini yaratish metodologiyasini ishlab chiqish.
6.	Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatgichlar	Hozirgi kunda suv havzalari ifloslanganlik darajasini baholash tizimi ayrim kimyoviy va biologik ko'rsatgichlargagina asoslangan, ammo ularning ko'rsatgichlari suv havzalarining ichimlikka yaroqliligi ko'rsata olmaydi. Shuningdek, bu metodlardan foydalanish ko'p vaqt ni oladi hamda qimmatbaho asbob-uskunalar talab etadi. Suv havzalari ifloslanganlik darajasini aniqlashning eng ishonchli, eng oddiy va kam xarajatli metodi bioindikatsiya usulidir. Dunyoning rivojlangan mamlakatlarda bu usulga to'liq o'tilgan.
7.	Yaratilgan yangi ishlanma (maxsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikator	Xorijiy mamlakatlarda suv sifatini aniqlashning zamonaviy usuli bioindikatsiyadan foydalanish metodini yanada kengaytiradi, ulardan farqli ravishda suv havzalarini ifloslanganlik darajasini baholash va ularning raqamli kartalarini yaratish metodologiyasi ishlab chiqiladi.
8.	Yaratilgan yangi ishlanma (texnologiya) asosida maxsulotlar ishlab chiqarishning resurslar xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublika, qolaversa xorij ilm-fan, ta'lim, zamonaviy bioindikatsiya metodlari yordamida Janubi-G'arbiy O'zbekiston suv havzalarini ifloslanganlik darjasini baholanadi va ularning raqamli kartalarini yaratish metodologiyasini ishlab chiqishdan iborat.
9.	Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10.	Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, sog'liqni saqlash vazirligi.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“_____” _____ 20 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>“O‘zbek ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalarining ijodiga bag‘ishlangan elektron platformasini ishlab chiqish va joriy qilish”</p> 	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo‘lib, ayollar adabiyoti hamda adabiyotshunosligi vakilalari va ularning merosini tadqiqot doirasiga birlashtirish va platformasini yaratish, asosan, o‘z davri adabiyoti va ijtimoiy voqeligi asosida amalga oshirilib, ularning ijtimoiy voqelikdagi o‘rnini ko‘rsatilishi bo‘yicha amaliy loyiha bajariladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o‘zbek adabiyoti vakilalari va adabiyotshunoslarning asarlari yuzasidan xrestomatiya, hamda o‘quv qo‘llanma yaratiladi. - ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi bo‘yicha bir qator metodik qo‘llanma yaratiladi. Bu esa mutaxassis yoshlarni ham ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalari ijodi bilan yaqindan tanishishlariga yordam beradi. - ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalarining ijodiga bag‘ishlangan elektron platformaning ilmiy xulosalari va amaliy tavsiyalari ishlab chiqiladi hamda amaliyotga joriy etiladi. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <p>Ijodkor ayollar asarlari yuzasidan xrestomatiya, hamda o‘quv qo‘llanma yaratiladi. Ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalarining ijodiga bag‘ishlangan elektron platformaning ilmiy xulosalari va amaliy tavsiyalari ishlab chiqiladi hamda amaliyotga joriy etiladi. 1 ta o‘quv qo‘lanma, monografiya, xrestomatiya va metodik ishllanma tayyorlanadi. Ma’lumotlar asosida 6 ta ilmiy maqola va tezislar chop etiladi. Yosh mutaxassislar jalb etilib (PhD) doktorlik dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob‘ektlariga tegishli hujjalalar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,400 mlrd. so‘m</p>

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo‘yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo‘yicha e’lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviга tavsiya etilayotgan mavzu nomi	“O‘zbek ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalarining ijodiga bag‘ishlangan elektron platformasini ishlab chiqish va joriy qilish”
2. Yo‘llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	“O‘zbek ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi” mavzusini doirasida fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar bajarilmagan..
5. Qo‘lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - o‘zbek ayollar adabiyoti va adabiyotshunoslarining asarlari yuzasidan xrestomatiya, hamda o‘quv qo‘llanma yaratiladi. - ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi bo‘yicha bir qator metodik qo‘llanmalar yaratiladi. Bu esa mutaxassis yoshlarni ham ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalari ijodi bilan yaqindan tanishishlariga yordam beradi. - ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalarining ijodiga bag‘ishlangan elektron platformaning ilmiy xulosalari va amaliy tavsiyalari ishlab chiqiladi hamda amaliyotga joriy etiladi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarlligi) to‘g‘risida tahliliy	Hozirgi kunda ayollar fenomeniga bo‘lgan qiziqish o‘sib bormoqda. Chunki hayotning har bir sohasida bu vakilalarning o‘rni beqiyosdir. Ularning faoliyati hayot, jamiyat va ijodni birlashtiruvchi halqaga aylangan. Shu bois mazkur jarayonni bugungi talablar asosida o‘rganish va uni texnika vositalar asosida amalga oshirish dolzarblik kasb etadi. Mazkur muammoni hal etish uchun ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi vakilalari ijodiga bag‘ishlangan platforma yaratish kun tartibidagi zaruriy masalalardandir. Mazkur muammoni bartaraf etish uchun bugungi muloqotning zamonaviy shakllariga o‘tish har jihatdan tabiiy va qonuniydir. Ayollar adabiyoti va adabiyotshunosligi borasida yagona tadqiqot yaratish va ularni bir tizim asosida shakllantirish hamda jamlash talabalar, tadqiqotchilar, qolaversa, nomutaxasislar uchun ham muhim manba bo‘lib xizmat qiladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko‘rsatuvchi indikatorlar	Ayol fenomening adabiyotdagi o‘rni esa XVI asrlarga to‘g‘ri keladi. Umuman jahonda faqat XX asrdagina ularning faoliyatiga to‘g‘ri baho berish G‘arbiy Yevropa va Amerika tadqiqotlarida kuzatildi. Bu sohada 1978 yilda amerikalik olima Nena Beym tomonidan birinchi tadqiqot kuzatildi. U o‘sha davr ijodkorlaridan Ketrin Mariya - Sedjvik (1789-1867), Sara Xeyl, A. Dj. Greyvs, Mariya Makintosh, Emma Sautuort i Karolina Li Xens, Mari

	<i>Kamine i Mariam Kouls Xarris kabilarning ijodini o'rgandi. Umuman, bu sohadagi ishlar jahon tadqiqotlarida barmoq bilan sanoqli. O'zbek tadqiqotlarida esa mazkur masala hanuzgacha dolzarblik kasb etib kelmoqda.</i>
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom- ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Sharof Rashidov nomidagi Samarcand davlat universiteti ko'p yillardan buyon nafaqat universitet, balki viloyat, mintaqa, respublika ta'lif muassasalariga, ishlab chiqarish sohasiga filolog kadrlar tayyorlab kelmoqda. Tabiiyki, ularning ma'lum qismi ayollar jamoasiga mansub. Bu borada ayol ijodkorlar va adabiyotshunoslar faoliyati bilan shug'ullanishda zarur infratuzilma mavjud.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko'ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas'ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas'ul xodimi (FIO, lavozimi)**

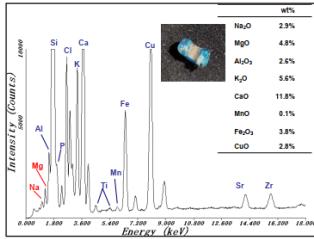
_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas'ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig'i, (FIO)** _____ (imzo)

sana

“_____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>O'zbekiston hududidan topilgan turli arxeologik artefaktlarni fizikaviy metodlar yordamida tahlil qilish</p> 	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo'lib, Arxeologik osori-atiqalarni o'rganishning dolzarb muammolaridan biri ularning tarkibini o'rganish va identifikasiya qilishdir, bu esa ularning kelib chiqishi va qadimiylar texnologiyalar darajasini aniqlash imkonini beradi. Artefaktlarning kelib chiqishini o'rganish qadim xalqlarning yashash tarzi va o'zaro aloqalari haqidagi muhum ma'lumotlarni beradi. Shu bilan birga qadimgi texnologiyalarni o'rganish ishlab chiqaruvchi kuchlarning rivojlanish darajasini baholashga imkon beradi va insoniyat jamiyatining har bir yangi hamda progressiv ijtimoiy rivojlanish darajasiga o'tishini ko'p jihatdan belgilab berdi (tosh davri, mis davri, bronza davri, ilk temir davri, temir davri). Ushbu muammoni hal qilishda arxeologlarga arxeologik topilmalarini tahlil qilishning zamonaviy analitik instrumental usullaridan foydalanish imkonini beradi. Bunday tahlilning ahamiyati xalqaro miqyosda, xususan, MAGATE ning radiasiya texnologiyalari dasturi doirasida qayd etilgan (Applications of Nuclear Analytical Techniques to Investigate the Authenticity of Art Objects. IAEA Radiation Technology).</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Analizning zamonaviy fizik usullari rentgen-fluoresans, neytron faollashuvi, gamma-spektrometrik tahlil yordamida turli arxeologik artefaktlarning (arxeometallurgiya buyumlari, qadimgi rasmlarning bo'yoqlari, qadimgi kulolchilik buyumlari, bronza va temir asrining metall buyumlari) xossalari va elementar tarkibi o'rganiladi. Bu asrlar davomida bizgacha etib kelgan topilmalarning asl xususiyati, shakli haqida muhim ma'lumotni aniqlashga yordam beradi. Arxeologik topilmalarini o'rganishda zamonaviy tahlil usullarini amaliyotda qo'llash bo'yicha arxeologlar uchun yo'riqnomalar ishlab chiqiladi va amaliyotga tatbiq etiladi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: O'zbekiston hududidan topilgan turli arxeologik topilmalar (arxeologlar arxivlari, shuningdek, ular bilan birgalikda olib borilgan dala ishlari natijasida olingan) namunalari O'zbekistonda birinchi marotaba tahlil qilinadi. Har bir namuna turli fizikaviy tahlil usullari bilan tahlil qilinadi. Tahlillar natijalariga ko'ra arxeologlar uchun namunalar olish va ularni fizik tahlil qilish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.</p> <p>Tadqiqot natijalari milliy va xorijiy ilmiy jurnallarda chop etiladi. Loyiha yosh mutaxassislar jalb etilib, 2 ta bitiruv malakaviy ishi, 2 ta magistrlik dissertatsiyasi va 1 ta doktorlik (PhD) dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari ilmiy konferensiya va simpoziumlarda ma'ruza qilinadi. Maqolalar O'zbekiston Respublikasi Oliy attestasiya komissiyasi tomonidan tavsiya etilgan ilmiy jurnallarda va xalqaro ma'lumotlar bazalarida indekslangan nufuzli ilmiy jurnallarda chop etiladi.</p>	<p>1.0 mlrd. so'm</p>

*Amaliy loyihaning umumiylashtirish hajmi 3 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	O'zbekiston hududidan topilgan turli arxeologik artefaktlarni fizikaviy metodlar yordamida tahlil qilish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamar natijalari tahlili	O'zbekistonda taklif etilayotgan mavzu bo'yicha zamonaviy tahliliy instrumental tahlil usullariga asoslangan tizimli tadqiqotlar o'tkazilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejulashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> • O'zbekiston hududidan topilgan arxeologik artefaktlarning element tarkibini neytron – aktivatsion va energo – dispersion, rentgen-fluorescent tahlil usullari bilan aniqlash. • O'zbekiston hududlardagi arxeo-metallurgiya ob'ektlarini identifikatsiya qilish, Arxeo-metallurgiya ob'ektlarining radioaktivligini aniqlash. • Analitik tadqiqotlar uchun ko'rsatmalar va tavsiyalar ishlab chiqish. • Arxeologlar uchun neytron – aktivatsion, rentgen-fluorescent va gamma-spektroskopik tahlil asoslari bo'yicha qo'llanma tayyorlash.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Arxeologlarning arxivlarida, zamonaviy tahliliy usullar bilan qo'shimcha o'rganishni talab qiladigan ko'plab qadimiy ob'ektlar mavjud. Bunday usullardan foydalanish arxeologik ob'ektlarni tekshirish usullariga ilmiy asoslangan qo'shimchalar kiritish va qazish ishlarida alohida namunalarni tanlashni talab qiladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Bugungi kunda xorjiy mamlakatlarda arxeologik osori-atiqalar ustida zamonaviy darajada tahliliy tadqiqotlar olib borish imkoniyatlari mavjud, ammo namunalarni chet elga olib borish va qayta olib kelish hamda tadqiqotlarni o'tkazish iqtisodiy tomondan juda qimmatga tushadi. Birgina Rossiya davlatida qattiq turdag'i namunani rentgen-fluorescent tahlil o'tkazish 1160000 so'mni tashkil qiladi. Voholanki, mana shu tahlilni bizning Universitetimizda ham o'tkazish imkoniyati mavjud. Aniqlik darajasi bir xil. Muamoning ikkinchi tomoni ham bor O'zbekiston Respublikasi qonunchiligiga ko'ra madaniy boyliklarni olib chiqish va olib kirish alohida asosli hujjatlar talab etiladi. Bu esa ortiqcha xarajat va ortiqcha vaqt talab etadi.

	Biz taklif etayotgan loyiha doirasida amalga oshirilayotgan ishlar birinchi marotaba O‘zbekiston Respublikasidagi arxeologik topilmalar bo‘yicha ma’lumotlar bazalarini takomillashtirish va to‘ldirishga asos bo‘lib xizmat qiladi. Ishlab chiqilgan ko‘rsatmalar va tavsiyalar arxeologlarga arxeologik osori-atiqalarni zamonaviy darajada tahliliy tadqiqotlar olib borish imkonini beradi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Universitet ushbu loyiha bo‘yicha rejalashtirilgan vazifalarini bajarish uchun ilmiy salohiyat va infratuzilmaga ega. Ham laboratoriya, ham dala sharoitida foydalanish mumkin bo‘lgan portativ rentgen-fluorescent tahlil uskunasini talab qiladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“ ____ ” _____ 20 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>“Shurtangazkimyo majmuasi” AJ ikkilamchi mahsulotlari asosida suyuq yoqilg‘ilar (benzin) olish texnologiyasini ishlab chiqish bo‘yicha tadqiqotlar olib borilmagan va texnologiyasi ishlab chiqilmagan. Amaliy loyiha yakunida gazkimyo komplekslari ikkilamchi mahsulotlari asosida suyuq yoqilg‘ilar (benzin) olish texnologiyasini ishlab chiqiladi va tavsiyalar beriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> -“Shurtangazkimyo majmuasi” AJ ikkilamchi mahsuloti – vodorod asosida suyuq yoqilg‘i (benzin) olish jarayoni uchun katalizator tanlanadi; - vodorodni suyuq yoqilg‘iga aylantirish (Coal to Liquids - CTL) jarayonining kinetik qonuniyatlarini tadqiq etiladi; - jarayonning optimal sharoitlari (bosim, temperatura, gazlarning oqim tezligi va h.k.) tanlanadi; - vodorodni suyuq yoqilg‘iga aylantirish jarayoni texnologik parametrlari – material balansi, texnik shartlar ishlab chiqiladi. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: “Shurtangazkimyo majmuasi” AJ ikkilamchi mahsuloti – vodorodni suyuq yoqilg‘iga aylantirish jarayoni texnologiyasi ishlab chiqiladi. Ishlab chiqilgan texnologiya laboratoriya hamda “Shurtangazkimyo majmuasi” AJ da yarim sanoat usulida sinovlardan o‘tkaziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy, Respublikamizda “Shurtangazkimyo majmuasi” AJ ikkilamchi mahsulotlari asosida suyuq yoqilg‘ilar (benzin) olish texnologiyasini ishlab chiqish bo‘yicha tadqiqotlar olib borilmagan va texnologiyasi ishlab chiqilmagan. Amaliy loyiha yakunida gazkimyo komplekslari ikkilamchi mahsulotlari asosida suyuq yoqilg‘ilar (benzin) olish texnologiyasini ishlab chiqiladi va tavsiyalar beriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> -“Shurtangazkimyo majmuasi” AJ ikkilamchi mahsuloti – vodorod asosida suyuq yoqilg‘i (benzin) olish jarayoni uchun katalizator tanlanadi; - vodorodni suyuq yoqilg‘iga aylantirish (Coal to Liquids - CTL) jarayonining kinetik qonuniyatlarini tadqiq etiladi; - jarayonning optimal sharoitlari (bosim, temperatura, gazlarning oqim tezligi va h.k.) tanlanadi; - vodorodni suyuq yoqilg‘iga aylantirish jarayoni texnologik parametrlari – material balansi, texnik shartlar ishlab chiqiladi. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: “Shurtangazkimyo majmuasi” AJ ikkilamchi mahsuloti – vodorodni suyuq yoqilg‘iga aylantirish jarayoni texnologiyasi ishlab chiqiladi. Ishlab chiqilgan texnologiya laboratoriya hamda “Shurtangazkimyo majmuasi” AJ da yarim sanoat usulida sinovlardan o‘tkaziladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>1,200 mlrd. so‘m</p>

*Amaliy loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 3,6 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviqa tavsiya etilayotgan mavzu nomi	"Shurtangazkimyo majmuasi" AJ ikkilamchi mahsulotlari asosida suyuq yoqilg'ilar (benzin) olish texnologiyasini ishlab chiqish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Respublikamizda "Shurtangazkimyo majmuasi" AJ ikkilamchi mahsulotlari asosida suyuq yoqilg'ilar (benzin) olish texnologiyasini ishlab chiqish bo'yicha tadqiqotlar olib borilmagan va texnologiyasi ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - "Shurtangazkimyo majmuasi" AJ ikkilamchi mahsuloti – vodorod asosida suyuq yoqilg'i (benzin) olish jarayoni uchun katalizator tanlanadi; - vodorodni suyuq yoqilg'iga aylantirish (Coal to Liquids - CTL) jarayonining kinetik qonuniyatları tadqiq etiladi; - jarayonning optimal sharoitlari (bosim, temperatura, gazlarning oqim tezligi va h.k.) tanlanadi; - vodorodni suyuq yoqilg'iga aylantirish jarayoni texnologik parametrлari – material balansi, texnik shartlar ishlab chiqiladi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Hozirgi kunda "Shurtangazkimyo majmuasi" AJ da etilen olish jarayonida ko'p miqdordagi vodorod gazi ikkilamchi mahsulot sifatida ajralib chiqadi. Ushbu mahsulot hozirda bevosita tabiiy gazga aralashtirilgan holda pechlarni qizdirish maqsadida foydalilanilmoqda. Undan suyuq yoqilg'i olish texnologiyasini ishlab chiqish orqali respublikamizga import qilinadigan avtomobillar yoqilg'ilar (benzin) o'rnnini bosish va katta miqdordagi valyutani tejash imkoniyati mavjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Janubiy Afrika ko'mir, neft-gazga ixtisoslashgan "Sasol" korporatsiyasi bu borada yetakchilik qilib, mamlakat avtomobil yoqilg'isining 20% i ushbu yo'l bilan qoplanadi. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) mavjud analoglaridan qolishmagan holda, mahalliy xom-ashyolar, katalizatorlar vositasida olinganligi, import o'rnnini bosishi hamda eksportga yo'naltirilganligi bilan ahamiyatli.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Qo'llaniladigan xom-ashyolardan biri – vodorod "Shurtangazkimyo majmuasi" AJ ikkilamchi mahsulot sifatida chiqadi. Yana biri – ko'mir "O'zbekko'mir" AJ (Angren) tomonidan ishlab chiqariladi. Ushbu texnologiyani joriy etish uchun infratuzilma mavjud.

9. Mavzu bajariladigan moliyalashtirish asoslanganligi	doirasida loyihaning hajmining	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi		O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Energetika vazirligi, “Shurtangazkimyo majmuasi” AJ

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“ _____ ” _____ 20 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar olish texnologiyasini yaratish</p> 	<p>Tadqiqot shakli: amaliy, Respublikamizda kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar olish texnologiyasini yaratish bo'yicha tadqiqotlar olib borilmagan va texnologiyasi ishlab chiqilmagan. Gazkimyo komplekslari uchun yuqori samarali yuqori kremniyli seolitlar-sorbentlar olish texnologiyasini ishlab chiqish natijasida yaratilgan yuqori kremniyli seolitlarning neft kimyosi va neftni qayta ishlashda, yuqori sifatli benzinlar olishda qo'llanilish imkoniyatlari tadqiq etiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tabiiy gazni suv bug'laridan va oltingugurtli birikmalardan tozalash uchun yuqori kremniyli seolitlar ishlab chiqariladi; • Bentonit va kaolindan olingan yuqori kremniyli seolitlarning tabiiy gazni suv bug'laridan va oltingugurtli birikmalardan tozalashda sorbsion xususiyatlari o'r ganiladi; • Kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish uchun texnologik reglamentlar tayyorlanadi; • Iqtisodiy samara xorijdan olib kelinayotgan sorbentlarni mahalliylashtirish, yangi moddalar olish va texnologik jarayonlarni optimallashtirishni amalga oshirish imkonini beradi. • Bentonit va kaolindan yuqori kremniyli seolitlar olish texnologiyasi yaratiladi; • Olingan natijalar asosida monografiya yoziladi va chop etiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ishlab chiqilgan texnologiya laboratoriya hamda "Shurtangazkimyo majmuasi" AJ da yarim sanoat usulida sinovlardan o'tkaziladi. - Olingan natijalar neftni qayta ishlash zavodlarida, maishiy xizmat ko'rsatish korxonalarida va sanoatning boshqa sohalarida sinovdan o'tkaziladi. - Magistrantlar, tadqiqotchilar, professor-o'qituvchilarga yangi dolzarb dissertatsion mavzular beriladi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	1,2 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 3,6 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	Kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar olish texnologiyasini yaratish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Respublikamizda kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar olish texnologiyasini yaratish bo'yicha tadqiqotlar olib borilmagan va texnologiyasi ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar olish uchun boshlang'ich moddalarni faollashtirish jarayonlari uchun maqbullashtiriladi; - kaolin va bentonitdan yuqori kremniyli seolitlar olish jarayonining kinetik qonuniyatlarini tadqiq etiladi; - jarayonning optimal sharoitlari (bosim, temperatura, gazlarning oqim tezligi va h.k.) tanlanadi; - kaolin va bentonitni yuqori kremniyli seolitlarga aylantirish jarayoni texnologik parametrlari – material balansi, texnik shartlar ishlab chiqiladi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Hozirgi kunda "Shurtangazkimyo majmuasi" AJ da 1 yilda 800 tonna alyuminiy oksid Kanada davlatidan sotib olinadi (1 tonnasi 22 mln so'mdan). Shuning uchun mahalliy xom-ashyolardan yuqori kremniyli seolitlar olish orqali katta miqdordagi valyutani tejash imkoniyati mayjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) mavjud analoglaridan qolishmagan holda, mahalliy xom-ashyolar, katalizatorlar vositasida olinganligi, import o'rmini bosishi hamda eksportga yo'naltirilganligi bilan ahamiyatli.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Qo'llaniladigan xom-ashyolar Navbahor bentoniti va Nurobod kaolinlari hamda "Shurtangazkimyo majmuasi" AJning ikkilamchi mahsulotidir. Ushbu texnologiyani joriy etish uchun infratuzilma mayjud.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.

moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Energetika vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

**mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana

“_____” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Immunoferment tahlili uchun kon'yugatlar olish texnologiyasini modifikatsiyalash	<p>Tadqiqot shakli: Tadqiqot shakli amaliy bo'lib, immunoferment tahlili uchun kon'yugatlar olish taxnologiyasida modifikatsiya kiritish, kon'yugat uchun ferment manbaini mikroorganizm Saccharomyces cerevisiae ni model organizm sifatida tanlab olish tashkiltashkil qiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Ilmiy-tadqiqot ishlarida tabiiy tur va uning sanoatda ishlatalidigan optimal shtammlari o'sadigan ozuqa muhitlar tanlab olinadi, o'stiriladi. Biokimiyoviy uslublarni qo'llagan xolda turli xil faol fermentlar tizim o'rganiladi, bu fermentlar ajratib olinadi, tozalanadi, liofilizatsiya qilinadi. Olingan fermentlar standart oqsillar bilan kon'yugat hosil qilinadi. Kon'yugat faolligi immunoferment tashxisida sinab ko'rildi. Kon'yugat IFT da amaliyotda sanoat miqyosida ishlab chiqilishi joriy etiladi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Natijalarni sinovi immunologiya va tashxis laboratoriylarida sinovdan tishi rejalashtirilgan. Immunobiotexnologiya sanoti uchun texnologik sxema ishlab chiqiladi va joriy etiladi, mualliflik guvohnomasiga. Ilmiy-tadqiqot ishlari natijasida 1 ta falsafa doktori darajasini olish uchun dissertatsiya ishi, 1 magistrlik ishi bajariladi va himoya qilinadi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,500 mlrd. so'm

**Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,5 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.*

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	Immunoferment tahlili uchun kon'yugatlar olish texnologiyasini modifikatsiyalash.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Immunoferment tahlili uchun kon'yugatlar olish texnologiyasini modifikatsiyalash kon'yugat uchun ferment manbaini mikroorganizm Saccharomyces cerevisiae manba sifatida qo'llanilgan ilmiy-tadqiqot ishlari mavjud emas. Hozirda mavjud bo'lgan IFA test sistemalarining texnologiyasi asosan xren o'simligining ildizidan ajratib olinishiga, tozalanishiga va konyugat hosil qilinishiga asoslangan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Saccharomyces cerevisiae turi va turli optimal shtammlarini o'stirishning arzon uslublarini ishlab chiqish; - Zamburug'dan faol fermentlarni tadqiqot qilish; - Turli xil faol fermentlarni ajratib olish va tozalash; - Fermentlar faolligini o'rghanish; - Standart oqsillar bilan fermentlar o'rtasida kon'yugat hosil qilish; - Olingan kon'yugatni immunoferment tahlilida sinab ko'rish.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Respublika miqyosida immunoferment tahlilining arzon va keng spektrini sanoat miqyosida ishlab chiqish. Bugungi kunda regionda arzon texnologiya asosida ishlab chiqariladigan IFA test tizimlariga tibbiyot diagnostikasida, biologiya va kimyo soxalaridagi tadqiqotlarda ehtiyoj mavjud.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Yangi ishlanma asosida uzlucksiz va arzon texnologiya yaratishga qaratilgan. IFA uchun kon'yugat texnologiyasi uchun ishlanma ishlab chiqariladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Universitetda mazkur loyihada amalga oshirish rejalashtirilgan vazifalarni bajarish uchun zarur moddiy texnik baza, sarflanuvchi materiallar va ilmiy salohiyatlari kadrlar yetarli darajada mavjud. Tadqiqotning biokimyoviy tadkiot ishlari O'zFA bioorganika ITI oqsillar kimyosi laboratoriysi bilan xamkorlikda amalga oshiriladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan moliyalashtirish mavzusini shakllantirish bo'yicha ASOSNOMA	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi
--	---

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning

mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)

(imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul

tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

(imzo)

sana

“ ____ ” _____ **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Qoraqalpog'iston Respublikasi Orolbo'yи hududlarida qish davri flora va faunasini shakllantirishning ilmiy-amaliy asoslarini ishlab chiqish</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Qoraqalpog'iston Respublikasining sug'oriladigan mintaqalari sharoitida flora va faunani shakllantirish evaziga jor dehqonchilikning yangi tizimida tuproq unumdorligi tiklanib, sho'rланish, eroziyaning oldi olinadi va bioxilma-xillik yaxshilanadi. Mazkur loyiha borasida yaratilgan tadqiqot natijalari flora va fauna tizimiga asos soladi. Shuningdek, dala ekinlari sarf-xarajat (yoqilg'i-moylash materiallari, o'g'it, kimyoviy moddalar va boshq.) lari paxta-g'allaga nisbatan 1-2 hissa tejalib, hosil yuqori bo'ladi, hamda sifati yaxshilanadi. Muhimi, qisholdi ekinlari flora va faunasi oziq-ovqat, siderat, urug'lik va boshqa maqsadlariga xizmat qiladi. Shuningdek, ilmiy amaliy loyihaning bioxilma-xillik, ekologo-biologik va iqtisodiy asoslari isbot qilinadi.</p> <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: -kuz-qish, bahor davri ekinlari fermer dehqon va shaxsiy tomorqa xo'jaliklari misolida tizimli ravishda sinovdan o'tkazilib, natijalar ilmiy asosda keng joriy etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi. Shuningdek, ilmiy asoslangan ma'lumotlar va ishlab chiqilgan texnologik usullarga</p>	<p>Tadqiqot shakli: Orol muammosi nafaqat mintaqa, balki umumjahon inqirozga aylanganligi birinchi galda, Qoraqalpog'iston Respublika va unga yaqin boshqa mintaqa xalqlarning yashash tarzi, hayotini xavf ostida qoldirdi va eng xavfli xastaliklarni yuzaga keltirishi barobarida bo'ronli holatlarni ham keltirib chiqardi. Bu shubhasiz, atrof-muhitni yaxshilash, bioxilma-xillikni asrashAfsuski, hozirda Qoraqalpog'iston Respublika sharoitida paxta-g'alladan atigi 1-1,5 hissa hosil olinishni olinib, undan so'ng dala ekinlarining tur zaxiralari o'rganilmaganligi, navlarining rayonlashtirilmaganli tuproq-iqlim sharoitidan yil bo'yi foydalanishga to'sqinlik qilmoqda. Bundan tashqari, flora va faunaning qashshoqlashuviga nuqul g'o'za yoki g'alla ekilishi tuproqda chirindi zaxirasining keskin kamayib xossalaring yomonlashuviga olib keldi va hokazo. Respublika sharoitida kuz-qish va erta bahor davrida flora va faunani tiklash orqali mo'l hosil yetishtirish evaziga paxta-g'alla majmuida dehqonchilikning uch hosilli tizimiga o'tish bosh masaladir. Bu esa atrof-muhitni yaxshilash, aholi salomatligini muhofaza qilish va munosib daromad olishga xizmat qiladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Qoraqalpog'iston Respublikasining sug'oriladigan mintaqalari sharoitida flora va faunani shakllantirish evaziga jor dehqonchilikning yangi tizimida tuproq unumdorligi tiklanib, sho'rланish, eroziyaning oldi olinadi va bioxilma-xillik yaxshilanadi. Mazkur loyiha borasida yaratilgan tadqiqot natijalari flora va fauna tizimiga asos soladi. Shuningdek, dala ekinlari sarf-xarajat (yoqilg'i-moylash materiallari, o'g'it, kimyoviy moddalar va boshq.) lari paxta-g'allaga nisbatan 1-2 hissa tejalib, hosil yuqori bo'ladi, hamda sifati yaxshilanadi. Muhimi, qisholdi ekinlari flora va faunasi oziq-ovqat, siderat, urug'lik va boshqa maqsadlariga xizmat qiladi. Shuningdek, ilmiy amaliy loyihaning bioxilma-xillik, ekologo-biologik va iqtisodiy asoslari isbot qilinadi.</p> <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: -kuz-qish, bahor davri ekinlari fermer dehqon va shaxsiy tomorqa xo'jaliklari misolida tizimli ravishda sinovdan o'tkazilib, natijalar ilmiy asosda keng joriy etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi. Shuningdek, ilmiy asoslangan ma'lumotlar va ishlab chiqilgan texnologik usullarga</p>	<p>1,0 mlrd. so'm</p>

tayangan holda ilmiy tavsiyaviy, o‘quv-uslubiy qo‘llanma va darsliklar sifatida o‘quv jarayonida foydalanadi.

**Amaliy loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 1,0 mlrd. so‘m va bajarilishi bir yilga mo‘jallangan.*

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	Qoraqalpog'iston Respublikasi Orolbo'yi hududlarida qish davri flora va faunasini shakllantirishning ilmiy-amaliy asoslarini ishlab chiqish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	№10-1230, 01.04.2022 yil
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti. Ekologiya va hayot faoliyati xavfsizligi kafedrasi jamoasi
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan /bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Qoraqalpog'iston Respublikasi qishki flora va faunasini tiklash imkoniyati yaratilib, mintaqalar misolida ularning ekologo-biologik qonuniyatları o'rganiladi va mo'l hosil yetishtirishning zamonaviy usullari amaliyotga tadbiq qilinadi.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Qish davri flora va faunasining endemik va yo'qolib borayotgan turlari ularning tuproq-iqlim va ekologik sharitga mos jihatlari, biologik ustunliklari negizida biotsenozdagi faoliyati o'rganiladi. Natijada flora va faunaning shakllanishida biologik ustunlik va ekologik afzalliklar ro'yobga chiqarilib, biotsenoz samaradorligi isbotlanadi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Qoraqalpog'iston Respublikasi hududlarida yil davomida g'o'za va g'allaning ekilishi davrida mintaqaga imkoniyatini cheklabgina qolmay, balki an'anaviy fauna va flora turlarining shakllanishiga mo'nelik ko'rsatiladi. Ayni paytda, hududga xos biotsenoza o'simlik va hayvonot turlarining barqaror faoliyati uchun sof ekologik muhit shakllanadi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Mazkur ishlanma natijalaridan Respublikada foydalanish biorangbaranglik usullarining yaratilishi qo'shni va xorij davlatlar amaliyotida yo'qligi bilan tubdan farq qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/ xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ilmiy loyiha uchun Qoraqalpog'iston Respublikasi mintaqalari sharoitida dala ekinlari zaxirasi, universitetimiz va kafedrada amalga oshirish uchun kadrlar salohiyati, o'simlik turlari urug' zahiralari va laboratoriya jihozlari mavjud.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, ishlanmalarni amaliyotga joriy qilish, asbob-uskunalar sotib olish hamda ilmiy adabiyotlar tavsiya hamda maqolalar chiqarishga ustama xarajatlar uchun sarflanadi. Loyihaning smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Qoraqalpog'iston Respublikasi faoliyat ko'rsatayotgan fermer, dehqon xo'jalagi va tomorqa yer egalari mazkur loyihani amalga oshishidan manfatdor.

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin;

Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi) _____ (imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO) _____ (imzo)

sana “_____” **20** ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

№	Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
1.	<p>Samarqand viloyati sharoitida qish davri sabzavotchiliginilmiy asoslash va texnologiyalarini amaliyatga joriy etish</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Samarqand viloyatida qadimdan sabzavotchilik tarmog'i rivoj topgan va shakllangan bo'lishiga qaramay sobiq Ittifoqning ma'muriy-buyruqbozlik tamoyili asosida bahor yoz sabzavotchiligidagina asos solindiki, bu kuz-qish va bahor davrida sabzavotchilikni taraqqiy ettirishga monelik ko'rsatdi. Natijada, noyob tuproq-iqlim sharoiti va texnologik usullarning ilmiy asoslanmaganligi bois soha bir tomonlama rivojlandi. Bu esa aholining sabzavot mahsulotlariga bo'lgan tanqisligiyu aholi salomatligiga putur yetkazdi, sug'oriladigan yerlar ekinsizligi tufayli tuproq unumdarligi pasaydi va eroziyasini keltirib chiqardi. Ushbu ilmiy-texnik loyiha bu kabi jiddiy qusurlga chek qo'yadi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Ilmiy-texnik loyihami amalga oshirish orqali Samarqand viloyati sharoitida ikki yillik sabzavotlarning biologik xususiyatlari ustunliklari tahlil qilinib ularning asoslari hamda o'stirishning texnologik usullari ishlab chiqiladi hamda ilk bor Tayloq, Jomboy, Samarqand va Oqdaryo tumanlari sharoitida joriy etiladi. Shuningdek kuz-qish, bahor davrida samarali va tejamkor, zamonaviy texnologiyalarni ishlab chiqish natijasida bahor-yoz davri sabzavot ekinlariga nisbatan sarf-xarajatlar miqdori keskin kamayib, olinadigan daromad miqdori yuqori bo'ladi. Shuningdek, tovar ishlab chiqaruvchilar uchun sof ekologik muhit yaratilib, ularning salomatligi muhofaza qilinadi. Bundan tashqari, dala ekinlarini shu davrda o'stirish, mo'l va sifatli hosil olish bilan bog'liq sarf-xarajatlar keskin kamayadi, fermer, dehqon xo'jaligi va tomorqa yer egalarining daromadlari kafolatlanadi.</p> <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Ikki yillik sabzavotlarni kuzdan boshlab o'stirish, qishlatish va bahor-yozda tovar mahsuloti hamda sifatli urug' zaxirasi yaratilib, tuman markazlari va shahar aholisi ekologik toza mahsulotlar bilan qish davrida to'liq ta'minlanadi, ortgani esa bozorga chiqariladi hamda shartnomaga asosida eksport yo'lga qo'yiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi, ilmiy asarlar hamda tavsiyalar ishlab chiqiladi.</p>	1,110 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 2,220 mlrd. so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Samarqand viloyati sharoitida qish davri sabzavotchilagini ilmiy asoslash va texnologiyalarini amaliyatga joriy etish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan /bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Samarqand viloyati va boshqa mintaqalar sharoitida bu boroda fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar deyarli bajarilmagan, mavjud ilmiy ma'lumotlar esa bahor-yoz davri sabzavotchiligi masalalariga bag'ishlangan. Ayni paytda, ikki yillik qishki ekinlarning biologik xususiyatlari, tuproq-iqlim imkoniyatlari hamda ekologik muhit o'rtaсидagi qonuniyatlар оrganilmagan va amaliyatga tavsiyalar berilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Qish davri sabzavot ekinlaridan osh, bargli lavlagi, karam, sholg'om, turp, boshpiyoz va sarimsoq kabi an'anaviy vakillarining rayonlashtirilgan navlari hamda tur hamda nav namunalari o'rganilib, ishlab chiqarishga jalb qilinadi. Olingan ilmiy ma'lumotlar va ishlab chiqilgan texnologik asoslar tumanlar misolida keng joriy etilib, iqtisodiy samaradorligi isbotlanadi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etar�iligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Kuz-qish, bahor davrida ikki yillik sabzavotlarni yetishtirishning mintaqasi sharoitiga mos iqlim, tuproq zahiralari, ekologik omillar va texnologik usullarining ishlab chiqilmanligi aholini ekologik sof mahsulotlar bilan yil bo'yli ta'minlash, kambag'allikning oldini olish daromadlarining ortishiga to'sqinlik qilmoqda. Sabzavotchilikdagi yangi tizimni joriy etish sug'oriladigan mintaqasi sharoitida ulardan mo'l hamda sifatli hosil olish imkonini beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Ushbu amaliy loyiha ishlanmasi yangi yo'nalishdagi texnologik jarayon sifatida mamlakatimiz va Markaziy Osiyo davlatlari analogi yo'qligi bois ilk bor joriy etish ko'zda tutilgan.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Viloyatimiz sharoida loyihani amalga oshirish uchun yangicha usul va tamoyilda ekiladigan sabzavotlarning rayonlashtirilgan navlari, nav namunalari universitetimiz va kafedra misolida ilmiy salohiyat, shart-sharoitlar mavjudligi uni bevosita amalga oshirishga imkon beradi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Loyiha uchun so'ralayotgan mablag' oylik, ishlanmalarni amaliyatga joriy qilish, asbob-uskunalar sotib olish hamda ilmiy adabiyotlar chop qilish uchun sarflanadi. Loyihaning smetasini ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Samarqand viloyatining sabzavotkor tumanlarida ixtisoslashgan fermer, dehqon xo‘jalagi, tomorqa yer egalari va agrar muassasalari mazkur loyihani amalgaloshishidan manfatdordirlar.
--	--

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)** _____ (imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____ (imzo)

sana “ ____ ” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamo tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Turizm uchun Samarqand madaniy ob'ektlari va ko'ngilochar maskanlarining yagona axborotli tizimini yaratish</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo'lib, turizm uchun Samarqandga keladigan sayyoohlarni ko'lami oshirish maqsadida Samarqand shahridagi madaniy ob'ektlar va ko'ngilochar maskanlarining o'zbek, rus va ingiliz tilidagi yagona axborotli tizimini yaratish bo'yicha amaliy loyiha bajariladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarqand shahridagi madaniy ob'ektlarning tarixi, buguni va joylashuvi bo'yicha elektron ma'lumotlar shakllantiriladi; - Samarqand shahridagi madaniy ob'ektlarning tarixi, buguni va joylashuvi bo'yicha shakllantirilgan ma'lumotlar o'zbek, rus va ingiliz tillariga tarjima qilinadi; - Samarqand shahridagi ko'ngilochar maskanlarning tarixi, buguni va joylashuvi bo'yicha elektron ma'lumotlar o'zbek, rus va ingiliz tillarida shakllantiriladi; - Samarqand shahridagi madaniy ob'ektlar va ko'ngilochar maskanlarining yagona axborotli tizimini ishlab chiqiladi va joriy qilinadi; - Axborot tizimining mobil ilovasi ishlab chiqiladi va playmarket tizimlariga joylashtiriladi; - Axborot tizimining xavfsizligi va ishslash samaradorligini oshirishning modeli hamda algoritmlari ishlab chiqiladi; - Yaratilgan axborot tizimi intellektual mulk agentligi tomonidan ro'yxatdan o'tkaziladi; - Elektron portal ma'lumotlari ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarqand madaniy ob'ektlari va ko'ngilochar maskanlarining yagona axborotli tizimi test rejimida joriylashtiriladi; - Respublika va xorij OTM hamda ITIlarida ta'lim, fan sohalarida tadqiqotlar olib borishda foydalilaniladi; - magistrantlar, stajyor tadqiqotchilarga dolzarb ilmiy mavzular beriladi; - Ilmiy masalalar doirasida xorijlik olimlar bilan hamkorlik qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari OAK, WOS va Scopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi hamda intellektual mulk agentligi tomonidan guvohnomalar olinadi.</p>	0,230 mln.so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,46 mln. so'm va bajarilishi ikki yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsya etilayotgan mavzu nomi	Turizm uchun Samarqand madaniy ob'ektlari va ko'ngilochar maskanlarining yagona axborotli tizimini yaratish.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Turizm uchun Samarqand madaniy ob'ektlari va ko'ngilochar maskanlarining yagona axborotli tizimi va mobil ilovasi endi bajarilmoqda.
5. Qo'lg'a kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Turizmni rivojlantirish, Samarqandning investitsion jozibadorligini ko'rsatish hamda Samarqandni dunyoga tanitish uchun Samarqand shahridagi madaniy ob'ektlar va ko'ngilochar maskanlarning tarixi, buguni hamda joylashuvi bo'yicha yagona axborotli tizimi va mobil ilovasi yaratiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Turizm, madaniyat, madaniy meros va sport sohalarini yanada rivojlantirish uchun qo'shimcha sharoitlar yaratish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 15.01.2022 yildagi PF-52-sonli Farmoni, O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmonlarida belgilangan vazifalarni bajarish hamda sayyoohlar uchun uch tildagi qulay yagona axborotli tizimga ehtiyoj mavjud bo'lib, ilm-fan va boshqa sohalarga joriy etilishi asosida yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy mamlakatlardan tashrif buyuruvyai sayyoohlar uchun Samarqand shahridagi madaniy ob'ektlar va ko'ngilochar maskanlarning tarixi, buguni hamda joylashuvi bo'yicha ma'lumotlar berishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Turizm uchun Samarqand madaniy ob'ektlari va ko'ngilochar maskanlarining yagona axborotli tizimi va mobil ilovasini yaratish uchun tarixiy ma'lumotlar to'plangan. Ishlab chiqilishi rejalashtirilgan axborot tizimi uchun usul, model va algoritmlar tahlil qilingan hamda elektron portal yaratish vazifasi belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining ikki yillik smetasi ilova qilinadi.

moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Turizm va madaniy meros vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlilik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

**mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

(imzo)

sana “____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
Bemorlarda qon ketish kasalligini erta va sifatli diagnostikalashning intellektual tizimi 	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo‘lib, bemorlarda qon ketish kasalligini erta va sifatli aniqlash jarayoni avtomatlashtirish.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarqand viloyatining tibbiyot markazlaridagi laboratoriyalarda dastlabki ma’lumotlar sifatida elektron ma’lumotlar shakllantiriladi; - Samarqand viloyatining tibbiyot markazlaridagi laboratoriyalardan olingan dastlabki ma’lumotlar o‘zbek, rus va ingiliz tillarida shakllantiriladi; - Samarqand viloyatining Oilaviy shifokor punktlari (OShP), oilaviy poliklinikalar, qishloq virachlik punkt(QVP)larida qon ketish kasalligini diagnostikasini avtomatlashtirish uchun yagona intellektual tizimi ishlab chiqiladi va joriy qilinadi; - Intellektual tizimining mobil ilovasi ishlab chiqiladi va playmarket tizimlariga joylashtiriladi; - Axborot tizimining xavfsizligi va ishlash samaradorligini oshirishning modeli hamda algoritmlari ishlab chiqiladi; - Yaratilgan axborot tizimi intellektual mulk agentligi tomonidan ro‘yxatdan o‘tkaziladi; - Intellektual tizim tibbiyot markazlari, QVP va OShPlarga, ta’lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samarqand QVP va OShPlarining yagona intellektual tizimi test rejimida joriylashtiriladi; - Respublika va xorij tibbiyot muassasalarida hamda OTMlarida ta’lim, fan sohalarida tadqiqotlar olib borishda foydalananiladi; - magistrantlar, stajyor tadqiqotchilarga dolzarb ilmiy mavzular beriladi; - Ilmiy masalalar doirasida xorijlik olimlar bilan hamkorlik qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari OAK, WOS va Scopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi hamda intellektual mulk agentligi tomonidan guvohnomalar olinadi.</p>	0,240 mln.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,480 mln. so‘m va bajarilishi ikki yilga mo‘jallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariiga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsya etilayotgan mavzu nomi	Bemorlarda qon ketish kasalligini erta va sifatli diagnostikalashning intellektual tizimi
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Respublikamizda shifokorlar tomonidan qon ketish kasalligini diagnostika qiluvchi avtomatlashgan intellektual tizim hali ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lg'a kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	- Qon ketish kasalligining differensial diagnostikasini intellektual tizimi ishlab chiqilib, mobil ilovasi yaratiladi; - Ishlab chiqilgan mobil ilova playmarketga joylashtiriladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Oilaviy shifokor punktlari, oilaviy poliklinikalar hamda tuman (shahar) ko'p tarmoqli markaziy poliklinikalarining yangilangan shtat normativlarini tasdiqlash to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil 5 maydagi PF-6221-sod <u>Farmonalarda belgilangan vazifalarni bajarish</u> hamda bemorlarda kasalliklarini erta va sifatli diagnostikalashning intellektual tizimiga extiyoj mavjud bo'lib, ilm-fan va boshqa sohalarga joriy etilishi asosida yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	- Ushbu ilovadan shifokorlar qon ketish kasalligini telefon yordamida foydalansa ham vaqtidan, ham bemorlarga birlamchi tashxislash jarayonini sifatli amalga oshiradilar. Ushbu tizimdan keyinchalik Respublikadagi QVP va tibbiyot markazlarida shifokorlar keng foydalanishadi. - Bunday telefon ilovasi Respublika bo'yicha hali mavjud emas, kelajakda ushbu telefon ilovasini ishlab chiqarish orqali milliy brend yaratiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Samarqand QVP va OShPlarida qon ketish kasalliklarining diagnostika qiluvchi yagona intellektual tizimi va mobil ilovasini yaratish uchun ma'lumotlar to'plangan. Ishlab chiqilishi rejalshtirilgan intellektual tizimi uchun usul, model va algoritmlar tahlil qilingan hamda dasturiy majmua yaratish vazifasi belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining ikki yillik smetasini ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Sog‘liqni saqlash vazirligi.
--	---

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)** _____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____ (imzo)

sana “_____” **20** y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihibar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Hududda aniqlangan muammolar	Kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>“Farovon oila kelajak poydevori” elektron tizim (platforma) ni (3D) yaratish</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Amaliy bo‘lib, “Farovon oila kelajak poydevori”ni elektron tizim (platforma) sini zamonaviy formatda (3D) yaratish va ta’lim-fan-ishlab chiqarishga joriy etish va uni keyingi avlodga yetkazish orqali jamiyatimizda oilalar mustahkamligi va farovonligiga xizmat qiladi. Mazkur elektron ma’lumotlar jahon tajribasida maqbul tizim (platforma) sifatida tan olinadi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respublika elektron bazasida “Farovon oila kelajak poydevori”ni aks etgan elektron tizim (platforma) (3D) yaratiladi; - Elektron tizim (platforma) ma’lumotlari ta’lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi; - “Farovon oila kelajak poydevori” elektron tizim (platforma) xalqaro elektron tizimda foydalanishga joriy etiladi. <p>Olingan natijalarni sinovdan o’tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Respublika va xorij OTM hamda ITIlarida ta’lim, fan sohalarida tadqiqotlar olib borishda foydalaniлади; - Viloyat, tuman va shaharlarda mahallalar kesimida targ‘ibot-tashviqot ishlari olib boriladi - magistrantlar, stajyor tadqiqotchi hamda tayanch doktorantlarga dolzarb ilmiy mavzular beriladi; - fanlar kesimida o‘quv adabiyotlari yangilanadi; - Ilmiy masalalar doirasida xorijlik olimlar bilan hamkorlik qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari Web of Science hamda Scopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda chop etiladi.</p>	1000,0 mlrd.so‘m

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1 mlrd.so‘m va bajarilishi bir yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	"Farovon oila kelajak poydevori" elektron tizim (platforma) ni (3D) yaratish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Oliy ta'lif muassasalarining yetakchi kafedralari tomonidan oila mavzusida qator ilmiy tadqiqot ishlari olib borilgan. Lekin "Farovon oila kelajak poydevori"ni aks etgan elektron tizim (platforma) (3D) ni yaratish bo'yicha fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar bajarilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Respublika elektron bazasida "Farovon oila kelajak poydevori"ni aks etgan elektron tizim (platforma) (3D) yaratiladi; - Elektron tizim (platforma) ma'lumotlari ta'lim, fan va ishlab chiqarishga joriy etiladi; - "Farovon oila kelajak poydevori" elektron tizim (platforma) xalqaro elektron tizimda foydalanishga joriy etiladi.
6. Ehtiyoj (talab)ning mavjudligi (etarligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Jamiyatda sog'lom ijtimoiy-madaniy muhitni, sog'lom tafakkur tarzi, sog'lom tarbiya tizimini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Bunda oilaning jamiyatdagi rolini oshirish, oilada sog'lom va obod turmush tarzini shakllantirish dolzarb ahamiyat kasb etadi
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy mamlakatlarda "Farovon oila kelajak poydevori" elektron tizim (platforma) yaratilmagan bo'lib, bu ilm-fan, oila, mahalla va boshqa sohalar amaliyotida ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 7 martdagi PF-87-sonli qaroriga asosan "Farovon oila kelajak poydevori"ni aks etgan elektron tizim (platforma) (3D) ni yaratish orqali metodik yordam ko'rsatish vazifasi belgilangan. Salohiyatli jamoa va texnik ta'minot mavjud.
9. Mavzu doirasida bajariladigan moliyalashtirish loyihaning hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining bir yillik smetasi ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	<i>O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Mahalla va nuroniyarlarni qo‘llab-quvvatlash vazirligi, Oila va xotin-qizlar davlat qo‘mitasi</i>
--	---

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning

mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)

_____ (imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul

tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

_____ (imzo)

sana

“_____” 20 ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Ko‘zi ojizlarga ta’lim berishda Brail alifbosiga mo‘ljallangan telefon qurilmasi</p> 	<p>Tadqiqot shakli: Innovatsion. Ko‘zi ojizlarga ta’lim berishda Brail alifbosiga mo‘ljallangan telefon qurilmasi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brayl alifbosi asosida SMS xabar yuborish va qabul qilish; • Brayl alifbosi asosida qo‘ngiroq qilish; • Ko‘zi ojizlarga qulay maxsus dizaynda tayyorlangan qurilma; • Sintezlovchi dastur orqali kiritilgan matnni va belgini ovoz orqali eshitish; • Ko‘zi ojiz insonlar uchun arzon va qulay model; • Yuqori texnologiyadan foydalilanilgan sifatli model; • Telefon Brayl alifbosi asosida ishlatilishi ko‘zi ojiz insonlarga qulaylik yaratadi; • Ko‘zi ojizlar agarda ushbu telefondan foydalansa keyinchalik Respublikadagi barcha ko‘zi ojiz insonlar ishlatadi; • Bunday telefon loyihasi Respublika bo‘yicha ko‘p emas, kelajakda ushbu telefon ishlab chiqarish orqali milliy brend yaratiladi. <p>Olingan natijalarning sinovdan o‘tkazish: O‘zbekiston Respublikasi hududi (O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazrлиgi Samarqand viloyat xalq ta’limi boshqarmasi 59-son ko‘zi ojiz bolalar uchun ixtisoslashtirilgan davlat muassasida MVP varianti sinovdan o‘tkazilmoqda)</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi va intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi.</p>	0,292 mln so‘m

* Innovatsion loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 0,292 so‘m va bajarilishi 9 oyga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Ko'zi ojizlarga ta'lif berishda Brail alifbosiga mo'ljallangan telefon qurilmasi.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Loyihani yaratilishi jarayonida Python dasturlash tilidan foydalanildi. Qurilmani yaratish uchun Raspberry Pi mikroprotsessoridan foydalanildi. Loyihaning yangililigi ko'zi ojiz insonlar uchun bunday tizimda ishlaydigan telefon hali yaratilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Brayl alifbosi asosida SMS xabar yuborish va qabul qilish; - Brayl alifbosi asosida qo'ngiroq qilish; - Ko'zi ojizlarga qulay maxsus dizaynda tayyorlangan qurilma; - Sintezlovchi dastur orqali kiritilgan matnni va belgini ovoz orqali eshitish; - Ko'zi ojiz insonlar uchun arzon va qulay model; - Yuqori texnologiyadan foydalanilgan sifatli model; - Telefon Brayl alifbosi asosida ishlatilishi ko'zi ojiz insonlarga qulaylik yaratadi, chunki ko'zi ojizlar o'qish va yozish uchun foydalanadigan alifbo Brayl alifbosi. - Bunday telefon loyihasi Respublika bo'yicha ko'p emas, kelajakda ushbu telefon ishlab chiqarish orqali milliy brend yaratiladi.
6. Ehtiyoj mavjudligi (talab)ning (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	<ul style="list-style-type: none"> - Telefon Brayl alifbosi asosida ishlatilishi ko'zi ojiz insonlarga qulaylik yaratadi, chunki ko'zi ojizlar o'qish va yozish uchun foydalanadigan alifbo Brayl alifbosi. - Ko'zi ojiz smartfon telefonlardan foydalanishga qiynaladi. Agar ushbu telefondan foydalansa keyinchalik Respublikadagi barcha ko'zi ojiz insonlar ishlatish imkoniyati yaratiladi. - Bunday telefon loyihasi Respublika bo'yicha ko'p emas, kelajakda ushbu telefon ishlab chiqarish orqali milliy brend yaratiladi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya)ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	<ul style="list-style-type: none"> - Loyihaning asosiy mazmuni Respublikamizdagi barcha ko'zi ojiz insonlarni ta'lif olishini va aloqa sifatini oshiriishda maxsus telefon bilan ta'minlash hamda boshqa insonlar bilan aloqa qilishni osonlashtirish.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab	Universitetda mazkur loyihada amalga oshirish rejalashtirilgan vazifalarni bajarish uchun zarur moddiy texnik baza, sarflanuvchi materiallar va ilmiy salohiyatlari kadrlar yetarli darajada mavjud.

chiqarishning resurs/xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Loyihani yaratilishi jarayonida Python dasturlash tilidan foydalanildi. Qurilmani yaratish uchun Rasberry Pi mikroprotsessoridan foydalanildi. Loyihaning yangililigi ko‘zij insonlar uchun bunday tizimda ishlaydigan telefon hali yaratilmagan. Loyiha Intelektual Mulk Agentligi ro‘yxatidan o‘tkazilgan/
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Ko‘zi ojizlarga ta’lim berishda Brail alifbosiga mo‘ljallangan telefon qurilmasini yaratish uchun Mehnatga haq to‘lash, asbob-uskunalar, inventar va texnikalar sotib olish xarajatlari, xomashyo va materiallarni sotib olish bilan bog‘liq hamda boshqa xarajatlar zarur. Loyiha smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori)ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik(idora)ning
mas’ul xodimi, (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik(idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____
(imzo)

sana “ ____ ” 2022 y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Molekulyar SSR markerlari asosida genotiplash yordamida an'anaviy seleksiya usullari orqali bahorgi yumshoq bug'doyning yuqori serhosil qurg'oqchilikka chidamlili tizmalarini yaratish</p> <p>I.Sh.Djabbarov, yumshoq bug'doy genetika seleksiyasi</p>	<p>Tadqiqot shakli: molekulyar SSR markerlari asosida genotiplash yordamida an'anaviy seleksiya usullari orqali bahorgi yumshoq bug'doyning yuqori serhosil qurg'oqchilikka chidamlili tizmalarini yaratish bo'yicha amaliy loyiha amalga oshiriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - turli xil ekologo-geografik kelib chiqishga ega bo'lgan bahorgi yumshoq bug'doy mahalliy qadimiy navlarining qimmatli qishloq-xo'jalik belgi va xususiyatlari o'rganilib, an'anaviy seleksiya usulli asosida yangi birlamchi materiallari yaratiladi; - bahorgi yumshoq bug'doyning qurg'oqchilikka chidamlilik belgisini boshqaradigan potensial genlar bilan chambarchas bog'liq bo'lgan SSR markerlar bo'yicha ma'lumotlar bazasi yaratiladi; - bahorgi yumshoq bug'doyning genetik potensialini kengaytirishda bug'doy seleksiyasining turli yo'nalishlari uchun qimmatli genetik manbalar va seleksion raqamlar ajratiladi; - bahorgi yumshoq bug'doy tizmalari fenotiplanadi va genotiplanadi, ular orasida kompleks qurg'oqchilikka chidamlili, yuqori hosildorlik potensiali va don sifatiga ega bo'lgan manbalar ajratiladi. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o'tkazilgan tadqiqot natijalari molekulyar markerlardan foydalangan holda an'anaviy seleksiya asosida dastlabki seleksion materiallarini yaratish bo'yicha tavsiya sifatida foydalanish mumkin; - bahorgi yumshoq bug'doyni seleksiya uchun qurg'oqchilikka chidamlilik bo'yicha genetik xilma-xillikga ega qimmatli manbalar taklif etiladi, bundan tashqari yuqori hosil va uning tarkibiy qismlari O'zbekistonning qurg'oqchil don yekinlari zonalarida, qurg'oqchilikka chidamlili gibridd populyatsiyalar va doimiy liniyalar molekulyar SSR belgilariga asoslangan genotiplash usuli yordamida "klassik" seleksiya yo'li bilan olinadi; - bahorgi yumshoq bug'doy seleksiyasi uchun qurg'oqchilik bo'yicha qimmatli genetik xilma-xillikka ega bo'lgan manbalar taklif etiladi, shuningdek, turli don ekish zonalarida qurg'oqchilikka chidamlili, hosildor duragay populyatsiyalari va barqaror tizmalar an'anaviy seleksiya asosida molekulyar SSR-markerlarini genotiplashda olinadi. Tadqiqotda magistr va doktorantlarni jalb qilgan holda dissertatsiya ishlari himoya qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mulk ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,500 mlrd. so'm

* Amaliy loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 1,5 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha

ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsiya etilayotgan mavzu nomi	Molekulyar SSR markerlari asosida genotiplash yordamida an'anaviy seleksiya usullari orqali bahorgi yumshoq bug'doyning yuqori serhosil qurg'oqchilikka chidamli tizmalarini yaratish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	A'anaviy seleksiya usullari yordamida genotiplashda molekulyar SSR-markerlar qo'llanilishi asosida bahorgi yumshoq bug'doyning serhosil qurg'oqchilikka chidamli tizmalarini yaratish
5. Qo'liga kiritilishi rejalashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	O'tkazilgan tadqiqotlar natijasida yumshoq bug'doyni yaxshilash bo'yicha milliy dasturiga -biotik (kasalliklarga) va abiotik (qurg'oqchilikka, issiqlikka va tuzga chidamlilik) xususiyatlariga ega qimmatli manbalari taklif etiladi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Barqaror, sifatlari bug'doy donini yetishtirish uchun mahalliy tuproq-iqlim sharoitlariga moslashgan yangi navlarni yaratish va ishlab chiqarishga joriy etishni talab etadi. Tadqiqot asosida serhosil va abiotik va biotik omillarga yuqori chidamli yumshoq bug'doy tizmlari yaratiladi va ishlab chiqarishga joriy etiladi
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Yangi, serhosil, qurg'oqchilikka chidamli va yuqori nonboplik sifatiga ega bo'lgan bahorgi yumshoq bug'doy tizmalarini yaratish.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu loyihani amalga oshirishda bug'doy amaliy seleksiyasi uchun birlamchi materiallarini yaratish va ular asosida istiqbolli tizmlarni olish bo'yicha katta hajmdagi ishlar amalga oshiriladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.
10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo'jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O'zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Qishloq xo'jaligi vazirligi

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskori) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning

mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)

(imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul

tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

(imzo)

sana

“_____” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamo tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Zoologiya va o'lkashunoslik muzeylari eksponatlari mikroorganizmlari: xilma-xilligi, xususiyatlari va ularga qarshi kurash usullari.</p> <p>b.f.d. (PhD), dotsent B.S.Alikulov, mikrobiologiya</p>	<p>Tadqiqot shakli: amaliy bo'lib, Zoologiya va o'lkashunoslik muzeylari eksponatlarini uzoq yillar davomida sifatli saqlashning ta'lim va turizmnинг rivojlanishidagi ahamiyatini inobatga olgan holda, muzeylar eksponatlari mikroorganizmlarining xilma-xilligi, xususiyatlarini o'rganish va ularga qarshi kurash usullarini tadqiq etish dolzarbdir.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Samarqand shahridagi zoologiya va o'lkashunoslik muzeylari eksponatlarida mavjud bo'lgan mikroorganizmlar ajratiladi va zamонавија usullar yordamida identifikatsiyalanadi. Ajratilgan mikroorganizmlarining xususiyatlari o'rganiladi. Muzeylarda bugungi kunda foydalanilayotgan kimyoziy usullar va o'rganilgan eksponatlar mikroorganizmlari tabiatidan kelib chiqqan holda, eksponatlarni saqlash yoki zararsizlantirish texnologiyasini ishlab chiqiladi, bu borada muzeylarda foydalanish uchun amaliy tavsyanoma yaratiladi hamda amaliyotga joriy etiladi.</p> <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Zoologiya va o'lkashunoslik muzeylari uchun eksponatlarni saqlash yoki zararsizlantirish bo'yicha amaliy tavsyanoma ishlab chiqiladi. Loyiha yosh mutaxassislar jalb etilib, 2 ta bitiruv malakaviy ishi, 2 ta magistrlik dissertatsiyasi va 1 ta doktorlik (PhD) dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,400 mlrd. so'm

*Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1 mlrd 200 million so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsija etilayotgan mavzu nomi	Zoologiya va o'lakashunoslik muzeylari eksponatlari mikroorganizmlari: xilma-xilligi, xususiyatlari va ularga qarshi kurash usullari.
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Zoologiya va o'lakashunoslik muzeylari eksponatlarining mikroorganizmlari o'r ganilmagan, ularga qarshi kurashning mukammal texnologiyasi mavjud emas.
5. Qo'lga kiritilishi rejalshtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	- Samarqand shahridagi zoologiya va o'lakashunoslik muzeylari eksponatlarida mavjud bo'lgan mikroorganizmlarni ajratish va identifikatsiyalash; - Mikroorganizmlarning xususiyatlarini baholash; - Muzeylarda foydalanilayotgan usullar va eksponatlar mikroorganizmlari tabiatidan kelib chiqqan holda, ularni saqlash yoki zararsizlantirish texnologiyasini ishlab chiqish hamda amaliyotga joriy etish.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etariligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Muzey eksponatlarini uzoq yillar davomida saqlash va turistlarni muzeylarga keng jalb etish eksponatlar mikroorganizmlari tabiatidan kelib chiqqan holda ishlab chiqilgan saqlash yoki zararsizlantirish texnologiyasidan foydalanishni taqozo etadi
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Ishlab chiqiladigan amaliy tavsyanoma zoologiya va o'lakashunoslik muzeylarida foydalanilayotgan usullarni takomillashtirishga hamda ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xomashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Universitetda mazkur loyihada amalga oshirish rejalshtirilgan vazifalarni bajarish uchun zarur moddiy texnik baza, sarflanuvchi materiallar va ilmiy salohiyatli kadrlar yetarli darajada mavjud.
9. Mavzu doirasida bajariladigan moliyalashtirish loyihaning hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi
--	---

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskorii) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasini tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

_____ (imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)**

_____ (imzo)

sana

“ _____ ” 20__ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha Mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Samarqand va Qashqadaryo viloyatlari sharoitida Kapalak ko'nmas - <i>Ajuga turkestanica</i> (Regel) Briq. O'simligini urug'laridan ko'paytirish va plantatsiyalarini tashkil etish</p> <p>A.Xujanov, botanika</p>	<p>Tadqiqot shakli: o'simligini urug'laridan ko'paytirish va plantatsiyalarini tashkil etish bo'yicha amaliy loyiha bajariladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapalak ko'nmas o'simligini mahalliy sharoitda ko'paytiriladi va yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi; - o'simlik urug'larining unuvchanligi laboratoriya va dala sharoitida aniqlanadi; - o'simlik xom ashvosining fitokimyoviy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari va hosildorligiga ishlab chiqilgan texnologiyaning ta'sirini monitoring qilinadi; - O'zbekistonga import yo'li bilan kirib keladigan o'simlik mahsuloti va dori shakllari uchun mahalliy xom ashvo bazasi yaratiladi; - Kapalak ko'nmas - <i>Ajuga turkestanica</i> (Regel) Briq.) o'simligini urug'laridan ko'paytiriladi va plantatsiyalari tashkil etiladi. <p>Natijalarni sinovdan o'tkazish va joriy qilish: Chakanda, kizil, do'lana va zirkning istiqbolli formalarini yetishtirish agrotexnologiyasi bo'yicha tavsiyanoma ishlab chiqiladi. Xorijdan keltirilayotgan chakanda, kizil, do'lana va zirkning farmasevtik mahsulotlarini O'zbekistonda yetishtirish imkoniyati yaratiladi, ya'ni import oldi olinadi hamda valyuta tejab qolinadi. Monografiya yoziladi. Yosh mutaxassislar jalb etilib (PhD) doktorlik dissertatsiyasi bajariladi va himoya etiladi.</p> <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo'yicha intellektual mult ob'ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro'yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma'lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	<p>0,400 mlrd. so'm</p>

*Amaliy loyihaning umumiyligi moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd so'm va bajarilishi uch yilga mo'ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihalar tanlovi mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihalar tanloviga tavsya etilayotgan mavzu nomi	Samarqand va Qashqadaryo viloyatlarida Kapalak ko'nmas - <i>Ajuga turkestanica</i> (Regel) Briq. o'simliklarini ko'paytirish va plantatsiyalarini tashkil etish
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (<i>ilmiy tashkilot nomi</i>)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihalar natijalari tahlili	Kapalak ko'nmas - <i>Ajuga turkestanica</i> (Regel) Briq. o'simliklarini Samarqand va Qashqadaryo viloyatlarida plantatsiyalari tashkil etilmagan va ko'paytirish texnologiyasi ishlab chiqilmagan.
5. Qo'lga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	<ul style="list-style-type: none"> - Kapalak ko'nmas - <i>Ajuga turkestanica</i> (Regel) Briq. o'simliklarini mahalliy sharoitda ko'paytiriladi va yetishtirish texnologiyasi ishlab chiqiladi - O'simliklarni ko'paytirish usullari (urug'lari va qalamchalari) laboratoriya hamda dala sharoitlarida o'r ganiladi - O'simlik xom ashyosining fitokimyoviy tarkibi, sifat ko'rsatkichlari hamda ishlab chiqilgan agrotexnologiya ta'sirida monitoring qilanadi - Har bir xududda o'simliklar plantatsiyalari barpo etiladi va iqtisodiy samaradorligini aniqlanadi
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy	Xozirgi kunda dorivor o'simliklarni ko'paytirish agrotexnologiyasi ishlab chiqish va plantatsiyalarini tashkil etish, farmasevtika sanoatiga xom-ashyoni hamda tabiiy doiri vositalarini ishlab chiqishda yuqori samaradorlik beradi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Xorijiy mamlakatlarda Kapalak ko'nmas - <i>Ajuga turkestanica</i> (Regel) Briq. o'simliklarni yetishtirish agrotexnologiyasini yanada rivojlantirishda hamda ma'lumotlarni to'ldirishga xizmat qiladi.
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Respublika, qolaversa xorij mamlakatlarining ilm-fan, ta'lim, dorivor o'simliklarni onalik plantatsiyalarini yaratish, tabiiy xom ashyoga bo'lgan talabni qondirish va tabiiy dori vositalarini ishlab chiqish vazifalari belgilangan.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Qishloq xo‘jaligi vazirligi
--	--

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

Asosnomani shakllantirishga

mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning

mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)

(imzo)

Vazirlik (idora)ning mas’ul

tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)

(imzo)

sana

“ ____ ” _____ 20 ____ y.

**Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetidan innovatsion va amaliy loyihamalar tanloviiga
taklif etilayotgan ilmiy-texnik loyiha**

Ilmiy-texnik loyiha mavzusi	Loyiha bajarilishidan kutilayotgan natija	Loyihaning yillik moliyalashtirish hajmi
<p>Qora andiz (Inula helenium L.) introduksiyasi va uni seleksiyasi uchun birlamchi material yaratish</p> <p>Prof.I.Sh.Djabbarov</p>	<p>Tadqiqot shakli: “Qora andiz (<i>Inula helenium L.</i>) introduksiyasi va uni seleksiyasi uchun birlamchi materialni yaratish” mavzusida amaliy loyiha amalga oshiriladi.</p> <p>Ilmiy-tadqiqot natijalari: Qora andiz maqsadli introduksiyasi O‘zbekistonning Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlari turli dehqonchilik rayonlarining biotsenozlaridan to‘plangan eng yaxshi populyatsiyasi genotiplarini tanlash va integratsiyalashdan boshlanadi.</p> <ul style="list-style-type: none"> -kolleksion ko‘chatzorlarda va tajriba maydonlarida dala tadqiqotlari olib boriladi; -o‘simliklarning morfologik xususiyatlariga (o‘simlik namunalarining balandligi, generativ kurtaklar soni, o‘simliklarning gullah muddati, urug‘lar va ildizlarning yetilishi) ko‘ra individual tavsifi amalga oshiriladi; -urug‘lik va ko‘chatlarni ekish, xomashyo yig‘ish muddatlarini belgilash maqsadida o‘simliklar rivojlanishining mavsumiy ritmi o‘rganiladi; ko‘paytirish usullari va ularni qiyosiy baholash; xom ashyo va faol moddalar to‘planishining yoshi va mavsumiy dinamikasi; xom ashynoni tayyorlashning maqbul muddatini belgilash; bio- va abiostressorlarga chidamliliginini aniqlash; iqtisodiy jihatdan qimmatli klonlarni tanlash; yangi kulturani yetishtirish uchun optimal zonani aniqlash; -qimmatli qishloq xo‘jalik belgilari bo‘yicha istiqbolli namunalarni seleksion material sifatida ajratish va ularni kelgusi tadqiqotlar uchun ko‘paytirish. <p>Natijalarni sinovdan o‘tkazish va joriy qilish: O‘simliklarni yetishtirish agrotexnikasi va jadal ko‘paytirish usullari ishlab chiqiladi; yuqori sifatli dorivor xom ashynoni olish uchun o‘simlik plantatsiyalari yetishtiriladi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ko‘plab ijobiy va salbiy tanlashlar natijasida gektariga 14 dan 20 kg gacha quruq ildiz chiqishini ta’minlaydigan moslashtirilgan seleksion populyatsiyalari shakllantiriladi. Magistrlik dissertatsiyalari magistrlarni jalg qilgan holda ishda himoya qilinadi. Tadqiqotda magistrlarni jalg qilib magistrlik dissertatsiya ishlari himoya qilinadi. <p>Ilmiy natijalarni chop etish: Tadqiqot natijalari bo‘yicha intellektual mulk ob’ektlariga tegishli hujjatlar olinadi. O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi ro‘yxatidagi va Web of Science hamda Ssopus ma’lumotlar bazasida indeksatsiyalangan jurnallarda maqolalar chop etiladi.</p>	0,400 mlrd. sum

* Amaliy loyihaning umumiy moliyalashtirish hajmi 1,2 mlrd so‘m va bajarilishi uch yilga mo‘ljallangan.

Ilmiy-tadqiqot ishlariga davlat buyurtmasi talablariga muvofiq amaliy va innovatsion loyihamar mavzusini shakllantirish bo'yicha
ASOSNOMA

1. Davlat buyurtmasi bo'yicha e'lon qilinadigan ilmiy loyihamar tanloviга tavsiya etilayotgan mavzu nomi	"Qora andiz (Inula helenium L.) introduksiyasi va uni seleksiyasi uchun birlamchi material yaratish"
2. Yo'llanma xat raqami va sanasi	
3. Ilmiy loyiha mavzusi tashabbuskori (ilmiy tashkilot nomi)	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
4. Taklif etilayotgan mavzu doirasida ilgari bajarilgan/bajarilayotgan fundamental, amaliy va innovatsion loyihamar natijalari tahlili	O'zbekistonda qora andiz introduksiyasi va seleksiyasi ilm marotaba bajarilmoqda.
5. Qo'lga kiritilishi rejallashtirilayotgan yakuniy natija (mahsulot, ishlanma, texnologiya)ning tavsifi	Tadqiqotlar natijasida davlat farmakopeyasi talablariga javob beradigan sanoat ishlab chiqarish rentabelligi uchun asos bo'lishi mumkin bo'lgan, yuqori xomashyo va urug'lik mahsuldarligiga yega moslashtirilgan seleksion populyatsiyalari shakllantiriladi. Qora andizning genetik resurslarini o'rganish, Samarqand viloyati sharoitida yangi, texnologik, hosildor seleksion populyatsiyalarni ajratish birlamchi materialining xilma-xilligini saqlab qolishga imkon beradi va dorivor o'simliklar xilma-xilligini kengaytiradi.
6. Ehtiyoj (talab) ning mavjudligi (etarliligi) to'g'risida tahliliy ko'rsatkichlar	Qora andiz O'zbekiston va chet ellarda dorivor, oziq-ovqat va sanoat uchun xom ashyo manbai sifatida katta amaliy ahamiyatga ega. Qora andiz ildizlarini qayta ishslash mahsulotlari oziq-ovqat sanoatida qandolat, alkogollli ichimliklar, konservalar ishlab chiqarish uchun foydalaniadi.
7. Yaratiladigan yangi ishlanma (mahsulot, texnologiya) ning xorijiy analoglaridan qiyosiy ustunligini ko'rsatuvchi indikatorlar	Qora andizning 14 dan 20 s /ga quruq yuqori sifatli dorivor xom ashyonini beradigan moslashtirilgan seleksion populyatsiyalari yaratiladi;
8. Yaratiladigan yangi ishlanma (texnologiya) asosida mahsulot/xizmat ishlab chiqarishning resurs/ xom-ashyo bazasining va zarur infratuzilmaning mavjudligi	Ushbu loyihami amalga oshirish uchun qora andiz (Inula helenium L.)-ni amaliy seleksiya uchun birlamchi materiallarini toplash, o'rganish va yaratish bo'yicha katta miqdordagi dala ishlari olib boriladi.
9. Mavzu doirasida bajariladigan loyihaning moliyalashtirish hajmining asoslanganligi	Taklif etilayotgan loyihaning moliyalashtirish hajmining uch yillik smetasi ilova qilinadi.

10. Taklif etilayotgan mavzuning manfaatdor tarmoq (xo‘jalik boshqaruvi organi) bilan kelishilganligi	O‘zbekiston Respublikasi Innovatsion rivojlanish vazirligi, Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi, Qishloq xo‘jaligi vazirligi
--	--

Izoh: tanlovga tavsiya etilayotgan mavzu asosnomasi zarur hollarda ilmiy tashkilot (mavzu tashabbuskor) ning yuqori turuvchi vazirlik/idorasi tomonidan tashkil etiladigan muvofiqlashtiruvchi kengash muhokamasi natijalariga ko‘ra ishlab chiqilishi mumkin.

**Asosnomani shakllantirishga
mas’ul ekspert – vazirlik (idora) ning
mas’ul xodimi (FIO, lavozimi)**

(imzo)

**Vazirlik (idora)ning mas’ul
tuzilmasi (boshqarmasi) boshlig‘i, (FIO)** _____

(imzo)

sana “ ____ ” **20** ____ y.